

**ANEKS NR 14
DO UMOWY NR 00013-6933-UM0310020/15
Z DNIA 18 maja 2016r.**

zawarty w dniu 13. 10......2022 r. w Lublinie
pomiędzy :

Województwem Lubelskim,

z siedzibą w Lublinie, 20-029 Lublin, ul. Grottgera 4,
reprezentowanym przez Zarząd Województwa Lubelskiego, zwanym dalej „Zarządem
Województwa”, w imieniu którego działają:

1. Ewa Szałachwiej – Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich
2. Adrian Gański – Zastępca Dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich

a

Stowarzyszeniem Lokalną Grupą Działania „Nasze Roztocze”

z siedzibą w Zamościu, ul. Peowiaków 92, 22-400 Zamość,

NIP **9222957252**

REGON **060359349**

KRS **0000304931**

zwanym dalej „Beneficjentem” reprezentowanym przez:

Małgorzatę Kwaśniak – Prezesa Zarządu.

Na podstawie umowy **00013-6933-UM0310020/15** z dnia **18 maja 2016r.** oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 -2020 (Dz. U. z 2021 r. poz. 182, z późn. zm.),

Strony postanawiają, co następuje:

§ 1

W przywołanej na wstępie Umowie wprowadza się następujące zmiany:

- 1) Załącznik nr 1 do Umowy otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego Aneksu.

§ 2

Pozostałe warunki Umowy nie ulegają zmianie.

§ 3

Aneks został sporządzony w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym egzemplarzu dla każdej ze stron.

§ 4

Aneks obowiązuje od dnia jego podpisania.

Podmiot wdrażający/ARiMR*

BENEFICJENT /LGD*

z up. ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA

PREZES ZARZĄDU

Ewa Szalachwiej
Dyrektor Departamentu

Małgorzata Kwaśniak
Małgorzata Kwaśniak

1) Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich

1)

z up. ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA

Adrian Górnicki
Zastępca Dyrektora Departamentu
Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich

STOWARZYSZENIE
Lokalna Grupa Działania
„NASZE ROZTOCZE”

ul. Peowiaków 92, 22-400 Zamość
NIP: 922-295-72-52, Regon 060359349

2)

* Niepotrzebne usunąć

** Usunąć, jeżeli wniosek o zmianę umowy nie dotyczy przypadków i działań/poddziałów, dla których wydano przywołane rozporządzenie.

*** Usunąć zbędny akapit

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023 dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze”

Gminy: Adamów, Józefów, Krasnobród, Szczepietnicy,
Zamość, Zwierzyniec

Zamość 2022

SPIS TREŚCI:

Spis treści.....	2
I. Charakterystyka LGD.....	3
II. Partycypacyjny charakter LSR.....	8
III. Diagnoza – opis obszaru i ludności.....	14
IV. Analiza SWOT.....	21
V. Cele i wskaźniki.....	24
VI. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposob ustanawiania kryteriów wyboru.....	46
VII. Plan działania.....	50
VIII. Budżet LSR.....	50
IX. Plan komunikacji.....	52
X. Zintegrowanie.....	53
XI. Monitoring i ewaluacja.....	57
XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.....	58
Wykaz wykorzystanej literatury.....	59
Załączniki do LSR.....	59
Procedura aktualizacji LSR.....	60
Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu.....	61
Plan działania.....	66
Budżet LSR.....	73
Plan komunikacji.....	74

STOWARZYSZENIE
Lokalna Grupa Działania
„NASZE ROZTOCZE”
ul. Peowiaków 92, 22-400 Zamość
NIP: 922-295-72-52, Regon 060359349

PREZES ZARZĄDU
Margorzata Kwasniak
Margorzata Kwasniak

I. CHARAKTERYSTYKA LGD

NAZWA LGD I FORMA PRAWNA

Niniejsza Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023 (LSR) jest dokumentem, który będzie realizowany przez Lokalną Grupę Działania „Nasze Roztocze”. LGD posiada formę prawną, jaką jest stowarzyszenie „specjalne”, posiadające osobowość prawną zgodnie z Ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz.U. 2015, poz. 378) oraz Ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o wsparciu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. 2015, poz. 349).

OBSZAR LGD

Obszar Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze” zajmuje 837 km² powierzchni, według stanu na 31.12.2013r. zamieszkiwało go łącznie 60 196 osób. W skład LGD wchodzi 6 przylegających do siebie gmin województwa lubelskiego: 5 z powiatu zamojskiego i 1 z powiatu biłgorajskiego, które tworzą zwarte i spójne przestrzenie terytorium. LGD tworzą 4 gminy miejsko-wiejskie (Józefów, Krasnobród, Szczepieszyn, Zwierzyniec) i 2 gminy wiejskie (Adamów i Zamość).

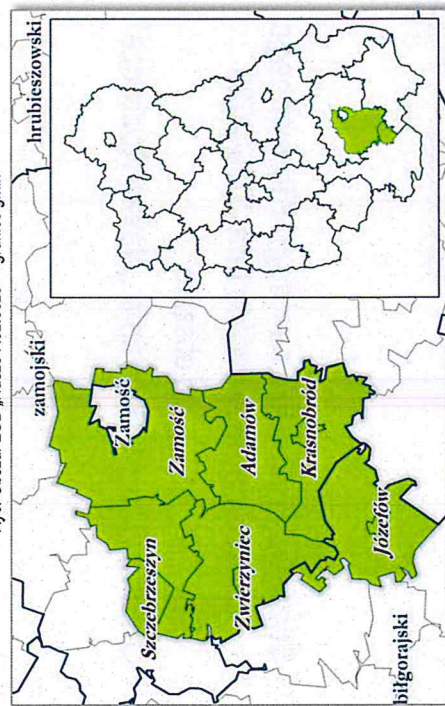
Tabela. Dane identyfikacyjne gmin tworzących Lokalną Grupę Działania „Nasze Roztocze”

Gmina	Status gminy	Liczba mieszkańców (31.12.2013 r.)	Powierzchnia [km ²]	Powiat
Adamów	wiejska	4 871	111	zamojski
Józefów	miejско-wiejska	7 024	126	biłgorajski
Krasnobród	miejско-wiejska	7 243	127	zamojski
Szczepieszyn	miejско-wiejska	11 686	124	zamojski
Zamość	wiejska	22 305	195	zamojski
Zwierzyniec	miejско-wiejska	7 067	154	zamojski

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS, 2013

LGD „Nasze Roztocze” jest położone w południowej części województwa lubelskiego.

Ryc. Obszar LGD „Nasze Roztocze” – granice gmin

Źródło: opracowanie własne

PROCES TWORZENIA PARTNERSTWA

Wieloletnia współpraca 5 jednostek samorządowych (Gmina Zamość, Józefów, Zwierzyniec, Adamów i Krasnobród) zaowocowała w 2007 roku podjęciem inicjatywy założenia Stowarzyszenia LGD „Nasze Roztocze”. Prace nad Stowarzyszeniem opierały się na szerokiej konsultacji społecznych w celu wyodrębnienia lokalnych liderów gotowych utworzyć Grupę Roboczą (w skład której weszli przedstawiciele wszystkich sektorów). Lokalna Grupa Działania „Nasze Roztocze” została zarejestrowana jako stowarzyszenie 28 kwietnia 2008 roku pod numerem KRS 0000304931.

Celem powstania LGD „Nasze Roztocze” było pobudzenie aktywności społeczności lokalnej, upowszechnienie i popularyzacja działań związanych z aktywnym udziałem społeczeństwa oraz promocja obszarów wiejskich. Wymienione cele realizowane są poprzez wdrażanie LSR i wspieranie rozwoju obszaru w oparciu o zewnętrzne źródła finansowania (w tym EFRR/ROW). Od dnia rejestracji Stowarzyszenie funkcjonowało na obszarze 5 gmin do roku 2015, w którym do LGD przystąpiła Gmina Szczepieszyn.

Lokalna Grupa Działania „Nasze Roztocze” to doświadczona LGD, która od 2009 roku realizowała LSR w ramach podejścia LEADER w okresie programowania 2007-2013 (oś 4 PROW 2007-2013).

W nowym okresie programowania LGD „Nasze Roztocze” będzie kontynuować dotychczasową działalność, kładąc duży nacisk na rozwój turystyki i przedsiębiorczości (w tym utworzenie nowych miejsc pracy) oraz na wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze objętym LSR.

DOTYCHCZASOWE STRATEGICZNE DZIAŁANIA LGD

Realizując LSR na lata 2009-2015 Stowarzyszenie skupiło się na promocji i rozwoju turystyki, odnowie i rozwoju wsi, zrównoważonym rozwoju gospodarczym oraz zachowaniu dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego. Realizacja powyższych priorytetów (przez realizację konkretnych przedsięwzięć) pozwoliła w niniejszej strategii wypracować rozwiązania wzmacniające osiągnięte rezultaty i budować na ich podstawie silny kapitał społeczny i atrakcyjny ośrodek turystyczny. Działaniami, które przyczyniło się do oceny efektów wdrożenia Strategii było monitorowanie stopnia realizacji strategii i opracowanie badania ewaluacyjnego za okres 2009-2015.

Osiągnięcie celów LSR 2009-2015 było możliwe dzięki realizacji 93 projektów, którym LGD udzieliła wsparcia w ramach przeprowadzonych konkursów, 3 projektów współpracy realizowanych z partnerskimi LGD z terenu województwa lubelskiego a także licznych działań związanych z aktywizacją społeczności lokalnej realizowanych przez Biuro LGD. Za najistotniejsze z punktu widzenia realizacji niniejszej Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność należy wskazać projekty związane z rozwojem przedsiębiorczości, turystyki oraz aktywizacją społeczności lokalnych.

W ramach działań związanych z rozwojem przedsiębiorczości zrealizowanych zostało:

- 5 projektów z zakresu Tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw; wszystkie projekty dotyczyły rozwoju lub doposażenia infrastruktury noclegowo-gastronomicznej, w wyniku ich realizacji powstało 8 miejsc pracy,
- 6 projektów z zakresu Różnicowania w kierunku działalności nierolniczej, 3 projekty dotyczyły zakupu sprzętów i maszyn służących prowadzeniu usług dla gospodarstw rolnych, 2 dotyczyły rozwoju infrastruktury noclegowej dla turystów odwiedzających obszar LSR (doposażenie pokoi gościnnych, utworzenie gospodarstwa agroturystycznego) a 1 rozwoju infrastruktury handlowo – usługowej, w wyniku realizacji tych projektów 6 rolników zainicjowało działalność gospodarczą, dodatkowo powstało 1 sezonowe miejsce pracy,
- 18 przedsięwzięć szkoleniowo-doradczych z zakresu rozwoju i promocji przedsiębiorczości, działania te były realizowane przez Biuro LGD w ramach aktywizacji, wzięło w nich udział łącznie 306 osób a ich efektem były dobrze przygotowane wnioski o przyznanie pomocy i wykorzystane ponad 1,2 mln zł z budżetu LSR na tworzenie nowych źródeł dochodów dla mieszkańców obszaru LGD.

W ramach działań związanych z rozwojem infrastruktury turystyki i rekreacji zrealizowano m.in.:

- projekt współpracy pt. Promocja Aktywnego Wypoczynku, w ramach którego na obszarze LGD zostało wytyczonych i oznakowanych ponad 100 km certyfikowanych tras do uprawiania Nordic Walking, trasy te powstały na obszarze każdej z gmin członkowskich LGD i stanowią nowoczesną infrastrukturę turystyki, uzupełniającą ofertę aktywnego wypoczynku na obszarze LGD,
- 18 projektów z zakresu infrastruktury rekreacyjno-sportowej, w ramach ich realizacji powstało 17 placów zabaw, 3 słownie zewnętrzne, a 4 obiekty rekreacyjno-sportowe zostały zmodernizowane,
- 2 projekty dotyczące budowy infrastruktury turystycznej: wybudowano wieżę widokową na Górze Tartacznej oraz pomost pływający na zbiorniku wodnym Rudka w Zwierzynicy

W ramach działań związanych z promocją turystyki i agroturystyki na obszarze LGD zrealizowano m.in.:

- Projekt współpracy pt. Między Bugiem a Wieprzem, w ramach którego powstał portal z interaktywną mapą obszaru partnerskich LGD, folder promocyjny oraz dwa spoty reklamowe, które były emitowane w 4 telewizjach regionalnych,
- 15 projektów, w ramach których zorganizowano 17 imprez plenernych promujących lokalne walory obszaru LGD m.in. Festyn Lotniczy w Mokrem, Eko-Festiwal w Józefowie, Noc Świętojańska w Jacni, Majówkę Roztoczańską w Krasnobrodzie, w imprezach tych uczestniczyło łącznie ponad 15 tys. osób – mieszkańców i turystów odwiedzających obszar LGD,
- 11 projektów, w ramach których wydano 17 publikacji promujących potencjał turystyczny obszaru,
- powstał mobilny przewodnik internetowy promujący walory obszaru Józefowa i Roztocza Środkowego.

W ramach promocji lokalnej twórczości kulturalnej i aktywizacji społecznej:

- wydano 15 opracowań i publikacji promujących dobre praktyki działalności organizacji społecznych z obszaru LGD,
- zorganizowano 31 szkoleń i innych przedsięwzięć aktywizujących mieszkańców obszaru LGD, w których uczestniczyło łącznie 886 osób.

Każdy ze zrealizowanych projektów przyczynił się do poprawy atrakcyjności turystycznej (również dzięki polepszeniu standardów bazy noclegowej i gastronomicznej) oraz budowania kapitału społecznego w oparciu o lokalne dziedzictwo i współpracę międzygminną.

Przedsięwzięcia realizowane w niniejszym opracowaniu opierają się o potencjał zbudowany w ramach poprzedniej LSR. Działania związane z rozwojem przedsiębiorczości realizowane w okresie 2009-2015 będą rozwijane w oparciu o istniejącą infrastrukturę, jak i tą, która dopiero powstanie, przy czym istotnym kryterium kwalifikowalności działań będzie miało uwzględnienie innowacyjności. Podejście to zostało zdefiniowane w LSR jako wprowadzanie w firmach nowego produktu lub procesu, przy tworzeniu którego duże znaczenie będzie miało wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, prac związanych ze zmniejszeniem energochłonności budynków i maszyn, produkcją produktów przyjaznych środowisku (np. biodegradowalnych). **Innowacyjność w LSR** uszeregowana jest realizacją procesów inwestycyjnych z uwzględnieniem racjonalnego korzystania z unikatowych zasobów przyrodniczych i ich ochrony przed zmianami środowiska i klimatu, co jest podejściem dotychczas nie stosowanym w dokumentach strategicznych wdrażanych na obszarze LGD.

Ponadto budowany w poprzedniej strategii kapitał będzie wzmocniony w oparciu o poprawę standardu infrastruktury, organizację szkoleń i innych inicjatyw mających na celu promocję zdrowego stylu życia i wzrost świadomości ekologicznej a także wspieranie aktywności kulturalnej i społecznej mieszkańców.

DOŚWIADCZENIE KADR NIEZBĘDNE DO ZARZĄDZANIA LGD

Pracownicy Biura LGD „Nasze Roztocze” posiadają wiedzę i doświadczenie zawodowe niezbędne do wdrażania i aktualizacji dokumentów strategicznych, takich jak Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność. Kadra Biura LGD obejmuje cztery stanowiska pracy – Dyrektor Biura, Koordynator ds. wdrażania LSR, Koordynator ds. kadrowych i komunikacji społecznej oraz Pracownik ds. administracyjno – finansowych. Wymagania oraz podział obowiązków na poszczególnych stanowiskach pracy określa *Regulamin Biura LGD* stanowiący załącznik do Wniosku o wybór LSR. Pracownicy Biura LGD posiadają wiedzę oraz udokumentowane doświadczenie adekwatne do zakresu obowiązków, potwierdzone dyplomami oraz stosownymi zaświadczeniami. Realizując obowiązki służbowe związane z wdrożeniem i rozliczeniem Strategii w okresie programowania 2007 – 2013 oraz aktywnie uczestnicząc w procesie przygotowania Strategii na okres programowania 2014 – 2020, pracownicy Biura LGD zdobyli niezbędną wiedzę i doświadczenie do wdrażania i aktualizacji dokumentów strategicznych o zasięgu regionalnym. Dodatkowo pracownik zatrudniony na stanowisku Dyrektora Biura LGD posiada udokumentowane doświadczenie zawodowe związane z opracowywaniem założeń do Strategii rozwoju gminy oraz podejmowaniem działań w celu wdrażania zapisów tej strategii. Dokumenty potwierdzające kwalifikacje pracowników Biura LGD zostały dołączone do wniosku o wybór LSR. W celu dalszego rozwoju kompetencji kadry uczestniczących we wdrażaniu Strategii a zwłaszcza pracowników Biura i członków Rady LGD opracowany został *Plan szkoleń*, stanowiący załącznik do *Regulaminu Biura LGD*.

W Planie uwzględniono szkolenia dla członków Rady dotyczące procedur oceny i wyboru do dofinansowania różnych typów projektów przewidzianych do realizacji w ramach wdrażania LSR. Dla pracowników Biura LGD zaplanowano szkolenia podnoszące ich wiedzę i umiejętności w zakresie sprawnego wdrażania LSR, zwłaszcza prowadzenia

monitoringu i ewaluacji strategii, sprawnej realizacji *Planu komunikacji*, skutecznych metod aktywizacji grup defaworyzowanych określonych w LSR a także prezentacji dobrych praktyk w zakresie realizacji celów istotnych dla wdrażania LSR.

W ramach zakresu obowiązków *Koordynatora ds. kadrowych i komunikacji społecznej* wyznaczono zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy, do których zaliczyć należy m.in.:

- prowadzenie strony internetowej i portalu społecznościowego LGD,
- organizacja spotkań informacyjnych – konsultacyjnych z przedstawicielami organizacji pozarządowych, przedsiębiorcami, mieszkańcami obszaru, w celu poinformowania mieszkańców obszaru o założeniach LSR oraz możliwościach realizacji projektów z dofinansowaniem udzielonym w ramach wdrażania LSR,
- prowadzenie działań związanych z promocją dobrych praktyk w realizacji projektów w ramach LSR,
- propagowanie udziału społeczeństwa w tworzeniu zapisów i aktualizacji LSR, w tym w procesie monitoringu i ewaluacji LSR,
- przygotowanie Mobilnego Punktu Konsultacyjnego LGD oraz udział w imprezach plenernych organizowanych na obszarze LGD,
- prowadzenie działań informacyjnych związanych z prowadzonymi przez LGD naborami wniosków, nawiązywanie współpracy LGD z organizacjami z obszaru LSR, w tym zawieranie aktywnych partnerstw przy realizacji projektów finansowanych z funduszy zewnętrznych oraz wsparcie organizacyjne – doradcze dla organizacji pozarządowych z obszaru LSR.

Metody pomiaru zadań w zakresie animacji lokalnej i współpracy zwarto w *Procedurach dokonywania ewaluacji i monitoringu oraz Regulaminie Biura*. Stanowią one jeden z elementów monitoringu. Zaliczamy do nich:

- monitoring liczby osób biorących udział w realizowanych działaniach animacyjnych,
- ankietyzacja uczestników zadań animacyjnych organizowanych przez Biuro LGD w celu kontroli efektywności tych działań,
- ankietowe badanie ewaluacyjne on-going dotyczące oceny trafności działań związanych z animacją lokalną i współpracą (czy zrealizowane zadania odpowiadają potrzebom społeczności zamieszkującej obszar LGD),
- ankietowe badanie ewaluacyjne ex-post dotyczące trwałości efektów zrealizowanych zadań w zakresie animacji lokalnej i współpracy (czy zrealizowane zadania przyczyniają się do długookresowej integracji społeczności lokalnej zamieszkującej obszar LGD).

Zgodnie z zapisami *Regulaminu Biura LGD* pracownik zatrudniony na stanowisku *Koordynator ds. wdrażania LSR* w zakresie obowiązków służbowych posiada **prowadzenie doradztwa dla beneficjentów LGD** w zakresie przygotowania, realizacji i rozliczania projektów w ramach LSR. Doradztwo świadczone przez pracownika będzie dokumentowane za pomocą *Kart udzielenego doradztwa* wypełnianych przez osoby korzystające z doradztwa. Wzór *Karty* stanowi załącznik *Regulaminu Biura LGD*. **Metodą pomiaru jakości udzielenego doradztwa** będzie anonimowa *Ankieta jakości udzielenego doradztwa* wypełniana przez osoby korzystające z doradztwa i przekazywana Dyrektorowi Biura LGD. *Ankieta* zawiera pytania dotyczące przygotowania merytorycznego pracownika udzielającego doradztwa, sposobu przekazywania informacji, oceny przydatności uzyskanych informacji w procesie przygotowania i realizacji projektu, warunków lokalowych, w których świadczone jest doradztwo oraz pytanie o ogólną ocenę udzielonego doradztwa. Wzór *Ankiety* stanowi załącznik do *Regulaminu Biura LGD*. Analiza zebranych *Ankiety* będzie stanowiła podstawowy materiał do prowadzenia monitoringu jakości doradztwa świadczonego przez Biuro LGD.

STRUKTURA LGD

Członkowie LGD

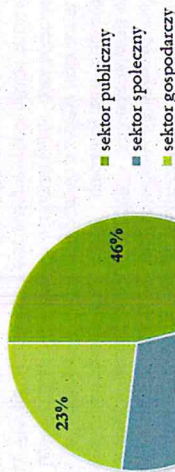
Do stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Nasze Roztocze” należy 76 członków. Skład Stowarzyszenia jest reprezentatywny dla lokalnej społeczności. Do sektora publicznego należy 12 członków LGD (16%), do sektora społecznego – 51 członków (67%), do sektora gospodarczego – 13 członków (17%). Członkowie w sektorze publicznym to przede wszystkim reprezentanci gmin, bibliotek i ośrodków kultury, do sektora społecznego należą stowarzyszenia kulturalne, sportowe, oświatowe oraz działające na rzecz rozwoju lokalnego jak również osoby fizyczne zamieszkujące obszar LGD; sektor gospodarczy reprezentują przedsiębiorstwa głównie z branży handlowej oraz zakwaterowania.

Zgodnie ze Statutem władzami Stowarzyszenia są: Walne Zbranie Członków LGD, Zarząd, Rada i Komisja Rewizyjna. Kompetencje poszczególnych organów reguluje *Statut*. Organizację pracy Rady LGD związaną z oceną i wyborem projektów określa *Regulamin Rady* oraz przyjęte przez Zarząd LGD *Procedury oceny i wyboru projektów*.

Organ decyzyjny LGD

W skład organu decyzyjnego LGD „Nasze Roztocze” wchodzi 13 osób (46%) stanowią osoby reprezentujące sektor publiczny, 4 osoby (31%) reprezentują sektor społeczny w tym osoby fizyczne będące mieszkańcami obszaru LGD oraz 3 osoby (23%) z sektora gospodarczego. Wśród członków organu decyzyjnego znajduje się więcej niż 1 przedsiębiorca, więcej niż 1 kobieta i jedna osoba poniżej 35 roku życia.

Wykres. Struktura członków organu decyzyjnego Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze”

Źródło: opracowanie własne

Decyzje Rady, w szczególności decyzje w sprawach związanych z oceną i wyborem operacji, podejmowane są w formie uchwały zwykłą większością głosów (każdy członek Rady dysponuje jednym głosem). Szczegółowe zasady głosowania określają *Procedurę oceny i wyboru operacji*. Zgodnie z przyjętymi procedurami warunkiem koniecznym dla prawidłowości przeprowadzenia procesu decyzyjnego jest zagwarantowanie przedstawicielstwa w tym procesie każdego z sektorów (społecznego, gospodarczego i publicznego) bez dominacji któregośkolwiek z nich. Członkowie Rady LGD są zobowiązani zachować bezstronność w wyborze operacji. Na podstawie *Deklaracji bezstronności* każdy z członków Rady LGD określa swoje powiązania z wnioskodawcą. W sytuacji gdy jest wnioskodawcą lub reprezentantem wnioskodawcy, osobą spokrewnioną, spowinowatą lub pozostającą w związku małżeńskim z wnioskodawcą, osobą zasiadającą w organach lub będącą członkiem osoby prawnej składającej wniosek, osobą zasiadającą w organach lub będącą członkiem osoby prawnej deklarującej partnerstwo przy realizacji operacji, osobą powiązaną służbowo z wnioskodawcą, osobą powiązaną branżowo z wnioskodawcą z tytułu wspólnych interesów lub korzyści, lub gdy członek Rady jest powiązany z wnioskodawcą w inny niż wymieniony powyżej sposób, a powiązanie to może mieć wpływ na bezstronność członka Rady, jest on zobowiązany wyłączyć się z procesu oceny i wyboru operacji. Na podstawie złożonych *Deklaracji bezstronności* Przewodniczący Rady sporządza *Rejestr interesów* członków Rady pozwalający na identyfikację charakteru powiązań z wnioskodawcami i poszczególnymi projektami. Na podstawie wyłączeń z procesu oceny i wyboru wniosków, Przewodniczący Rady wraz z Komisją Skrutacyjną kontroluje czy skład Rady obecny na posiedzeniu pozwala na zachowanie odpowiednich paradygmatów przy podejmowaniu decyzji. Tym samym **zapewniony został warunek, że ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie posiada więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji przez Radę LGD**. Dodatkowo w celu zapewnienia odpowiedniej frekwencji na posiedzeniach, Regulamin Rady LGD wprowadza działania dyscyplinujące tj. w przypadku 3 kolejnych nieusprawiedliwionych nieobecności członka Rady na posiedzeniach Rady może on na wniosek Przewodniczącego Rady zostać odwołany przez Walne Zebranie Członków LGD z pełnionej funkcji.

Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze” regulują następujące dokumenty:

- Statut – uchwalany przez Walne Zebranie Członków LGD, zawiera informacje na temat podstaw prawnych funkcjonowania stowarzyszenia, celów i zasad jego działania, informacje o członkach i władzach stowarzyszenia oraz o jego majątku;
- Regulamin Rady – uchwalany przez Walne Zebranie Członków LGD, określa organizację wewnętrzną i tryb pracy Rady jako organu decyzyjnego LGD, zawiera informacje na temat członków Rady, posiedzeń Rady, sposobu głosowania w tym zasad zapewnienia bezstronności członków Rady i prowadzenia rejestru interesów oraz dokumentacji z posiedzeń Rady;

- Regulamin Biura – uchwalany przez Zarząd LGD, zawiera informacje na temat obowiązków i uprawnień pracodawcy i pracownika, organizacji i zasad funkcjonowania Biura oraz zakresu działania i kompetencji, czasu pracy, usprawiedliwiania nieobecności i spóźnień, urlopów, wypłaty wynagrodzenia i kar porządkowych;
- Procedura dokonywania monitoringu i ewaluacji – uchwalana przez Zarząd LGD, zawiera informacje na temat elementów podlegających monitoringu i ewaluacji oraz sposobów ich pomiaru;
- Procedura ustalania lub zmiany kryteriów oceny operacji – uchwalana przez Walne Zebranie Członków LGD, zawiera informacje na temat opracowania zasad wyboru operacji i ustalenia kryteriów wyboru oraz sposobów zmiany kryteriów wyboru operacji;
- Procedura oceny i wyboru operacji, Procedura oceny i wyboru projektów własnych oraz Procedura oceny i wyboru grantobiorców – uchwalane przez Zarząd LGD, zawierają informacje na temat zasad ogłaszania, przeprowadzania naborów oraz zasad składania protestów wraz ze wzorami niezbędnych dokumentów.

Powyższe dokumenty są aktualizowane przy pomocy uchwały stosownego organu LGD.

II. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

Opracowanie Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LGD „Nasze Roztocze” oparte było na partycypacyjnym modelu tworzenia dokumentów o charakterze strategicznym. Partycypacyjny charakter LSR wynika z ciągłego zaangażowania wszystkich interesariuszy dokumentu w proces powstawiania jego kluczowych zapisów. W procesie tym uczestniczyły wszystkie środowiska lokalne zaangażowane w rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny regionu: mieszkańcy, organizacje pozarządowe, nieformalne grupy społeczne, spółdzielnie społeczne, przedsiębiorcy, rolnicy, jednostki samorządu terytorialnego i inne instytucje publiczne. Strategia została przygotowana przez pracowników Biura LGD, którzy na każdym etapie jej opracowania angażowali w proces konsultacji społecznych przedstawicieli środowisk lokalnych z wszystkich sektorów ze szczególnym uwzględnieniem przedstawicieli grup defaworyzowanych. W ramach realizacji etapu III *Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenia kryteriów wyboru* skorzystano z pomocy eksperta zewnętrznego, który przygotował analizę oczekiwań grup defaworyzowanych w stosunku do realizacji LSR oraz metodologię tworzenia kryteriów wyboru projektów umożliwiająca osiągnięcie zakładanych wskaźników rezultatów i produktów LSR.

Na każdym kluczowym etapie opracowywania LSR wykorzystywano co najmniej 4 metody partycypacji społecznej, a zebrane wnioski i dane z konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze LGD zostały wykorzystane do opracowania poszczególnych rozdziałów Strategii.

Pierwszym etapem prac było przygotowanie *Diagnozy obszaru i analizy SWOT*. Prace rozpoczęto od przeprowadzenia analizy statystycznej w oparciu o dane GUS i ankietyzację przeprowadzoną w gminach członkowskich przez Biuro.

W ramach zaangażowania społeczności lokalnej w ten etap prac przeprowadzono:

- otwarte spotkania konsultacyjne, których elementem były warsztaty przyszłościowe dotyczące opracowania analizy SWOT wraz ze wstępną identyfikacją celów LSR. Spotkania zostały przeprowadzone w każdej z 6 gmin członkowskich LGD. Uczestniczyło w nich łącznie 112 osób. Uczestnicy spotkań analizowali słabe i mocne strony obszaru, szanse i zagrożenia w czterech obszarach tematycznych: kapitał społeczny, gospodarka, infrastruktura oraz środowisko, a także możliwe cele LSR w odniesieniu do zidentyfikowanych podczas spotkań problemów;
- badanie ankietowe, dotyczące problemów i potrzeb mieszkańców obszaru i przyszłych beneficjentów a także identyfikacji grup defaworyzowanych, do których powinny być kierowane działania w ramach opracowywanej LSR. Ankiety były wypełniane przez uczestników spotkań konsultacyjnych, on-line za pomocą strony internetowej LGD a dla osób wykluczonych cyfrowo były dostępne w wersji papierowej w Biurze LGD oraz w siedzibach gmin członkowskich. Zapewniono to dotarcie do największej liczby mieszkańców i zebranie materiałów do dalszych prac od różnych grup społecznych. W badaniu ankietowym łącznie udział wzięły 204 osoby a ich wyniki posłużyły do wskazania preferowanych kierunków działań, obszarów wymagających największego wsparcia i grup społecznych, do których powinna być kierowana największa pomoc w ramach wdrażania LSR;
- indywidualne wywiady pogłębione, przeprowadzone z przedstawicielami wszystkich sektorów: przedsiębiorcami, rolnikami, przedstawicielami organizacji społecznych, instytucji publicznych a także mieszkańcami obszaru LGD. Przeprowadzono 13 wywiadów, których tematyka dotyczyła wskazania mocnych stron, największych problemów i potrzeb rozwojowych obszaru, określenia jakie działania są niezbędne do wzmocnienia kapitału społecznego

i wzrostu integracji społecznej. Dodatkowo uczestnicy wywiadów określali grupy, które spotykają się z największymi problemami na rynku pracy i w życiu społecznym.

Zebraone podczas konsultacji społecznych dane zostały wykorzystane do opracowania LSR w zakresie wstępnej diagnozy obszaru LGD oraz projektu analizy SWOT, a także do określenia grup, do których powinno być skierowane największe wsparcie w ramach LSR.

Następnie przeprowadzono:

- konsultacje on-line projektu analizy SWOT za pośrednictwem strony internetowej LGD,
- konsultacje projektu analizy SWOT na terenie każdej z gmin członkowskich LGD w ramach Mobilnego Punktu Konsultacyjnego. Pracownicy Biura LGD mieli wyznaczone dyżury w każdej z gmin członkowskich, podczas których każdy zainteresowany mógł zapoznać się z projektem analizy SWOT i wnieść swoje uwagi. W konsultacjach projektu analizy SWOT udział wzięły 32 osoby i wpłynęło 14 Formularzy uwag (4 on-line, 10 formularzy w ramach Mobilnego Punktu Konsultacyjnego).

Następnie dokonano analizy otrzymanych Formularzy uwag. W jej wyniku zdecydowano o przyjęciu zmian w projekcie analizy SWOT dotyczących doprecyzowania słabych i mocnych stron obszaru oraz szans i zagrożeń (9 Formularzy uwag) natomiast pozostałe formularze zostały odrzucone ze względu na brak wystarczającego uzasadnienia i sprzeczność z wcześniejszymi wynikami przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Etap I. Diagnoza i analiza SWOT		
Metoda	Grupa docelowa i ilość uczestników	Data i miejsce
Otwarte spotkania konsultacyjne i warsztaty przyszłościowe	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 112 osób	10.08.2015r. godz. 9.00 UG Zamość 10.08.2015r. godz. 12.30 UG Adamów 11.08.2015r. godz. 9.00 UM Szczepieszyn 11.08.2015r. godz. 12.30 UM Zwierzyniec 12.08.2015r. godz. 9.00 UM-Józefów 12.08.2015r. godz. 12.30 KDK Krasnobród
Badanie ankietowe	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 204 osoby	10.08. – 25.09.2015r., ankieta wypełniana podczas spotkań, on-line za pośrednictwem strony internetowej LGD, dostępna w siedzibach gmin członkowskich i Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w Biurze LGD
Indywidualne wywiady pogłębione	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 13 osób	Rozmowy telefoniczne przeprowadzone w dniach 17-25.09.2015r.
Mobility Punkt Konsultacyjny	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 32 osoby	29.09.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UM Józefów 29.09.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UM Szczepieszyn 30.09.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UM Krasnobród 30.09.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UG Adamów 01.10.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UG Zamość 01.10.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UM Zwierzyniec
Konsultacje on-line projektu analizy SWOT	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów oraz osoby spoza obszaru LGD	24.09. – 02.10.2015r.

Dodatkowo w ramach przygotowania Diagnozy i analizy SWOT uwzględniono:

- wniośki z przeprowadzonego badania własnego pt. „Inwentaryzacja zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego obszaru LGD Nasze Roztocze na potrzeby rozwoju turystyki i promocji Roztocza”. Opracowanie to posłużyło do określenia elementów diagnozy dotyczących atrakcyjności turystycznej obszaru LGD oraz zidentyfikowania spójności kulturowej obszaru związanej z Otynią Zamojską.

Kolejnym etapem, służącym opracowaniu LSR było Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania. W ramach zaangażowania społeczności lokalnej w przygotowanie LSR na tym etapie:

- zorganizowano otwarte spotkanie konsultacyjne World Cafe, w którym uczestniczyli przedstawiciele sektora publicznego, lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i mieszkańcy obszaru LGD, łącznie 30 osób. Uczestnicy w czterech grupach tematycznych – dotyczących społeczeństwa, gospodarki, infrastruktury

oraz środowiska, generowali pomysły na realizację przedsięwzięć w ramach opracowywanej Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność. Zebrane podczas spotkania World Cafe pomysły zostały przeanalizowane pod kątem możliwości ich realizacji w ramach działania Rozwoj lokalny Kierowany przez Społeczność. Inicjatywy, które nie mieściły się w zakresie celów RLKS zostały odrzucone. Pomysły zgodne z zakresem RLKS zostały przyjęte do dalszych prac ze społecznością lokalną i stanowią podstawę do przygotowania ankiety identyfikującej cele i przedsięwzięcia przyszłej LSR.

- przeprowadzono badanie ankietowe, którego celem było wybranie najbardziej preferowanych przedsięwzięć możliwych do realizacji w ramach LSR w obszarach tematycznych: przedsiębiorczości, środowiska, wzmocnienia kapitału społecznego oraz rozwoju turystyki i rekreacji. Ankietowani zostali także poproszeni o wskazanie, które typy działalności gospodarczej są najbardziej korzystne z punktu widzenia rozwoju obszaru LGD oraz jakich głównych korzyści w rozwoju obszaru mogą się spodziewać mieszkańcy w wyniku działalności LGD. W badaniu udział wzięły 123 osoby;
- zgromadzono Arkusze pomysłów, w dniach 09 – 25.11.2015 r. on-line za pośrednictwem strony internetowej, poczyniły internetowej a także w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Biurze LGD zbierane były Arkusze pomysłów identyfikujące konkretne zadania, które potencjalni wnioskodawcy chcieliby realizować w ramach wdrażania LSR. Łącznie wpłynęły 64 Arkusze, które posłużyły do określenia konkretnych wskaźników produktów i rezultatów, budżetu poszczególnych celów LSR oraz planu działania.
- spotkanie Grupy roboczej, które odbyło się w dniu 27.11.2015 r. Członkami grupy roboczej byli przedstawiciele Zarządu LGD oraz mieszkańcy obszaru, którzy odpowiedzieli na zamieszczone na stronie internetowej LGD zaproszenie do udziału w pracach dotyczących opracowania LSR. Podczas spotkania, na podstawie analizy wyników przeprowadzonego badania ankietowego oraz zebranych Arkuszy pomysłów opracowano merytoryczną logikę celów, przedsięwzięć i wskaźników LSR oraz założenia planu działania w ramach wdrażania LSR. W ten sposób wykorzystano dane z przeprowadzonych w ramach etapu konsultacji społecznych a wypracowana merytoryczna logika celów i przedsięwzięć odpowiada potrzebom zgłaszanym przez przedstawicieli społeczności lokalnych.

Etap II. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania		
Metoda	Grupa docelowa i ilość uczestników	Data i miejsce
Otwarte spotkanie konsultacyjne World Cafe	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 30 osób	06.11.2015r. sala konferencyjna Delegatury LUW w Zamościu 12.11. – 26.11.2015r., ankieta wypełniana on-line za pośrednictwem strony internetowej LGD, dostępna w wersji papierowej w siedzibach gmin członkowskich i Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w Biurze LGD
Badanie ankietowe	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 123 osoby	09.11. – 20.11.2015r., Arkusze pomysłów wpływały do Biura LGD on-line za pośrednictwem strony internetowej, poczyniły internetowej a także bezpośrednio do Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Biurze LGD
Arkusze pomysłów	JST, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru LGD, potencjalni beneficjenci LGD – 64 Arkusze	09.11. – 20.11.2015r., Arkusze pomysłów wpływały do Biura LGD on-line za pośrednictwem strony internetowej, poczyniły internetowej a także bezpośrednio do Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Biurze LGD
Spotkanie grupy roboczej	Przedstawiciele lokalnej społeczności i Zarządu LGD – 5 osób	27.11.2015 r. UG Adamów

Następnym etapem prac związanych z przygotowaniem LSR było Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru. W ramach tego etapu przeprowadzono:

- otwarte spotkanie konsultacyjne, które odbyło się 12.11.2015r. Podczas spotkania zaprezentowane zostały obowiązujące wytyczne i Rozporządzenia dotyczące procedur wyboru operacji w ramach LSR dla projektów grantowych, konkursowych oraz projektów własnych. Opracowano wspólnie założenia kryteriów wyboru projektów uwzględniające priorytetowe obszary wsparcia określone w LSR;
- ocenę partycypacyjną grup defaworyzowanych, w spotkaniu uczestniczyli reprezentanci zidentyfikowanych w poprzednich etapach prac grup społecznych borykających się z największymi problemami w dostępie do rynku pracy (osoby młode do 35 roku życia, osoby po 50 roku życia, osoby bezrobotne). Podczas spotkania

przeprowadzono dyskusję i warsztaty na temat uwzględnienia potrzeb grup defaworyzowanych przy konstrukcji kryteriów wyboru projektów w ramach LSR. Na podstawie wniosków i uwag zebranych podczas spotkania opracowane zostały propozycje kryteriów wyboru projektów istotne z punktu widzenia uczestników spotkania. Spotkanie odbyło się 24.11.2015r., uczestniczyło w nim 12 osób.

- Sondaż internetowy na temat kryteriów wyboru projektów**, wnioski zebrane podczas **Spotkania konsultacyjnego** oraz **Oceny partycypacyjnej grup defaworyzowanych** zostały przeanalizowane i posłużyły do konstrukcji propozycji kryteriów wyboru projektów. Propozycje te uzupełniono o kryteria istotne z punktu widzenia pozostałych obszarów tematycznych uwzględnionych w LSR. Ankieta sondażowa zawierała zestawienie różnych kryteriów dla poszczególnych obszarów wsparcia, którym ankietowani przyporządkowywali odpowiednią wagę. Możliwe było także dodanie własnej propozycji kryterium. Sondaż za pośrednictwem strony internetowej umożliwił pozyskanie od społeczności lokalnej informacji na temat istotności zaproponowanych kryteriów a także zebranie dodatkowych propozycji kryteriów istotnych dla mieszkańców obszaru. Sondaż przeprowadzono w dniach 30.11. – 06.12.2015r. Uczestniczyło w nim 45 osób.

- Warsztaty z ekspertem**, który przeanalizował wnioski z wcześniejszych prac w ramach etapu. Przygotował analizę oczekiwań grup defaworyzowanych w stosunku do realizacji LSR oraz metodologię tworzenia kryteriów wyboru projektów umożliwiającą osiągnięcie zakładanych wskaźników rezultatów i produktów LSR. Na podstawie tej analizy przeprowadzono warsztaty strategiczne z pracownikami Biura LGD i członkami Zarządu, podczas których opracowany został projekt kryteriów wyboru w ramach poszczególnych działań LSR. Podczas warsztatów przeanalizowano także zgłoszone w trakcie sondażu dodatkowe propozycje kryteriów. Przyjęto kryteria dotyczące: wykształcenia kierunkowego wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie na założenie działalności gospodarczej, zgłoszenia propozycji projektu w procesie przygotowania LSR, informowania o pomocy uzyskanej w ramach LSR oraz realizacji projektów w partnerstwie międzysektorowym. Odrzucono propozycję kryteriów dotyczących: preferowania rozwiązań nowoczesnych a nie innowacyjnych. Warsztaty odbyły się w dniu 08.12.2015r. w siedzibie Biura LGD.

Następnie przeprowadzono konsultacje opracowanego podczas warsztatów projektu kryteriów wyboru na terenie każdej z gmin członkowskich LGD w ramach **Mobilnego Punktu Konsultacyjnego**. W konsultacjach uczestniczyło 24 osoby, 5 z nich zdecydowało złożyć Formularze uwag. Pracownicy Biura LGD dokonali analizy otrzymanych Formularzy uwag, w wyniku której zdecydowano o przyjęciu uwag i doprecyzowaniu brzmienia poszczególnych kryteriów.

Metoda	Grupa docelowa i ilość uczestników	Data i miejsce
Otwarte spotkanie konsultacyjne	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 42 osoby	12.11.2015r. sala konferencyjna Delegatury LUW w Zamościu
Ocena partycypacyjna grup defaworyzowanych	Przedstawiciele grup defaworyzowanych (osoby młode do 35 roku życia, osoby po 50 roku życia, osoby bezrobotne, seniorzy) – 12 osób	24.11.2015r. UM Józefów
Sondaż internetowy	JST, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru LGD – 45 osoby	30.11. – 06.12.2015r.
Warsztaty z ekspertem	Członkowie LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 5 osób	08.12.2015r. Biuro LGD
Mobilny Punkt Konsultacyjny	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 24 osoby	09.12.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UM Józefów 09.12.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UM Szczębrzeszyn 10.12.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UM Krasnobród 10.12.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UG Adamów 11.12.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UG Zamość 11.12.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UM Zwierzyniec

Kolejnym etapem prac związanych z przygotowaniem LSR było **Opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji**. Podczas tego etapu zorganizowano:

- spotkanie fokusowe** mieszkańców obszaru LGD w zakresie identyfikacji elementów LSR, które będą podlegały monitorowaniu i ewaluacji. Bazując na doświadczeniach z okresu wdrażania LSR na lata 2009-2015 wskazano najważniejsze elementy, które w opinii uczestników spotkania reprezentujących wszystkie sektory, powinny podlegać monitorowaniu i ewaluacji, dyskutowano także o najskuteczniejszych źródłach pozyskiwania danych do ewaluacji. Spotkanie odbyło się 17.11.2015 r. w sali konferencyjnej UG Zamość, uczestniczyli w nim 32 osoby;
- kawiarankę obywatelską**, spotkanie odbyło się w dniu 30.11.2015r. w UM Zwierzyniec i uczestniczyło w nim 11 osób reprezentujących wszystkie sektory. Dyskusję o zasadach monitorowania i ewaluacji prowadzono w formie kawiaranki obywatelskiej, podczas której każdy miał możliwość wypowiedzenia swojej opinii oraz wysłuchania zdania innych uczestników na temat zaproponowanych form i kryteriów oceny wdrażania LSR;

Zebrane podczas spotkań konsultacyjnych wnioski zostały przeanalizowane pod kątem ich użyteczności do przygotowania badania ankietowego dotyczącego zasad prowadzenia procesu monitorowania i ewaluacji przyszłej LSR. Wszystkie pomysły zgłoszone przez przedstawicieli społeczności lokalnej zostały przyjęte i wykorzystane do przygotowania formularza ankiety.

- Badanie ankietowe**, którego celem było wybranie najważniejszych elementów, które będą podlegały monitorowaniu i ewaluacji, wskazanie częstotliwości przeprowadzania ocen, podmiotów które będą te elementy oceniać oraz preferowanych sposobów oceny. Badanie przeprowadzono w dniach 04 –14.12.2015r. on-line za pomocą strony internetowej LGD, ankieta była również dostępna wersji papierowej w siedzibach gmin członkowskich i Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w Burze LGD. W badaniu wzięło udział 48 osób;
- spotkanie Grupy roboczej**, podczas którego na podstawie analizy wyników badania ankietowego oraz biorąc pod uwagę rekomendacje ze spotkania fokusowego i kawiaranki obywatelskiej opracowano zasady monitorowania i ewaluacji – doprecyzowano elementy podlegające monitorowaniu i ewaluacji, określono czas i okres pomiaru, sposób pozyskiwania danych a także określono podmioty, które będą odpowiedzialne za prowadzenie monitorowania i ewaluacji LSR. Spotkanie odbyło się w UM w Szczębrzeszynie w dniu 15.12.2015 r. i uczestniczyli w nim byli przedstawiciele Zarządu LGD oraz mieszkańcy obszaru, którzy odpowiedzieli na zamieszczone na stronie internetowej LGD zaproszenie do udziału w pracach dotyczących przygotowania LSR – 7 osób.

Metoda	Grupa docelowa i ilość uczestników	Data i miejsce
Spotkanie fokusowe	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 32 osoby	17.11.2015r. sala konferencyjna UG Zamość
Kawiaranka obywatelska	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 11 osób	30.11.2015r. UM Zwierzyniec
Badanie ankietowe	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 48 osób	04.12. – 14.12.2015r., ankieta wypełniana on-line za pośrednictwem strony internetowej LGD, dostępna w wersji papierowej w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w Burze LGD
Spotkanie grupy roboczej	Przedstawiciele lokalnej społeczności i Zarządu LGD – 7 osób	15.12.2015r. UM w Szczębrzeszynie

Ostatnim etapem prac związanych z opracowaniem LSR było przygotowanie **Planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR**. W ramach tego etapu przeprowadzono:

- sondaż telefoniczny**, przeprowadzony z przedstawicielami grup defaworyzowanych w celu wskazania najważniejszych elementów działalności LGD, o których chcieliby być informowani. Uczestnicy sondażu wskazywali najskuteczniejsze sposoby komunikowania się z grupami defaworyzowanymi. W sondażu udział wzięło 12 osób. Sondaż przeprowadzono w dniu 08.12.2015r.;
- badanie ankietowe**, którego celem była ocena skuteczności używanych przez LGD dotychczasowych metod komunikacji, wskazanie najważniejszych dla społeczności informacji z zakresu funkcjonowania LGD oraz najbardziej preferowanych sposobów komunikacji. W badaniu przeprowadzonym w dniach 04-14.12.2015 r. udział

wzięło 48 osób. Badanie przeprowadzono on-line za pomocą strony internetowej LGD, ankietą była również dostępna wersja papierowej w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Burze LGD;

- forum lokalne, którego uczestnikami byli przedstawiciele wszystkich sektorów: społecznego, publicznego, gospodarczego oraz mieszkańców obszaru LGD, łącznie 45 osób. Podczas forum uczestnicy analizowali zapisy celów LSR i na ich podstawie zgłaszali propozycje działań komunikacyjnych, a także środków i narzędzi przekazu informacji pomiędzy LGD a społecznością lokalną.

Wnioski z przeprowadzonego sondażu telefonicznego, wyników badania ankietowego oraz Forum lokalnego zostały przeanalizowane przez pracowników Biura LGD. Ze względu na konieczność dostosowania planu komunikacji do potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszaru wszystkie otrzymane wnioski zostały przyjęte i uwzględnione w pracach dotyczących przygotowania projektu planu komunikacji.

- Mobilny Punkt Konsultacyjny, w ramach którego pracownicy Biura LGD w wyznaczonych terminach pełnią dyżury w każdej z gmin członkowskich LGD. W ramach dyżurów każdy zainteresowany mógł zapoznać się z projektem planu komunikacyjnego i wnieść swoje uwagi. W konsultacjach projektu planu komunikacyjnego uczestniczyli 34 osoby i wpłynęły 3 uwagi, które zostały uwzględnione w ostatecznej wersji Planu komunikacji.

Metoda	Grupa docelowa i ilość uczestników	Data i miejsce
Sondaż telefoniczny	Przedstawiciele zidentyfikowanych w diagnozie grup defaworyzowanych (osoby młode do 35 roku życia, osoby po 50 roku życia, osoby bezrobotne, seniorzy) – 12 osób	08.12.2015r.
Badanie ankietowe	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 48 osób	04.12. – 14.12.2015r., ankieta wypełniana on-line za pośrednictwem strony internetowej LGD, dostępna w wersji papierowej w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Burze LGD
Forum lokalne	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 45 osób	14.12.2015r. sala konferencyjna Delegatury LUW w Zamościu
Mobilny Punkt Konsultacyjny	Mieszkańcy obszaru 6 gmin LGD, przedstawiciele wszystkich sektorów – 34 osoby	16.12.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UM Józefów 16.12.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UM Szczepirzeszyn 17.12.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UM Krasnobród 17.12.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UM Adamów 18.12.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UM Zamość 18.12.2015r. godz. 9.00 – 15.00 UM Zwierzyniec

Dodatkowo w ramach przygotowania Planu komunikacyjnego wykorzystano wnioski z przeprowadzonej Ewaluacji ex-post dla Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009-2015. Ankieta ewaluacyjna obejmowała m.in. pytania dotyczące rozpoznawalności LGD oraz źródeł pozyskiwania informacji o działalności LGD w ramach wdrażania LSR. Analiza odpowiedzi na powyższe pytania pomogła wskazać najskuteczniejsze i sprawdzone kanały komunikacji ze społecznością lokalną.

Partycypacyjny charakter LSR, będący podstawową zasadą przygotowania dokumentu odnosi się także do prowadzenia procedury jego aktualizacji. Zgodnie z załącznikiem nr 1 do LSR, przy aktualizacji zapisów Strategii zastosowane zostaną partycypacyjne metody angażujące społeczność lokalną poprzez konsultacje propozycji zmian za pośrednictwem strony internetowej oraz spotkań konsultacyjnych na obszarze gmin członkowskich LGD.

III. DIAGNOZA – OPIS UBSZARU I LUDNOŚCI

3.1 GRUPY DOCELOWE LSR I GRUPY DEFAWORYZOWANE

W oparciu o wnioski z przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych, a także innych wykorzystanych metod partycypacji społecznej na etapie przygotowania LSR oraz badań własnych zidentyfikowano kluczowe grupy docelowe działań realizowanych w ramach wdrażania LSR. Są to:

- grupy defaworyzowane, które spotykają się z największymi problemami w codziennym funkcjonowaniu a zwłaszcza z trudnościami na rynku pracy (identyfikacji grup dokonano w wyniku analizy danych zasłanych przy opracowaniu diagnozy oraz pogłębionych konsultacji społecznych). Są to osoby młode do 35 roku życia, osoby starsze po 50 roku życia oraz osoby bezrobotne. Osoby młode do 35 roku życia należą do grupy będącej w trudnej sytuacji na rynku pracy. Ich problemem jest nie tylko brak pracy, ale także trudność w prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie i udziale w życiu lokalnej społeczności. Osoby młode są zagrożone wykluczeniem społecznym ze względu na większe narażenie na demoralizację oraz uleganie wpływom i różnym patologiom. Ponadto trudności z podjęciem pracy przez ludzi młodych są związane z niedostosowaniem ich kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy, brakiem wymaganego przez pracodawców doświadczenia, ale również z brakiem umiejętności szukania pracy, ponoszenia się w instytucjach społecznych i zalewania spraw urzędowych. Drugą zidentyfikowaną grupą defaworyzowaną na obszarze LGD „Nasze Roztocze” są osoby, które ukończyły 50 rok życia. Głównymi problemami osób w tej grupie wiekowej jest postępowanie siebie jako gorszych zawodowo z powodu słabej znajomości języków obcych, niewystarczających kwalifikacji w zakresie korzystania z nowoczesnych technologii, w tym obsługi komputera i sprzętu biurowego, bariery psychologiczne – brak wiary we własne możliwości i dalszy rozwój osobowy oraz niechęć do zmian. Ostatnią grupą defaworyzowaną ze względu na problemy na rynku pracy są osoby bezrobotne. Osoby bezrobotne kojarzone są jako nieaktywne, nieposiadające własnej inicjatywy. Często brak pracy jest przez nich odbierany jako osobista porażka. Zazwyczaj towarzyszą temu negatywne emocje. Osoby, które nie pracują boją się odrzucenia, wstydzą się tego, że nie mają pracy. Brak poczucia bezpieczeństwa związanego ze stabilizacją finansową powoduje ogromny stres i często niską samoocenę.

Przedsiębiorcy funkcjonujący na obszarze LGD „Nasze Roztocze”, obecne uwarunkowania formalno-prawne związane z rozporządzaniem działalnością gospodarczą są zbyt skomplikowane przez co zniechęcają do jej podejmowania. Ponadto obecny kryzys gospodarczy wpływa negatywnie na już funkcjonującą działalność gospodarczą. Przedsiębiorcy borykają się z problemami finansowymi, a także z problemami w znalezieniu wykwalifikowanej kadry. Brak środków finansowych na działania inwestycyjne nie pozwala firmom na rozwój i tworzenie nowych miejsc pracy.

Organizacje pozarządowe, do sektora organizacji pozarządowych należą stowarzyszenia i fundacje. Problemem organizacji pozarządowych jest ich niedofinansowanie oraz brak członków, którzy w pełni mogliby poświęcić swój czas na działalność organizacji (jako osoba zatrudniona). W obecnym systemie osoby czynnie działające w organizacji są związane zawodowo z innymi podmiotami, gdyż środki finansowe, którymi dysponują stowarzyszenia i fundacje pozwalają jedynie na pokrycie niewielkich kosztów bieżących. Organizacje pozarządowe są bardzo istotne z punktu widzenia wdrażania LSR, ponieważ dają możliwość rozwoju swoim członkom a także budowania kapitału społecznego na obszarze LGD.

3.2. SPOŁECZEŃSTWO I AKTYWIZACJA SPOŁECZNA

Obszar Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze” zamieszkuje łącznie 60 196 osób. Do 2009 roku liczba ludności spadała, zaś od tego roku zaczęła wzrastać. Jest to spowodowane występowaniem aż czterech miast na obszarze LGD, w których ludność chętnie się osiedla oraz podmiejskiej gminy Zamość, gdzie obserwowany jest proces suburbanizacji. Średnia gęstość zaludnienia na obszarze LGD wynosi 69 os./km².

Wśród mieszkańców LGD większy odsetek stanowią kobiety (51%), mężczyźni stanowią 49%. W strukturze wieku ludności dominują osoby w wieku produkcyjnym (63%). Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 19% ogółu ludności LGD, natomiast w wieku poprodukcyjnym – 18%.

Na obszarze LGD funkcjonuje 56 nieformalnych organizacji – klubów, do których należy łącznie 1066 osób. Wśród nich przeważają Kola Gospodyń Wiejskich, zrzeszające aktywne kobiety z terenu gmin LGD oraz kluby seniora, w których udziela się seniorzy. Takie formy działalności społecznej przyciągają się do integracji mieszkańców jednak działalność w stowarzyszeniach opiera się na lokalnych liderach inicjujących i prowadzących różnorodne działania, których na obszarze Naszego Roztocza brakuje. Niepokojący jest fakt, że nowi mieszkańcy obszaru LGD mają trudności z integracją ze społecznością lokalną, dlatego bardzo ważne jest tworzenie miejsc i okazji do spotkań, a w efekcie

integracji nowo przybyłych członków społeczności z wieloletnimi mieszkańcami. Funkcjonujące na obszarze LGD stowarzyszenia, w szczególności stowarzyszenia formalne, mają słaby potencjał ze względu na brak możliwości zatrudnienia pracowników i opieranie się na wolontariacie. Na uwagę zasługuje tu również długoletnie doświadczenie jednostek samorządu terytorialnego obszaru w zakresie współpracy, sprzyja to realizacji projektów sieciowych o większym pozytywnym oddziaływaniu na społeczność lokalną.

Tabela. Organizacje nieformalne – kółka i kluby na terenie LGD „Nasze Roztocze”

Gmina	Nazwa koła/klubu/stowarzyszenia	Liczba członków
Adamów	KGW „Na przekór wszystkim” w Rachodoszczach, KGW w Suchowoli – Kolonia, KGW w Jacni, Klub Seniora w Bondryżu, Klub Seniora w Feliksówce, Klub Seniora w Suchowoli, Klub Seniora w Szewni Dolnej	128
Józefów	KGW Hamernia, KGW Majdan Nępryski, KGW Stanisławów, KGW Józefów, KGW Górnik, Klub seniora	55
Krasnobród	Klub seniora	20
Szczebrzeszyn	KGW w Bodaczowie, KGW w Wielkiej Kolonii, KGW w Bloniu, Klub seniora KGW w Białobrzegach, KGW w Białowoli, KGW w Bortalcach, KGW w Chyżej, KGW w Hubalach, KGW w Jaitowie, KGW w Bortalcach Kolonii, KGW w Kalinowicach, KGW w Lipsku, KGW w Lipsku Kosobudach, KGW w Mokrem, KGW w Pniówku, KGW w Pleskiem, KGW w Siedliskach, KGW w Sitańcu, KGW w Sitańcu Kolonii, KGW w Sitańcu Wolicy, KGW w Skaraszowie, KGW w Stokówce, KGW w Szopiniku, KGW w Wierzbachach, KGW w Wólce Panielskiej, KGW w Wólce Wieprzkiej, KGW w Wychodach, KGW w Wysokiem, KGW w Zarzeczcu, KGW w Zawadzie, KGW w Zdanowie, KGW w Zdanówku	80
Zamość	Klub Seniora, Klub Plastyka Amatora, Kolo fotograficzne, Klub rowerowy seniora, Młodzieżowy Klub w Obroczy, Dyskusyjny Klub Książki, Dyskusyjny Klub Filmowy „Zwierzyce”, Komputerowy Klub Seniora, Stowarzyszenie aktywnych kobiet w Żurawicy	646
Zwierzyńc		137

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety z sierpnia 2015

Obszar LGD „Nasze Roztocze” charakteryzuje się dobrą dostępnością do infrastruktury społecznej (edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej itp.). Funkcjonuje tu 8 przedszkoli i 30 szkół, w tym 8 prowadzonych przez stowarzyszenia. Dostęp do szkolnictwa gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego również jest zadawalający. Z placówkami edukacyjnymi związane są liczne występujące na obszarze obiekty sportowe: boiska, hale sportowe, place zabaw.

Opiekę zdrowotną na obszarze „Naszego Roztocza” świadczą zarówno placówki publiczne, jak i niepubliczne. Usługi zdrowotne świadczą tutaj 15 takich obiektów, co oznacza, że mieszkańcy każdej z gmin mają zapewnioną opiekę zdrowotną. Oprócz placówek zdrowotnych oferujących podstawową opiekę zdrowotną na terenie LGD „Nasze Roztocze” działają specjalistyczne ośrodki: Gmina Adamów – Park Terapeutyczno-Rekreacyjny w Bondryżu prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za Krokiem”, Gmina Józefów – Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy „GAWRA” w Długim Kacie, Gmina Krasnobród – Samodzielne Publiczne Sanatorium Rehabilitacyjne im. Janusza Korczaka, Gmina Zamość – Centrum Aktywności Społecznej Osób Niepełnosprawnych w Białobrzegach im. Jana i Zofii Kuliakowskich prowadzone przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za Krokiem”.

W zakresie pomocy społecznej na obszarze LGD „Nasze Roztocze” działają liczne placówki, udzielające pomocy osobom potrzebującym. Są to m.in. domy pomocy społecznej i środowiskowe domy samopomocy. Znajdują się tu również dwa domy dziecka.

Pod względem infrastruktury kulturalnej obszar LGD również prezentuje się korzystnie. Prawie w każdej gminie mieszkańcy mają dostęp do miejskiego lub gminnego ośrodka kultury. Jedynie na terenie Gminy Adamów animatorem działalności kulturalnej jest Gminna Biblioteka Publiczna. W miejscowościach wiejskich „Naszego Roztocza” funkcjonuje również 20 świetlic środowiskowych i wiejskich, które w określone dni są otwarte dla społeczności lokalnej a ich prowadzeniem zajmują się osoby zatrudnione przez administrację samorządową lub organizacje społeczne wybrane w drodze konkursów. Jednak występują duże braki w zakresie odpowiedniego standardu lub wyposażenia tych placówek co sprawia, że możliwa oferta działań służących wzmocnieniu kapitału społecznego jest niewystarczająca

w stosunku do oczekiwanej społeczności lokalnych a oferta kulturalna jest mało zróżnicowana. Na terenie LGD działają liczne biblioteki (7) i ich filie (9), które zapewniają mieszkańcom dostęp do literatury.

Aktualnie na terenie Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze” z ubóstwem borykają się 1034 rodziny, jednak od 2012 roku liczba ta corocznie ulega zmniejszeniu. Wśród powodów przyznania pomocy społecznej należy wymienić potrzebę ochrony macierzyństwa i wiekdzielnosci (wzrost obu wartości o 30% w porównaniu do 2012 roku). Zauważalny jest również spadek liczby rodzin borykających się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Kolejnym niekorzystnym trendem jest wzrost liczby rodzin niepełnych i wzrost odnotowanych aktów przemocy w rodzinie.

Corocznie na obszarze LGD „Nasze Roztocze” wzrasta liczba osób objętych świadczeniami pomocy społecznej. W 2014 roku wyniosła ona 3 229 osób. Wzrosła przede wszystkim liczba osób wymagających wsparcia ze względu na samotne gospodarowanie. Również w porównaniu do roku 2012 wzrosła liczba osób objętych zasiłkami okresowymi z powodu bezrobocia, długotrwałej choroby i niepełnosprawności. Zauważalny jest duży wzrost wydatków na świadczenia z zakresu usług opiekuńczych specjalistycznych oraz liczby osób przebywających w domach pomocy społecznej, których koszty ponosi gmina. Jest to związane z procesem starzenia się społeczeństwa i zmieniającym się modelem rodziny, które nie są już wielopokoleniowe.

3.3. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

Obszar LGD „Nasze Roztocze” charakteryzuje się dobrymi warunkami do rozwoju rolnictwa ze względu na żyzne gleby wytworzone z lessów i dogodne warunki mikroklimatyczne. Na terenie LGD znajduje się 8 575 gospodarstw. Najwięcej jest gospodarstw rolnych od 1 do 5 ha (52%). Gospodarstwa powyżej 15 ha stanowią jedynie 3% wszystkich gospodarstw. Średnia powierzchnia gospodarstw na obszarze LGD „Nasze Roztocze” wynosi 5,03 ha. Największą średnią powierzchnią gospodarstw charakteryzuje się gmina Zamość (6,71 ha), zaś najmniejszą – gmina Adamów (3,89 ha). Obszar LGD charakteryzuje się również występowaniem dużej bazy surowcowej dla przetwórstwa rolnopospółczego (uprawa warzyw gruntowych, hodowla bydła).

Na obszarze LGD „Nasze Roztocze” w 2013 roku zarejestrowanych było 4 125 podmiotów gospodarczych (4 196 podmiotów w 2014 r.), z których 95% stanowiły mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 pracowników), małych przedsiębiorstw (10-49 zatrudnionych) było 163, średnich (50-249 zatrudnionych) – 17 oraz dwa duże przedsiębiorstwa, w tym jedno w Zwierzynicy zatrudniające ponad 1000 pracowników. Na przestrzeni ostatnich 7 lat (2007-2013) liczba podmiotów gospodarczych na obszarze LGD ulegała wahaniom: do 2010 roku wzrastała, w 2011 roku zmniejszyła się, by w roku kolejnym znów wzrosnąć. Ogólny trend dotyczący liczby podmiotów gospodarczych można uznać za rosnący. Zarówno istniejące, jak i nowopowstające przedsiębiorstwa charakteryzują się niską innowacyjnością.

Wskaźnik przedsiębiorczości, mierzony liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, w 2013 wyniósł 67 podmiotów/1000 ludności (68 podmiotów/1000 ludności w 2014 r.).

W podziale na sekcje PKD 2007 najwięcej przedsiębiorstw reprezentuje sekcje G tj. handel (1159 przedsiębiorstw). Znaczną liczbą podmiotów funkcjonuje również w sekcji F (budownictwo) – 525 przedsiębiorstw i C (przetwórstwo przemysłowe) – 442 przedsiębiorstwa. Obszar charakteryzuje się słabo rozwiniętym sektorem przemysłu oraz niską innowacyjnością przedsiębiorstw. Najbardziej rozwiniętą branżą na obszarze LGD „Nasze Roztocze” jest branża turystyczna. Jest to branża kluczowa dla rozwoju gospodarki obszaru LGD ze względu na jego niezaprzeczalny potencjał do rozwoju turystyki.

Na obszarze LGD „Nasze Roztocze” funkcjonuje 7 przedsiębiorstw społecznych. Pojęcie przedsiębiorczości społecznej łączy w sobie dwa atrybuty: „przedsiębiorczość” i „społeczność”. Pierwszy z nich świadczy o prowadzeniu działalności gospodarczej, zaś drugi wskazuje na bazowanie na kapitale społecznym i ukierunkowanie na integrację społeczną oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Podmioty działające na obszarze LGD to przede wszystkim spółdzielnie społeczne, które prowadzą działania w celu aktywizacji i włączenia społecznego osób w trudnej sytuacji życiowej poprzez organizowanie dla nich licznych warsztatów i kursów, a także pomoc w znalezieniu zatrudnienia. Są to: Centrum Integracji Społecznej w Jacni (gmina Adamów), Stowarzyszenie na rzecz pomocy rodzinie „Podaj dłoń” w Józefowie, Spółdzielnia Socjalna Józefowski Centrum Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej w Józefowie, Fundusz Aktywizacji Niepełnosprawnych w Józefowie Spółdzielnia Socjalna, Spółdzielnia Socjalna Józefowski Ośrodek Usług Senioralnych, Centrum Turystyki „Roztocze” Spółdzielnia Socjalna w Józefowie oraz Spółdzielnia Socjalna „Samy Swoi” w Siedliskach (gmina Zamość). Według danych pozyskanych w ramach ankietyzacji przeprowadzonej w sierpniu 2015r. podmioty te zatrudniały łącznie 95 osób.

3.4. INFRASTRUKTURA I ZAGOSPODAROWANIE

Obszar LGD jest spójny pod względem zagospodarowania przestrzennego. W użytkowaniu terenu dominują tereny rolnicze (48%) i leśne (42%). Nieznaczny odsetek stanowią łąki (8%) i tereny zabudowane (2%).

Obszar LGD charakteryzuje się dobrą, zewnętrzna i wewnętrzną dostępnością komunikacyjną. W jego północnej części przebiega droga krajowa nr 74, z którą w Zamościu krzyżuje się droga krajowa nr 17. Obszar jest powiązany gęstą siecią dróg wojewódzkich (nr 843, 848, 849, 853 i 858) i powiatowych. Jednak szlak techniczny dróg nie jest zadowalający, ponadto brakuje chodników i ścieżek rowerowych gwarantujących większe bezpieczeństwo użytkownikom dróg i mieszkającym.

Obszar Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze” posiada potencjał do rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności energii ze słońca. Aby w pełni wykorzystać ten potencjał w LSR zwrócono dużą uwagę na efektywność energetyczną i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

3.5. KULTURA I TURYSTYKA

Na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze” znajduje się bardzo wiele zabytków, związanych z bogatą historią tego obszaru. W gminie Józefów wyróżnia się wieś Górecko Kościelne, której układ przestrzenny został wpisany do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków. Niezwykłym miastem pod względem dziedzictwa kulturowego jest Krasnobród, gdzie spotkać możemy podmiński zespół klasztorny z niezwykle malowniczą, XVIII-wieczną kaplicą Objawienia NMP „na wodzie”. Według tradycji wypływająca ze źródła spod kaplicy woda ma właściwości uzdrawiające. Nieopodal Krasnobrodu w lesie znajduje się wybudowana w stylu zakopiańskim niezwykła kaplica Św. Rocha, pochodząca z początku XX wieku. Znana w całej Polsce gmina Szczepleszyn także posiada wiele cennych zabytków. Jednym z nich jest sam układ urbanistyczny miasta Szczepleszyn w granicach dawnych obwarowań. W gminie spotkamy również zabytki świadczące o wielokulturowości tego obszaru: dawna cerkiew i bożnica, kościół katolicki i dawny zespół klasztorny. Zabytki gminy Zamość związane są z historią, Odrąnci Zamojskiej; zespół folwarczny, dwie rządcówki, pozostałości parku. Główną atrakcją Zwierzynica stanowi kościół „na wodzie” z I połowy XVIII wieku, jego malownicze położenie przyciąga do miasteczka wielu turystów. W gminie znajduje się również zabytkowy browar, będący Zarządzu Odrąnci Zamojskiej i XVIII-wieczna drewniana willa, w której obecnie mieści się siedziba Zarządu RPN.

Na obszarze LGD „Nasze Roztocze” tworząca ludową i rzemieślniczą 14 prowadzi własną działalność gospodarczą (11 z gminy Józefów, 2 z gminy Krasnobród, 1 z gminy Zamość). Mieszkańcy „Nasze Roztocze”, zajmując się rzemieślniczym, malarskim, porządkowaniem, pielęgnacją i pleśnią, zauważają jednak niski stopień zainteresowania młodego pokolenia kulturowym dziedzictwem kulturowym.

Bogactwo walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych obszaru Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze” stanowi o jego niezwykłej atrakcyjności turystycznej. Na tym terenie znajduje się prawie cały obszar Roztoczańskiego Parku Narodowego i jego otuliny, części Parków Krajobrazowych: Szczepleszyńskiego, Krasnobrodzkiego i Puszczy Solińskiej oraz 5 rezerwatów przyrody. Unikalne walory przyrodnicze to głównie potencjał rozwojowy obszaru LGD „Nasze Roztocze”, który determinuje rozwój turystyki i usług okolicy przyrodniczych oraz przyczynia się do generowania dochodu poszczególnych gmin. W związku z powyższym rozwój turystyki na obszarze LGD należy oprzeć przede wszystkim na zasobach naturalnych i kulturowych obszaru oraz na rozwijaniu i promocji lokalnych atrakcji turystycznych.

Każda z gmin należących do Stowarzyszenia może poszczycić się licznymi atrakcjami turystycznymi, które zachęcają do odwiedzenia tego obszaru. Głównymi atrakcjami w gminie Adamów są: zabytkowy młyn wodny z hodowlą „psiraga roztoczańskiego” w Bondyrzu, stacja narciarska w Jacni, spływy kajakowe po rzecze Wleprz, ferma strusi afrykańskich w Szewni Górze, zbiornik retencyjny na rzecze Jacynka a także miejsca pamięci narodowej, szlaki piesze i rowerowe.

W gminie Józefów popularnością wśród turystów cieszą się kamieniołomy Babia Dolina z okazałą basztą wiatłokową, stoki narciarski w Szopowem, zalew i park linowy w Józefowie, liczne rezerваты przyrody, położone na obszarze gminy - „Czartowe Pole”, „Szum”, wieś Górecko Kościelne oraz położona na terenie RPN osada leśna Florianka, gdzie znajduje się zba Leśna w odrestaurowanej śnieżnicówce z 1830r. oraz ośrodek hodowli stajennej konika polskiego – symbolu Roztoczańskiego Parku Narodowego. W oparciu o te atrakcje opracowano trasy rowerowe, ścieżki poznawcze oraz szlaki turystyczne.

Krasnobród również może pochwalić się obecnością kamieniołomów z wieszą widokowa, a także organizacją spływów kajakowych i ścieżką edukacyjną „Dinozaury-Krasnobród”. Funkcje turystyczne Krasnobrodu rozwijają się w oparciu

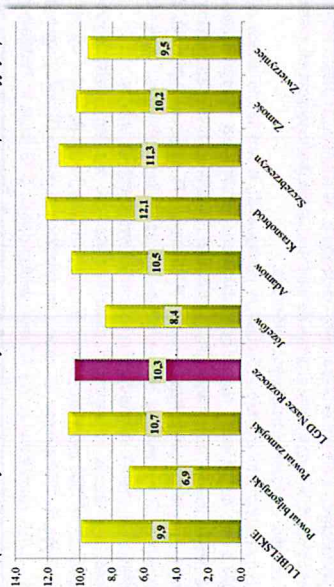
¹ Dane z wektoryzacji przy pomocy narzędzi GIS

Na obszarze LGD w 2013 roku pracowało średnio 130 osób na 1000 ludności (141 osób na 1000 ludności w 2014 r.). Od 2007 roku wskaźnik liczby osób pracujących ulegał dynamicznym zmianom: po gwałtownym spadku nastąpił wzrost i odwrotnie, dlatego trudno jest określić jaki trend będzie obserwowany w kolejnych latach. Na obszarze Naszego Roztocza obserwuje się ciągłe zbytki miejsc pracy, w szczególności dla ludzi młodych, natomiast zarobki osób, które posiadają pracę są niewielkie. Negatywną cechą mieszkańców obszaru LGD jest brak tradycji i postaw przedsiębiorczych.

Stoпа bezrobocia liczona jako stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym na obszarze LGD „Nasze Roztocze” w 2013 roku wyniosła 10,3% (9,1% w 2014 roku). Zjawisko bezrobocia w największym stopniu dotyka przedstawicieli grup defaworyzowanych tj. osoby młode do 35 roku życia w tym głównie absolwenci tuż po ukończeniu szkół wyższych oraz osoby starsze po 50 roku życia, które straciły pracę z różnych powodów.

W poszczególnych gminach obszaru wskaźnik bezrobocia waha się od 8,4% w gminie Józefów do 12,1% w gminie Krasnobród. Od 2007 roku obserwuje się trend wzrostowy jeśli chodzi o stopę bezrobocia w powyższym znaczeniu. W 2013 roku 54% osób bezrobotnych stanowili mężczyźni, 46% to bezrobotne kobiety. Stopa bezrobocia (liczona jako stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby osób aktywnych ekonomicznie) w powiecie bilgorajskim na koniec marca 2015 r. wyniosła 8,6% i była najniższa w województwie lubelskim, natomiast w powiecie zamojskim wyniosła 14,7%.

Wyższy wskaźnik bezrobocia na obszarze LGD „Nasze Roztocze” (udział liczby osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Dzięki informacjom pozyskanym na podstawie wywiadów indywidualnych z wybranymi mieszkańcami LGD można stwierdzić, że grupą osób borykającą się z największymi trudnościami na rynku pracy są osoby młode po szkołach średnich i wyższych, które z powodów trudności w znalezieniu miejsca pracy (z powodu braku doświadczenia zawodowego lub kwalifikacji nieodpowiadających oczekiwaniom pracodawców lub większych oczekiwań zarobkowych) emigrują do większych ośrodków miejskich lub za granicę. Ponadto grupa, która ma trudności na rynku pracy są również rolnicy prowadzące małe, nierentowne gospodarstwa rolne oraz osoby starsze przed wiekiem emerytalnym, którym ze względu na wiek i bariery związane z umiejętnościami posługiwania się nowymi technologiami (w tym informatycznymi) trudno jest odnaleźć się na rynku pracy.

o rozbudowany zalew i baseny na wyspie, istniejąca wokół zalewu infrastrukturę rekreacyjną – sportową oraz ośrodki wypoczynkowe, pensjonaty, szlaki piesze i rowerowe.

W gminie Szczepieszyński charakterystyczny jest pomnik chrząszcza, będącego symbolem miasta, ponadto atrakcyjne dla turystów są wędrowniki malowniczymi wązami lessowymi.

W gminie Zamość atrakcją jest m.in. Regionalna Izba Pamięci w Wysokiem, stajnia Koni Tarka i lotnisko w Mokrem, gdzie można uczestniczyć w lotach szybowcowych nad Roztoczem.

W gminie Zwierzyniec znajdziemy wiele atrakcji, które przyciągają turystów przede wszystkim sploty kajakowe po Wieprzu, Ośrodek Edukacyjny – Muzealny RPN, park „Zwierzyńczyk”, Sławy Echo, Zagroda Guciów, zabytkowy Browar i liczne ścieżki spacerowe.

Bogactwo przyrodnicze i kulturowe na obszarze „Nasze Roztocze” sprawia, że jest to teren niezwykle atrakcyjny pod względem turystycznym. Coś dla siebie mogą tu znaleźć zarówno miłośnicy przyrody, jak i pasjonaci historii i zabytków. Nie brakuje również atrakcji dla amatorów aktywnego wypoczynku – splotów kajakowych, wędrowek pieszych i rowerowych, dla których bazę stanowią liczne szlaki turystyczne. Szansa dla regionu jest pełniejsze wykorzystanie istniejących warunków do uprawiania turystyki aktywnej. Słabą stroną istniejących szlaków jest ich niewystarczające zagospodarowanie, przejawiające się brakiem lub złym stanem oznakowania i infrastruktury w postaci wiat, miejsc postojowych czy tablic informacyjnych. Ponadto szlaki nie są zintegrowane i nie tworzą spójnej całości na całym obszarze.

Poza walorami środowiska naturalnego i kulturowego dla rozwoju turystyki istotne jest zagospodarowanie turystyczne – baza noclegowa, gastronomiczna oraz obiekty sportowo – rekreacyjne. Na terenie LGD „Nasze Roztocze” infrastruktura gastronomiczna jest bardzo dobrze rozwinięta, znajduje się tutaj 50 obiektów gastronomicznych: restauracje, puby, bary, karczmy, stołówki, pizzerie. Większość obiektów jest całoroczna.

Na obszarze Naszego Roztocza funkcjonuje 205 obiektów noclegowych, w tym 133 to obiekty całoroczne. Obiekty oferują łącznie 3626 miejsc noclegowych. Najbardziej rozwiniętą infrastrukturą noclegową znajduje się w gminie Zwierzyniec (79 obiektów, 1069 miejsc noclegowych) i Krasnobród (62 obiekty, 1495 miejsc noclegowych). Najbardziej pod tym względem prezentuje się gmina Szczepieszyński (8 obiektów, 175 miejsc noclegowych). Zagospodarowanie turystyczne na obszarze LGD jest znaczne, ale ciągle istnieje potrzeba jego rozbudowy i modernizacji. Dodatkowo brakuje obiektów oferujących wysokie standardy usług dla bardziej wymagających turystów.

Wskaźnik Schneidera tj. wskaźnik intensywności ruchu turystycznego, wyrażony liczbą turystów korzystających z noclegów, przypadającą na 1000 mieszkańców stałych na terenie LGD „Nasze Roztocze” wynosił w 2013 roku 564 korzystających z noclegów na 1000 ludności. W rozbiu na poszczególne gminy LGD najwyższy wskaźnik odnotowała gmina Krasnobród – 1 936, natomiast w gminie Adamów według danych GUS liczba korzystających z noclegów była zerowa, a więc wskaźnik również wyniósł 0. Dla porównania wskaźnik Schneidera dla powiatu biłgorajskiego to 69, natomiast dla powiatu zamojskiego – 331. Powyższe dane wskazują na wysoką atrakcyjność turystyczną obszaru LGD, co przekłada się na dużą liczbę turystów, korzystających z noclegów.

W trakcie prowadzonych spotkań i wywiadów uczestnicy zgłaszali potrzebę tworzenia nowych produktów turystycznych w celu wydzielenia okresu turystycznego na Roztoczu (który trwa od maja do września) oraz zatrzymania turysty na dłużej niż jeden dzień. Niektóre miejscowości np. Jarcnia czy Szopowie przyciągają turystów również w zimie dzięki stokom narciarskim. Niezwykle istotne jest również budowanie zintegrowanej oferty turystycznej, która pozwoli na wydłużenie pobytu turysty na obszarze LGD. Zintegrowanie to wymaga budowania partnerstw szczególnie w sektorach publiczno-prywatnych w zakresie wspólnej promocji i komplementarności działań. Aktualnie niski poziom zaufania i brak doświadczeń w tym zakresie nie sprzyja sieciowaniu podmiotów. Dodatkowo dużym problemem jest brak zintegrowania działań poszczególnych gmin oraz podmiotów działających w branży turystycznej.

Dużą słabością obszaru LGD jest sezonowość turystyczna. Niestabilne warunki atmosferyczne i zimowe anomalie pogodowe powodują, że pomimo funkcjonowania dwóch stoków narciarskich poza okresem letnim nie obserwuje się znacznego napływu turystów na obszar LGD. Miejsca bardzo atrakcyjne turystycznie po okresie sezonu letniego odnawiają znaczący spadek odwiedzin, a przedsiębiorcy zajmujący się usługami noclegowymi i gastronomicznymi często zawieszają swoją działalność gospodarczą.

3.6. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE I OCHRONA ŚRODOWISKA

Gminy wchodzące w skład LGD „Nasze Roztocze” leżą w obrębie obszarów chronionych Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000, parku narodowego (Roztoczańskie Parku Narodowego) i jego otuliny, parków krajobrazowych (Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego, Parku Krajobrazowego Puszczy Solińskiej, Szczepieszyńskiego Parku Krajobrazowego) oraz rezerwatów przyrody („Hubale”, „Wieprzec”, „Święty Roch”, „Czartowe Pole”, „Szum”). Mając świadomość wyjątkowych walorów przyrodniczych oraz różnorodności biologicznej obszaru „Nasze Roztocze”, LGD będzie wspierać przedsięwzięcia uwzględniające działania na rzecz ochrony, utrzymania i zrównoważonego rozwoju obszaru w celu zachowania walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego.

3.7. SPÓJNOŚĆ OBSZARU

Oprócz spójności przestrzennej obszar LGD „Nasze Roztocze” charakteryzuje się spójnością przyrodniczą. Pod tym względem obszar jest jednolity ze względu na położenie w obrębie Roztocza. Cały teren LGD łączy podobne ukształtowanie terenu: liczne pagórki i wąwozy wyrażone w lessowym podłożu. Spójność tą dostrzeżono również w trakcie opracowania Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030) wiążącą wszystkie gminy LGD do Obszaru Funkcjonalnego Roztoczańsko-Puszczańskiego w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji: Obszary gospodarczego wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych.

Obszar LGD „Nasze Roztocze” jest również spójny pod względem historyczno-kulturowym ze względu na bezpośrednie powiązania wszystkich gmin z Ordynacją Zamojską, której ślady działalności pozostały w każdej gminie. Miasto Józefów zostało lokowane przez Tadeusza Józefa Zamojskiego jako 10 miasto w Ordynacji Zamojskiej, będące jej zapleczem gospodarczym. Krasnobród to miasto, którego Zamojscy byli właścicielami. Kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny wraz z klasztorem w Krasnobrodzie został ufundowany przez Marysię Sobieską, żonę Jana Sobiepana Zamojskiego, jako wotum wdzięczności za uzdrowienie. W części miasta Szczepieszyński – Klemensowie z inicjatywy Teresy Zamojskiej wybudowano barokowy pałac dla jej potomka Klemensa Zamojskiego. Gmina Zamość również wiąże się z rodem Zamojskich, gdyż tutaj, w miejscowości Skokówka urodził się Jan Zamojski – założyciel Ordynacji, od 1581 roku helman wielki koronny Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Zwierzyniec również był jednym z miast należących do Ordynacji. Na początku XIX wieku Zamojscy przemieścili do Zwierzynca Zarząd Ordynacji, do wybudowanego w tym celu kompleksu klasycystycznych gmachów.

3.8. PODSUMOWANIE

Opisane powyżej elementy tj. społeczeństwo i aktywizacja społeczna, gospodarka i rynek pracy, infrastruktura i zagospodarowanie oraz kultura i turystyka stanowią obszary interwencji LSR, które w bezpośredni sposób odnoszą się do zidentyfikowanych grup docelowych tj. osób młodszych do 35 roku życia, osób starszych po 50 roku życia, bezrobotnych, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych.

Charakterystyka obszarów interwencji uwzględnia badania własne LGD „Nasze Roztocze” w postaci opracowania „Inwentaryzacja zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego obszaru LGD Nasze Roztocze na potrzeby rozwoju turystyki i promocji Roztocza”. Opracowanie inwentaryzujące walory turystyczne LGD posłużyło do opracowania atrakcyjności turystycznej LGD oraz zidentyfikowania spójności kulturowej, związanej z Ordynacją Zamojską.

V. CELE I WSKAZNIKI

SPECYFIKA I OPIS CELÓW

Cele ogólne Lokalnej Strategii Rozwoju odnoszą się do odwrócenia długookresowych następstw problemów zdefiniowanych w diagnozie i analizie SWOT. W niniejszym dokumencie wyznaczono trzy cele ogólne:

Cel 1.0. Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD

Szczególnie istotnym elementem rozwoju obszaru LGD „Nasze Roztocze”, wynikającym z przeprowadzonych konsultacji społecznych, jest kapitał społeczny stanowiący potencjał współdziałania zlokalizowany w powiązaniach między ludzkich i normach społecznych, przynoszący korzyści osobom i określonym grupom społecznymi². Wzmocnienie kapitału społecznego „Naszego Roztocza” oparto o działania poprawiające standard infrastruktury służącej społeczności lokalnej, promocję partycypacji społecznej, rozwijanie aktywności społecznych i budowanie partnerstw. Działania te pozwalają odwrócić negatywne następstwa problemów jakimi są przede wszystkim braki w infrastrukturze służącej wzmocnieniu kapitału społecznego (Analiza SWOT: niewystarczający standard oraz wyposażenie świetlic wiejskich i innych obiektów, zbyt mało i mało różnicowana oferta kulturalowa), niska świadomość ekologiczna mieszkańców oraz trudności związane z realizacją wspólnych celów i zainteresowań w formie stowarzyszeń (Analiza SWOT: Niska świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i brak postaw proekologicznych, słaby potencjał funkcjonujących stowarzyszeń). Niezwykle istotne jest również ograniczenie zjawiska migracji ludzi młodych poprzez ich integrację i budowanie tożsamości lokalnej jak również ich aktywizacja gospodarczą (Analiza SWOT: Niski stopień zainteresowania młodszego pokolenia tradycjami lokalnymi i pielęgnowaniem dziedzictwa kulturowego, brak tradycji i postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców).

Bezpośrednim odzwierciedleniem zdefiniowanych problemów są cele szczegółowe:

- **Cel 1.1. Poprawa warunków dla rozwoju kapitału społecznego obszaru LGD:** obejmujący przedsięwzięcia z zakresu dostosowania infrastruktury społecznej do potrzeb społeczności lokalnej oraz rozwoju infrastruktury służącej lokalnej działalności kulturalnej (1.1.1. Remonty i modernizacje obiektów służących wzmocnieniu kapitału społecznego obszaru LGD; 1.1.2. Doposażenie obiektów służących wzmocnieniu kapitału społecznego obszaru LGD; 1.1.3. Rozwój infrastruktury na rzecz lokalnej działalności kulturalnej).
- **Cel 1.2. Nowoczesna i ekologiczna społeczność obszaru LGD:** obejmujący przedsięwzięcia związane z podnoszeniem kompetencji ekologicznej mieszkańców, propagowanie współdziałania i partycypacji społecznej poprzez szkolenia, imprezy i inicjatywy kulturalne (1.2.1. Aktywni i ekologiczni mieszkańcy, 1.2.2. Wspieranie aktywności kulturalnej mieszkańców obszaru LGD, 1.2.3. Nowoczesne organizacje pozarządowe).
- **Cel 1.3. Wspieranie wdrażania LSR:** obejmujący przedsięwzięcia związane z prawidłowym i efektywnym wdrożeniem LSR dzięki organizacji spotkań informacyjno-konsultacyjnych, szkoleń dla pracowników biura i Rady oraz prowadzeniu biura, którego pracownicy będą świadczyć doradztwo dla beneficjentów (1.3.1. Działania animacyjne w zakresie wdrażania LSR, 1.3.2. Realizacja planu szkoleń dla pracowników Biura i organów LGD, 1.3.3. Prowadzenie doradztwa i Biura LGD).

Cel 2.0. Wspieranie lokalnej gospodarki Naszego Roztocza

Cel ogólny 2.0. obejmuje obszar interwencji którym jest rynek pracy i rozwój gospodarki obszaru Lokalnej Grupy Działania. Problemy zidentyfikowane w tym obszarze zostały przedstawione w diagnozie dokumentu, jak również miały swoje odzwierciedlenie w wynikach przeprowadzonych konsultacji społecznych. W trakcie ankietacji (ankieta pt. Cele rozwoju LGD) ponad 50% respondentów wskazało rozwój działalności gospodarczej skutkującej utworzeniem nowych miejsc pracy i wprowadzeniem innowacyjnych rozwiązań oraz podejmowanie działalności gospodarczej z wykorzystaniem zasobów lokalnych za najważniejsze elementy rozwoju obszaru przedsiębiorczości i współpracy między podmiotami na obszarze LGD „Nasze Roztocze”.

Niniejszy cel pozwala na odwrócenie dalekosiężnych i negatywnych następstw problemów wskazanych w analizie SWOT, tj., niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych generujących nowe miejsca pracy, szczególnie dla ludzi młodych i po 50 roku życia, słabo rozwinięty sektor przemysłowy oraz niewielka innowacyjność przedsiębiorstw, dość duże bezrobocie szczególnie wśród ludzi młodych oraz brak tradycji i postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców oraz niskie zarobki.

² Uwarunkowania Rozwoju Kapitału Społecznego w Polsce

Infrastruktura	interwencji wskazanych w diagnozie	kulturowe i integracyjne mieszkańców wpływające na zwiększenie marginalizacji społeczności wiejskiej	Wpływ na spowolnienie rozwoju wszystkich obszarów interwencji wskazanych w diagnozie
2. Duże zainteresowanie zdrową żywnością oraz tradycyjną kuchnią regionalną	3.2. Społeczeństwo i aktywizacja społeczna	2. Migracja młodych, wykształconych ludzi z terenów wiejskich	3.3. Gospodarka i rynek pracy
3. Wzrost popularności aktywnego wypoczynku	3.5. Kultura i turystyka	3. Niska przeżywalność nowoutworzonych przedsiębiorstw	3.3. Gospodarka i rynek pracy
4. Zachodzące zmiany w sposobie patrzenia na obszary wiejskie jako atrakcyjnego miejsca do życia i pracy przez coraz większą liczbę mieszkańców dużych miast	Wpływ na rozwój wszystkich obszarów interwencji wskazanych w diagnozie	4. Zmiany klimatyczne i ryzyko wystąpienia różnych anomalii pogodowych, które mogą w istotny sposób wpłynąć na gospodarkę rolną i spożywczą	3.3. Gospodarka i rynek pracy
5. Nowe wzorce konsumpcji oraz wzrastająca świadomość w zakresie zdrowego stylu życia i wypoczynku (profilaktyki, zdrowego odżywiania się – żywność ekologiczna, spędzania wolnego czasu blisko natury)	3.5. Kultura i turystyka 3.2. Społeczeństwo i aktywizacja społeczna	5. Postępujący proces starzenia się ludności, w szczególności na obszarach wiejskich oraz wydużanie się średniej długości życia – co stanowi istotne wyzwanie dla funkcjonujących systemów opieki nad osobami starszymi, niski przyrost naturalny	Wpływ na spowolnienie rozwoju wszystkich obszarów interwencji wskazanych w diagnozie
6. Rosnące w Polsce i Europie znaczenie rozwoju turystyki na obszarach wiejskich i jej różnych form (np. agroturystyki, ekoturystyki, turystyki przyrodniczej, turystyki aktywnej itp.)	3.5. Kultura i turystyka	6. Wprowadzanie mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej i konieczność dostosowywania się polskiego rolnictwa do rosnącej konkurencji oraz wymaganych standardów i norm (prawnych, ekonomicznych, środowiskowych, sanitarnych, itp.)	3.3. Gospodarka i rynek pracy
7. Wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców oraz nowe wzorce konsumpcji w zakresie zdrowego stylu życia i wypoczynku (profilaktyki, zdrowego odżywiania się – żywność ekologiczna, spędzania wolnego czasu blisko natury)	3.5. Kultura i turystyka 3.4. Infrastruktura i zagospodarowanie	7. Utrwalanie się w gospodarce obszaru LGD i regionu socjalnego modelu funkcjonowania gospodarstw rolnych (funkcjonujące jedynie w oparciu o dopłaty bezpośrednie)	3.3. Gospodarka i rynek pracy 3.2. Społeczeństwo i aktywizacja społeczna
8. Współpraca sieciowa podmiotów działających w turystyce łączą partnerami spoza obszaru LGD	3.5. Kultura i turystyka	8. Bariery administracyjne i prawne związane z prowadzeniem stowarzyszeń i działalności gospodarczej	3.2. Społeczeństwo i aktywizacja społeczna
		9. Trudności w pozyskiwaniu środków finansowych, duża konkurencja	3.3. Gospodarka i rynek pracy

Zintegrowane podejście prezentowane w celu szczegółowym pozwala na osiągnięcie zamierzonego efektu zintegrowania oferty turystycznej Naszego Roztocza w sposób kompleksowy i spójny przy zachowaniu odpowiedzialnej sekwencji działań z użyciem różnych metod i zaangażowaniem podmiotów z różnych sektorów. W ramach realizacji celu 3.1 w pierwszej kolejności będzie rozwijana infrastruktura turystyczna – rekreacyjna. Jest to działanie będące głównie w kompetencji samorządów i organizacji pozarządowych (Przedsięwzięcia 3.1.1. i 3.1.2.). Równoległe przedsięwzięcia i mieszkańcy obszaru będą realizowali operacje związane z tworzeniem produktów i usług dla turystów (Przedsięwzięcia 3.1.3. i 3.1.4.). Ostatnią sekwencją będzie opracowanie publikacji promocyjnych i organizacja wydarzeń promujących turystykę aktywną (Przedsięwzięcia 3.1.5. i 3.1.6.), w tym infrastrukturę i produkty turystyczne wsparte w ramach wdrażania LSR. Takie działanie pozwoli na ograniczenie zidentyfikowanej w analizie SWOT słabej strony obszaru, jaką jest *małe zintegrowanie działań poszczególnych gmin i podmiotów zajmujących się turystyką.*

ZGODNOŚĆ LSR Z CELAMI OKREŚLONYMI W REALIZOWANYCH PROGRAMACH

Lokalna Strategia Rozwoju jest zgodna z celem szczegółowym 6B Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich (w ramach priorytetu 6 Wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich), który realizuje podejście RLKS przy wsparciu Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Każdy z celów niniejszego dokumentu opiera się na wsparciu lokalnych zasobów i potencjałów służących rozwojowi obszarów objętych Strategią. Są to zarówno zasoby ludzkie (kapitał ludzki) w przypadku Celu ogólnego 1.0 Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD, jak i zasoby przyrodnicze, kulturowe i turystyczne obszarów wiejskich LGD „Nasze Roztocze” w ramach celów ogólnych 2.0 Wspieranie lokalnej gospodarki Naszego Roztocza i 3.0 Poprawa atrakcyjności turystycznej obszaru LGD.

Realizacja celów LSR przyczyni się do poprawy spójności społecznej obszaru LGD „Nasze Roztocze”. Zastosowany w dokumencie instrument RLKS pozwolił na definiowanie potrzeb i problemów z zaangażowaniem społeczności lokalnej, a także na wspólne zidentyfikowanie sposobu ich rozwiązania (cele i przedsięwzięcia). Zapewnienie udziału społeczności lokalnej w procesie tworzenia dokumentu przyczyniło się do wzrostu poziomu kapitału społecznego (partycypacja i aktywność obywatelska) oraz do mobilizacji istniejących potencjałów.

Ponadto Strategia wspiera podejście RLKS w ramach EFRROW poprzez spójność z celem szczegółowym 6A - Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy. W ramach LSR (cele szczegółowe: 2.1. Rozwój innowacyjnej aktywności gospodarczej mieszkańców LGD, 2.2. Rozwój potencjału przedsiębiorstw w oparciu o rozwiązania innowacyjne, 3.1 Zintegrowanie oferty turystycznej Naszego Roztocza) realizowane będą operacje w zakresie przedsiębiorczości a także inwestycje w infrastrukturę do świadczenia usług dla ludności np.: infrastrukturę w zakresie turystyki, rekreacji, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

W ramach celu szczegółowego LSR 3.1 Zintegrowanie oferty turystycznej Naszego Roztocza i przypisanego do niego przedsięwzięcia 3.1.5 Promocja turystyczna obszaru LGD wspierane będą operacje z zakresu wykorzystania technologii informacyjnych w udostępnianiu zasobów kulturowych, przyrodniczych i turystycznych obszarów wiejskich m.in. poprzez tworzenie aplikacji internetowych.

ZRÓDŁA FINANSOWANIA

Wszystkie cele realizowane w ramach strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023 LGD „Nasze Roztocze” realizowane przy wsparciu środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz ze środków własnych poszczególnych beneficjentów. Katalog przykładowych operacji realizowanych w ramach poszczególnych przedsięwzięć został przygotowany na podstawie Arkuszy pomysłów otrzymanych przez LGD od potencjalnych beneficjentów w procesie opracowywania LSR.

Bezpośrednim odzwierciedleniem zdefiniowanych problemów są cele szczegółowe:

- **Cel 2.1. Rozwój innowacyjnej aktywności gospodarczej mieszkańców LGD:** obejmujący przedsięwzięcia z zakresu promocji samozatrudnienia i podejmowania działalności gospodarczej (2.1.1. Wsparcie zakładania działalności gospodarczej na obszarze LGD; 2.1.2. Animacja społeczna w zakresie podziałów prowadzenia działalności gospodarczej). Spodziewanym efektem realizacji celu jest podejmowanie działalności gospodarczej w oparciu o rozwiązania innowacyjne dotyczące poprawy efektywności energetycznej i rozwoju mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii.

- **Cel 2.2. Rozwój potencjału przedsiębiorstw w oparciu o rozwiązania innowacyjne:** obejmujące przedsięwzięcia związane z rozwojem istniejących na obszarze LGD podmiotów gospodarczych z uwzględnieniem rozwiązań innowacyjnych dotyczących poprawy efektywności energetycznej i rozwoju mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii (2.2.1. Tworzenie nowych miejsc pracy).

Cel 3.0. Poprawa atrakcyjności turystycznej obszaru LGD

Atrakcyjność turystyczna stanowi główny czynnik rozwoju gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze”, dlatego też niezwykle istotne jest jej wsparcie w sposób spójny i kompleksowy. Jest to możliwe wyłącznie poprzez łączenie różnych sektorów i dziedzin interwencji oraz budowanie powiązań między podmiotami i inwestycjami. Potrzeba sformułowania niniejszego celu wynikała ze zidentyfikowanych w trakcie konsultacji społecznych problemów związanych z *mało zintegrowanymi działaniami poszczególnych gmin i podmiotów zajmujących się turystyką, niezadawalającym stanem nawierzchni dróg i ścieżek rowerowych oraz niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturą turystyczną, brakiem zintegrowania i wspólnego oznakowania szlaków turystycznych oraz niewystarczającą liczbą obiektów nologiczno-gastronomicznych oferujących wysokie standardy usług.*

Potrzeby związane z rozwojem turystyki na obszarze „Naszego Roztocza” wskazali również mieszkańcy podczas ankietyzacji (ankieta pt. Cele rozwoju LGD) oraz wywiadów indywidualnych i World Cafe. W ankiecie zidentyfikowano typy działalności gospodarczej (branże), których rozwój wpłynie na wzrost potencjału gospodarczego obszaru „Naszego Roztocza”. Należy do nich działalność związana z zakwaterowaniem i gastronomią (PKD 2007 sekcja I) oraz kultura, rozrywka i rekreacja (PKD 2007 sekcja R). Obie branże związane są z rozwojem turystyki na Roztoczu, która stanowi główny i najważniejszy kierunek rozwoju tego obszaru. W celu uzupełnienia oferty skierowanej dla turystów odwiedzających obszar LGD, konieczny jest także rozwój pozostałych usług, z których będą mogli korzystać odpoczywający na Roztoczu - pozostała działalność usługowa (PKD 2007 sekcja S), wskazywana także jako jeden z sektorów mających duże znaczenie dla rozwoju obszaru. Taki sposób integracji różnych branż działalności gospodarczej pozwoli na kompleksowe rozwiązanie potrzeb i oczekiwań turystów i przyniesie wymierne korzyści dla obszaru LGD.

Bezpośrednim odzwierciedleniem zdefiniowanych problemów jest cel szczegółowy 3.1 Zintegrowanie oferty turystycznej Naszego Roztocza, możliwy do osiągnięcia dzięki przedsięwzięciom:

- 3.1.1. Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru LGD i 3.1.2. Poprawa standardu i rozbudowa sieciowej infrastruktury turystycznej obszaru LGD. Przedsięwzięcia stanowią pakiet komplementarnych operacji poprawiających jakość infrastruktury turystycznej możliwych do wdrożenia przez organizacje pozarządowe i jednostki samorządowe,
- 3.1.3. Tworzenie produktów turystycznych i usług dla turystów oraz 3.1.4. Rozwój produktów i usług dla turystów. Przedsięwzięcia obejmują operacje wpływające na rozwój usług i produktów turystycznych „Naszego Roztocza” realizowane przez podmioty gospodarcze i osoby fizyczne zakładające działalność gospodarczą, przyczyniając się tym samym do tworzenia nowych miejsc pracy i wspierania samo zatrudnienia a także do rozwoju potencjału turystycznego obszaru LGD,
- 3.1.5 Promocja turystyczna obszaru LGD oraz 3.1.6. Wspieranie turystyki aktywnej na obszarze LGD. Przedsięwzięcia granicowe obejmujące działania promocyjne w formie publikacji i aplikacji jak również wydarzenia związane propagowaniem aktywnego spędzania czasu wolnego z wykorzystaniem infrastruktury i produktów turystycznych powstałych w ramach wdrażania LSR.

Cel ogólny 1.0. Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD**Cel szczegółowy 1.1. Poprawa warunków dla rozwoju kapitału społecznego obszaru LGD****Przedsięwzięcie 1.1.1. Remonty i modernizacje obiektów służących wzmocnieniu kapitału społecznego obszaru LGD****Uzasadnienie**

Wsparcie kapitału społecznego obszaru powinno być widoczne przede wszystkim poprzez tworzenie warunków dla jego rozwoju. Poprawa standardu i udostępnianie nowych funkcjonalności obiektów, z których mogą korzystać mieszkańcy stanowią ważny element dla rozwoju społeczności lokalnych i wpływa na wzmocnienie podstaw funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym. Aby spełnić oczekiwania społeczności lokalnych konieczne jest zapewnienie jak najlepszej jakości wykorzystywanej infrastruktury społecznej, takiej jak świetlice wiejskie, kluby seniora, świetlice młodzieżowe itp. Dodatkowo duża liczba miejscowości wiejskich rozszaniach na stosunkowo dużym terenie oraz znaczna liczba osób starszych ograniczają mobilność części mieszkańców. Powoduje to konieczność podejmowania działań w zakresie tworzenia warunków do rozwoju kapitału społecznego w terenie, jak najbliższej mieszkańców.

Sposób realizacji

Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 1.1.

Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez projekt grantowy. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- Prace remontowo-modernizacyjne pozwalające na udostępnienie nowych funkcjonalności obiektów służących wzmocnieniu kapitału społecznego.

Przedsięwzięcie 1.1.2. Dopaśnienie obiektów służących wzmocnieniu kapitału społecznego obszaru LGD**Uzasadnienie**

Istniejąca na obszarze Lokalnej Grupy Działania infrastruktura społeczna nie może zostać w pełni wykorzystywana na potrzeby lokalnej społeczności ze względu na brak w jej wyposażeniu. Organizacja różnego typu warsztatów oraz zajęć wymaga wykorzystania odpowiedniego sprzętu i wyposażenia, którego brak to uniemożliwia. Zajęcia muzyczne lub sportowe są niezwykle atrakcyjne dla osób młodych, natomiast różnorodne spotkania warsztatowe (kulinarne, rękodzielnicze) cieszą się powodzeniem wśród organizacji i grup nieformalnych m.in. Kół Gospodyń Wiejskich. Organizacja takich zajęć i spotkań przyczynia się do integracji mieszkańców i służy wzmocnieniu kapitału społecznego.

Sposób realizacji

Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 1.1.

Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez projekt grantowy. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- Wykonanie lub zakup wyposażenia obiektów służących wzmocnieniu kapitału społecznego (meble, sprzęt kuchenny i AGD, sprzęt sportowy itp.) związanego z udostępnieniem nowych funkcjonalności tych obiektów.

Przedsięwzięcie 1.1.3. Rozwój infrastruktury na rzecz lokalnej działalności kulturalnej**Uzasadnienie**

Istniejąca na obszarze Lokalnej Grupy Działania infrastruktura kultury nie jest w pełni wykorzystywana na potrzeby lokalnej społeczności związane z działalnością kulturalną. Dzieje się tak ze względu na brak w zakresie odpowiedniego standardu i wyposażenia. Taka sytuacja wpływa na mało zróżnicowaną ofertę kulturalną skierowaną do mieszkańców.

Sposób realizacji

Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 1.1.

Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez konkurs. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- Budowa lub przebudowa obiektów infrastruktury kultury a także zakup wyposażenia mającego na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego.

Cel szczegółowy 1.2. Nowoczesna i ekologiczna społeczność obszaru LGD**Przedsięwzięcie 1.2.1. Aktywni i ekologiczni mieszkańcy****Uzasadnienie**

Ochrona przyrody i racjonalne wykorzystanie jej zasobów, to problemy, które stały się obecnie sprawą całej ludzkości. Ekologia jest odpowiedzialnością na rosnące zagrożenie szeroko rozumianego życia, troską o środowisko naturalne, wyrazem społecznego zaangażowania, daje też poczucie satysfakcji z udziału w procesie poprawy wspólnego dobra, tj. środowiska naturalnego. Większość obszaru „Nasze Roztocze” jest objęta różnymi formami ochrony przyrody na czele z Roztoczańskim Parkiem Narodowym, w związku z czym należy w jak największym stopniu promować wśród mieszkańców ekologiczne zachowania polegające na nie zaśmiecaniu środowiska, segregacji odpadów czy używaniu przyjaznych środowisku materiałów.

Sposób realizacji

Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 1.2.

Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez projekt grantowy. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- Organizacja wydarzeń promujących zdrowy styl życia
 - Organizacja przedsięwzięć mających na celu wzrost świadomości ekologicznej
- Ponadto przedsięwzięcie będzie realizowane poprzez projekt współpracy 2 Lokalnych Grup Działania z województwa lubelskiego mający na celu aktywizację mieszkańców w oparciu o dziedzictwo obszaru.

W ramach projektu LGD „Nasze Roztocze” planuje utworzenie 3 miejsc integracji i wypoczynku dla mieszkańców, montaż 12 samoobsługowych stacji naprawy rowerów oraz opracowanie publikacji i materiałów promocyjnych.

Przedsięwzięcie 1.2.2. Wsparcie aktywności kulturalnej mieszkańców obszaru LGD**Uzasadnienie**

Uczestnictwo w kulturze jest ważnym elementem stylu życia. Bardzo ważne jest wspieranie aktywności kulturalnej na obszarach wiejskich, ponieważ tam jest utrudniony dostęp do kultury. Istotne jest nie tylko zapewnienie infrastruktury w postaci świetlic wiejskich i klubów, ale również animacja działalności takich miejsc przez lokalnych liderów i animatorów, którzy zorganizują i poprowadzą odpowiednie zajęcia. Szczególnie ważne jest wspieranie aktywności młodzieży, która jest na etapie poznawania siebie i rozwijania swoich zainteresowań, co może zapobiec powstawaniu w przyszłości oraz osób starszych, które swoją działalnością mogą przyczynić się do rozwoju obszaru.

Sposób realizacji

Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 1.2.

Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez projekt grantowy. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- Zakup strojów i wyposażenia dla zespołów kulturalnych i folklorystycznych,
- Wsparcie lokalnej twórczości kulturalnej (m.in. wydanie płyt, publikacji prezentujących twórczość lokalną),
- Organizacja zajęć warsztatowych, rękodzielniczych, muzycznych, plastycznych,
- Organizacja wydarzeń związanych z promocją dziedzictwa naturalnego i kulturowego obszaru LGD.

Przedsięwzięcie 1.2.3. Nowoczesne organizacje pozarządowe**Uzasadnienie**

Prawo do zrzeczenia się umożliwiania ludności rozwijanie własnej aktywności w różnego rodzaju organizacjach społecznych, kulturalnych czy też gospodarczych. Obok siebie istnieją organizacje o bardzo różnej strukturze: stowarzyszenia, fundacje, związki i inne organizacje, których formule określają szczegółowe przepisy prawne. Na obszarze „Nasze Roztocze” funkcjonuje 56 nieformalnych i wiele formalnych organizacji pozarządowych. Wśród organizacji nieformalnych najwięcej jest Kół Gospodyń Wiejskich, zrzeszających aktywne kobiety z terenu LGD. W celu zaktualizowania i wzmocnienia potencjału organizacji pozarządowych wskazane jest prowadzenie różnorodnych działań szkoleniowych i edukacyjnych.

Sposób realizacji

Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 1.2.

Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez działania animacyjne. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- Szkolenia w zakresie formalno-prawnych i finansowych podstaw funkcjonowania,
- Szkolenia z pozyskiwania funduszy zewnętrznych na działalność statutową,
- Organizacja wizyt studyjnych z zakresu prezentacji dobrych praktyk funkcjonowania organizacji pozarządowych.

<p>Cel szczegółowy 1.3. Wspieranie wdrażania LSR</p> <p>Przedsięwzięcie 1.3.1. Działania animacyjne w zakresie wdrażania LSR</p> <p>Uzasadnienie</p> <p>W celu jak najlepszej realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2016-2023 wskazane jest zorganizowanie odpowiedniej liczby spotkań informacyjno-konsultacyjnych dla potencjalnych wnioskodawców tak, aby projekty zostały jak najlepiej przygotowane i wpisyły się w założenia Strategii, a przy tym przyczyniły się do rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru „Nasze Roztocze”.</p> <p>Sposób realizacji</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 1.3.</p> <p>Przedsięwzięcie realizowane będzie w ramach działań animacyjnych LGD. W jego ramach planowana jest realizacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Spotkań i szkoleń dla potencjalnych wnioskodawców na temat poprawnego przygotowania projektu, wpisującego się w założenia LSR, prezentacji kryteriów i procedur naboru projektów oraz poprawnej realizacji i rozliczania projektów. <p>Przedsięwzięcie 1.3.2. Realizacja planu szkoleń dla pracowników Biura i organów LGD</p> <p>Uzasadnienie</p> <p>Do jak najlepszego i najbardziej efektywnego wdrożenia Lokalnej Strategii Rozwoju pracownicy Biura oraz członkowie poszczególnych organów LGD powinni mieć odpowiednie kwalifikacje. W związku z tym zaplanowano dla nich pakiet szkoleń, które przyczynią się do zwiększenia ich kompetencji i wiedzy niezbędnej do wdrożenia LSR.</p> <p>Sposób realizacji</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 1.3.</p> <p>Przedsięwzięcie realizowane będzie w ramach kosztów bieżących LGD. W jego ramach planowana jest realizacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Szkoleń dla pracowników Biura i członków Rady LGD ujętych w opracowanym przez Zarząd Planie szkoleń <p>Przedsięwzięcie 1.3.3. Prowadzenie doradztwa i Biura LGD</p> <p>Uzasadnienie</p> <p>W celu jak najlepszej realizacji zapisów Lokalnej Strategii Rozwoju pracownicy Biura LGD będą udzielać potencjalnym beneficjentom i beneficjentom LGD doradztwa w zakresie prawidłowego przygotowania, realizacji i rozliczania projektów w ramach LSR.</p> <p>Sposób realizacji</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 1.3.</p> <p>Przedsięwzięcie realizowane będzie w ramach kosztów bieżących LGD. W jego ramach planowane jest prowadzenie Biura LGD oraz prowadzenie doradztwa dla potencjalnych beneficjentów.</p>	<p>Cel ogólny 2.0. Wspieranie lokalnej gospodarki Naszego Roztocza</p> <p>Cel szczegółowy 2.1. Rozwój innowacyjnej aktywności gospodarczej mieszkańców LGD</p> <p>Przedsięwzięcie 2.1.1. Wspieranie zakładania działalności gospodarczej na obszarze LGD</p> <p>Uzasadnienie</p> <p>Rozwinięty sektor przedsiębiorczości pozarolniczej przyczynia się do rozwoju gospodarczego obszaru poprzez tworzenie nowych miejsc pracy. Bardzo ważne jest wspieranie osób aktywnych w zakładaniu własnego przedsiębiorstwa, ponieważ pomimo chęci napotykają oni liczne trudności związane z brakiem lub niedostatecznym wkładem własnym lub barierami formalno-prawnymi. Na obszarze „Naszego Roztocza”, ze względu na konieczność ochrony środowiska i cennych zasobów przyrodniczych, szczególnie wspierane będą osoby, które przy tworzeniu nowego przedsiębiorstwa wezmą pod uwagę wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w postaci mikroinstalacji oraz działania związane z poprawą efektywności energetycznej obiektów. Są to elementy wpisujące się w innowacyjność obszaru LGD „Nasze Roztocze”. Przedsięwzięcie jest skierowane w szczególności do osób należących do zidentyfikowanych grup defaworyzowanych na obszarze LGD tj. osoby do 35 roku życia, osoby po 50 roku życia oraz do osób bezrobotnych.</p> <p>Sposób realizacji</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 2.1.</p> <p>Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez konkurs. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia</p>
---	---

<p>znajdą się m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Podjęcie działań animacyjnych na obszarze LGD „Nasze Roztocze” z ukierunkowaniem na innowacje. <p>Przedsięwzięcie 2.1.2. Animacja społeczna w zakresie podstaw prowadzenia działalności gospodarczej</p> <p>Uzasadnienie</p> <p>Założenie własnej działalności gospodarczej jest szansą dla osób pozostających bez pracy na znalezienie źródła dochodu. Podjęcie kroków w kierunku własnego biznesu wiąże się z licznymi obawami, spowodowanymi brakiem wiedzy w zakresie napisania odpowiedniego biznesplanu, zarejestrowania działalności oraz jej efektywnego prowadzenia. Dlatego tak ważne jest prowadzenie działań informacyjnych dla mieszkańców dotyczących podstaw zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>Sposób realizacji</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 2.1.</p> <p>Przedsięwzięcie realizowane będzie w ramach działań animacyjnych LGD. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Organizacja spotkań informacyjno-konsultacyjnych w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej 	<p>Cel szczegółowy 2.2. Rozwój potencjału przedsiębiorstw w oparciu o rozwiązania innowacyjne</p> <p>Przedsięwzięcie 2.2.1. Tworzenie nowych miejsc pracy</p> <p>Uzasadnienie</p> <p>Oprócz zakładania nowych przedsiębiorstw bardzo ważne jest wspieranie rozwoju istniejących firm, co może przyczynić się do utworzenia nowych miejsc pracy. Wprowadzanie nowych produktów i usług oraz rozszerzenie oferty przedsiębiorstwa wpłynie na jego większą konkurencyjność na lokalnym rynku, co przyczyni się na większe zyski i możliwości zatrudnienia nowych pracowników. Istniejące przedsiębiorstwa z obszaru LGD „Nasze Roztocze” powinny rozwijać się w oparciu o innowacyjne rozwiązania związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii i poprawą efektywności energetycznej.</p> <p>Sposób realizacji</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 2.2.</p> <p>Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez konkurs. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Investycje w rozwój istniejącego przedsiębiorstwa z uwzględnieniem rozwiązań innowacyjnych zmierzających do poprawy efektywności energetycznej oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii. <p>Cel ogólny 3.0. Poprawa atrakcyjności turystycznej obszaru LGD</p> <p>Cel szczegółowy 3.1. Zintegrowanie oferty turystycznej Naszego Roztocza</p> <p>Przedsięwzięcie 3.1.1. Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru LGD</p> <p>Uzasadnienie</p> <p>Turystyka należy do jednej z najszybciej rozwijających się dziedzin gospodarki. Najbardziej efektywnie rozwija się na obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych lub kulturowych. Do takich niewątpliwie należy obszar „Naszego Roztocza” ze względu na atrakcyjny roztoczański krajobraz, bogactwo przyrodnicze, liczne zabytki związane z Ordynacją Zamojską oraz zabytki sakralne a także bliskość miasta Zamość ze starówką wpisaną na listę dziedzictwa kultury UNESCO. Do rozwoju branży turystycznej konieczne jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w postaci zagospodarowanych obiektów, terenów obok atrakcji turystycznych a także przestrzeni publicznych przygotowanych do pełnienia funkcji turystycznych.</p> <p>Sposób realizacji</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 3.1.</p> <p>Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez konkurs. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Utworzenie i poprawa standardu infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej (m.in. placów zabaw, siłowni zewnętrznych, obiektów turystycznych typu fontanny, wieże widokowe, pomosty pływające itp.) Zagospodarowanie terenu z przeznaczeniem na funkcje turystyczno – rekreacyjne, Utworzenie punktów informacji turystycznej, Utworzenie obiektów turystycznych promujących tradycje kulturowe obszaru.
---	---

Ponadto przedsięwzięcie będzie realizowane poprzez dwa projekty wspierające:
- planowany do realizacji w partnerstwie z LGD z województwa lubelskiego projekt współpracy mający na celu rozwój infrastruktury rekreacyjnej oraz promocję aktywnego wypoczynku. W ramach projektu LGD „Nasze Roztocze” planuje utworzenie trzech zewnętrżnych oraz opracowanie publikacji i materiałów promocyjnych,
- planowany do realizacji w partnerstwie z LGD z województwa podkarpackiego oraz LGD będącym partnerem zagranicznym, międzynarodowy projekt współpracy ukierunkowany na promocję turystyki rowerowej. W ramach projektu LGD „Nasze Roztocze” planuje budowę trzech altan w miejscach uczęszczanych przez rowerzystów, opracowanie wydawnictw i materiałów promocyjnych oraz organizację wizyty studyjnej.

Przedsięwzięcie 3.1.2. Poprawa standardu i rozbudowa sieciowej infrastruktury turystycznej obszaru LGD

Uzasadnienie

Liczne atrakcje turystyczne na obszarze „Naszego Roztocza” powinny być łatwo dostępne i powiązane siecią ścieżek i szlaków turystycznych pieszych, rowerowych, kajakowych, konnych czy nordic walking. Infrastruktura sieciowa jest bazą dla rozwoju turystyki aktywnej, która na Roztoczu cieszy się bardzo dużą popularnością. Szlaki turystyczne powinny być odpowiednio przygotowane, oznakowane i wyposażone w elementy małej architektury tak, aby turyści mogli dotrzeć do zamierzonego celu a po drodze społtak odpowiednio przygotowane miejsca odpoczynku.

Sposób realizacji

Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 3.1.
Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez projekt grantowy. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- Wytyczenie szlaków rowerowych, pieszych, kajakowych, konnych, ścieżek spacerowych,
- Wyposażenie szlaków turystycznych w infrastrukturę turystyczną (wiaty, altany, miejsca postojowe, lawki, kosze na śmieci itp.)
- Poprawę oznakowania szlaków (odnowienie i uzupełnienie oznakowania, ustawienie tablic informacyjnych z mapą szlaku, wykazem atrakcji itp.)

Ponadto przedsięwzięcie będzie realizowane poprzez projekt współpracy z Lokalnych Grup Działania z województwa lubelskiego mający na celu promocję turystyki kajakowej na Wieprzu. W ramach projektu LGD „Nasze Roztocze” planuje opracowanie i wydanie przewodnika turystycznego dla kajakarzy w języku polskim i angielskim, poszerzenie informacji na stronie www.kajakiempowieprzu.pl wraz z utworzeniem zakładki anglojęzycznej a także przygotowanie 4 miejsc postojowych dla kajakarzy.

Przedsięwzięcie 3.1.3. Tworzenie produktów turystycznych i usług dla turystów

Uzasadnienie

Walory i atrakcje turystyczne nie są jedynymi elementami wpływającymi na rozwój sektora turystycznego. Do rozwoju turystyki niezbędne jest istnienie atrakcyjnej komercyjnej infrastruktury turystycznej w postaci bazy gastronomicznej i noclegowej, różnorodnych atrakcji takich jak oferty zorganizowanego aktywnego wypoczynku, wycieczki tematyczne, wypoczynianie sprzętu czy usługi okolicznościowe (rehabilitacyjne, kosmetyczne itp.). Regiony turystyczne przysięgają się w wymyślaniu coraz to nowych atrakcji turystycznych, skierowanych do różnych grup wiekowych. W ramach niniejszego przedsięwzięcia wspierane będzie zakładanie nowych przedsiębiorstw w branży turystycznej i tworzenie nowych atrakcyjnych produktów i usług dla turystów.

Sposób realizacji

Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 3.1.
Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez konkurs. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- Utworzenie nowego przedsiębiorstwa w branży gastronomicznej
- Utworzenie nowego przedsiębiorstwa w branży noclegowej
- Utworzenie nowego przedsiębiorstwa oferującego usługi dla turystów.

Przedsięwzięcie 3.1.4. Rozwój produktów i usług dla turystów

Uzasadnienie

Branża turystyczna na obszarze „Naszego Roztocza” wymaga wsparcia rozwoju istniejących przedsiębiorstw turystycznych lub rozszerzeniu prowadzonej działalności w kierunku produktów i usług dla turystów, co przełoży się na utworzenie nowych miejsc pracy i w konsekwencji poprawę na lokalnym rynku pracy.

Sposób realizacji

Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 3.1.
Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez konkurs. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia

znajdą się m.in.:

- Rozwój istniejących przedsiębiorstw z branży gastronomicznej, noclegowej lub pozostałych usług dla turystów,
- Wprowadzenie w istniejących przedsiębiorstwach produktów lub usług skierowanych dla turystów.

Ponadto przedsięwzięcie będzie realizowane poprzez projekt współpracy dwóch Lokalnych Grup Działania z obszaru województwa lubelskiego mający na celu wzrost znaczenia produktów lokalnych w rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LGD.

W ramach projektu zaplanowano działania edukacyjne i promocyjne: organizację wyjazdów studyjnych, nagranie i emisję reportażu radiowego oraz opracowanie publikacji i materiałów promocyjnych.

Przedsięwzięcie 3.1.5. Promocja turystyczna obszaru LGD

Uzasadnienie

Każdy obszar posiadający predyspozycje do rozwoju turystyki powinien być odpowiednio promowany, dzięki czemu potencjalni turyści mogą dowiedzieć się o występujących na nim atrakcjach i ofercie lokalnych przedsiębiorstw. Promocja może być prowadzona przy pomocy różnych narzędzi takich jak: foldery, mapy turystyczne, albumy, ulotki, broszury, aplikacje mobilne a także udział w targach turystycznych i imprezach turystycznych. Bardzo ważnym narzędziem w dzisiejszych czasach jest Internet, do którego dostęp ma coraz większa grupa społeczeństwa, również w starszym wieku. Konieczne jest tworzenie wspólnej oferty turystycznej „Naszego Roztocza” obejmującej zarówno charakterystykę najbardziej interesujących atrakcji, jak i bazy noclegowej i gastronomicznej.

Sposób realizacji

Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 3.1.
Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez projekt grantowy. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- Utworzenie aplikacji internetowych promujących obszar „Naszego Roztocza”,
- Wydanie folderów, albumów, przewodników turystycznych, map turystycznych itp.

Ponadto przedsięwzięcie będzie realizowane poprzez projekt współpracy międzynarodowej, ukierunkowany na wymianę doświadczeń, poznanie dobrych praktyk i promocję potencjału turystycznego „Naszego Roztocza” za granicą. Obszar, który będzie obejmował projekt współpracy to teren 7 Lokalnych Grup Działania z terenu województwa lubelskiego oraz partnera zagranicznego LGD Aktionsgruppe Nordschwarzwald Geschäftsstelle im Landratsan. W ramach jego realizacji zaplanowano wyjazd studyjny do partnera zagranicznego dotyczący dobrych praktyk z zakresu promocji turystycznej regionu oraz rozwoju przedsiębiorczości opartej na dziedzictwie i zasobach lokalnych a także opracowanie wydawnictw i materiałów promocyjnych.

Przedsięwzięcie 3.1.6. Wspieranie turystyki aktywnej na obszarze LGD

Uzasadnienie

Obszar „Naszego Roztocza” ze względu na warunki środowiskowe tj. znaczne deniwelacje terenu, liczne rzeki mające charakter potoków górskich, duże zalesienie, jest predysponowany do rozwoju turystyki aktywnej: rowerowej, wodnej, pieszej i zimowej. Oferta turystyki aktywnej skierowana jest przede wszystkim do osób młodszych, rodzin z dziećmi, chociaż wędrowni piesze z kijkami nordic walking chętnie uprawiają również osoby starsze. W ramach niniejszego przedsięwzięcia wspierane będzie organizowanie wydarzeń turystyczno-rekreacyjnych promujących turystykę aktywną.

Sposób realizacji

Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego 3.1.
Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez projekty własne LGD. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- Organizację rajdów pieszych, rowerowych, spływów kajakowych, rajdów Nordic Walking itp.
- Organizację wydarzeń związanych z promocją sportów zimowych
- Organizację wydarzeń promujących dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze obszaru.

Matryca celów, przedsięwzięć i wskaźników Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016 – 2023 LGD „Nasze Roztocze”

1.0	CEL OGÓLNY 1		Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD		Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD	Zródło danych/sposób pomiaru
	CELE SZCZEGÓLNE		Nowoczesna i ekologiczna społeczność obszaru LGD			
	1.1	1.2	1.3	1.3		
W1.0	Wskazniki oddziaływania dla celu ogólnego		Wspieranie wdrażania LSR		Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD	Zródło danych/sposób pomiaru
	Odsetek mieszkańców obszaru LGD będących członkami nieformalnych organizacji pozarządowych		Wspieranie wdrażania LSR			
	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców		Wspieranie wdrażania LSR			
	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców		Wspieranie wdrażania LSR			
W1.1	Wskazniki rezultatu dla celów szczegółowych		Wspieranie wdrażania LSR		Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD	Zródło danych/sposób pomiaru
	Liczba inicjatyw zorganizowanych dzięki ubóstwieniu nowych funkcjonalności obiektów infrastruktury służącej wzmocnieniu kapitału społecznego (w tym inicjatyw skierowanych do grup deklaryowanych)		Wspieranie wdrażania LSR			
	Liczba partnerstw zaangażowanych w działania na rzecz wzmocnienia kapitału społecznego obszaru LGD		Wspieranie wdrażania LSR			
	Liczba osób korzystających z wybudowanych, przebudowanych, doposażonych obiektów infrastruktury kultury		Wspieranie wdrażania LSR			
W1.2	Liczba organizacji pozarządowych objętych wsparciem w ramach LSR		Wspieranie wdrażania LSR		Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD	Zródło danych/sposób pomiaru
	Liczba osób przeszkolonych		Wspieranie wdrażania LSR			
	Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań		Wspieranie wdrażania LSR			
	Liczba osób objętych inicjatywami w sferze kultury, ekologii i zdrowego trybu życia (w tym liczba osób z grup deklaryowanych)		Wspieranie wdrażania LSR			
	Liczba projektów współpracy skierowanych do mieszkańców obszaru LGD		Wspieranie wdrażania LSR			
W1.3	Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby przyrodnicze i turystyczne		Wspieranie wdrażania LSR		Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD	Zródło danych/sposób pomiaru
	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach/wydarzeniach adresowanych do mieszkańców – (w tym liczba osób z grup deklaryowanych)		Wspieranie wdrażania LSR			
	Liczba osób zadowolonych ze spotkań / wydarzeń przeprowadzonych przez LGD		Wspieranie wdrażania LSR			

Liczba podmiotów, które otrzymały wsparcie po uregulowaniu udziału indywidualnego doradźcy w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w Burze LGD	Sztaba		0	50	Dane własne LGD
	Liczba odwieczni stowary internatowej LGD				
Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, opinia własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu		Zródło danych/sposób pomiaru
			Jednostka miary	Wartość początkowa a 2015 rok	
1.1.1	Remonty i modernizacje obiektów służących wzmocnieniu społecznego obszaru LGD	Mieszkańcy obszaru, organizacje pozarządowe	Liczba wyremontowanych, zmodernizowanych obiektów	0	6
1.1.3	Rozwój infrastruktury na rzecz lokalnej działalności kulturalnej	Mieszkańcy, jał. organizacje pozarządowe	Kokurs (154 882,06 euro)	0	10
1.2.2	Wspieranie aktywności kulturalnej mieszkańców obszaru LGD	Mieszkańcy obszaru, grupy docelowe, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne	Projekt grantowy (25 931,40 euro)	0	12

1.2.3	Nowoczesne organizacje pozarządowe	Organizacje pozarządowe	Animacja (12 500,00 euro)	Liczba szkoleń	SzL	0	3	Dane przekazane przez beneficjentów, dane własne LGD
1.3.1	Działania animacyjne w zakresie wdrażania LSR	Mieszkańcy obszaru, przedsiębiorcy, potencjalni wdrożeniowcy	Animacja (16 183,00 euro)	Liczba spotkań/ wyjazdów adresowanych do mieszkańców	SzL	0	24	Dane własne LGD
1.3.2	Realizacja planu szkoleń dla pracowników Biura i organów LGD	Centrowe organów LGD, pracownicy Biura	Koszty bieżące (9 500,00 euro)	Liczba osób/ szkoleń dla pracowników i organów LGD	Osoby dzień	0	93	Dane własne LGD, zaświadczenia, certyfikaty, poświadczające udział w szkoleniu
1.3.3	Prowadzenie doradztwa i Biura LGD	Mieszkańcy obszaru, potencjalni wdrożeniowcy	Koszty bieżące (463 875,00 euro)	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	SzL	0	120	Dane własne LGD
SUMA 879 088,38 euro								
2.0	CEL OGÓLNY 2	Wsparanie lokalnej gospodarki Naszego Rostocza						
2.1	CELE SZCZEGÓLNE	Rozwój innowacyjnej działalności gospodarczej mieszkańców LGD						
2.2		Rozwój potencjału przedsiębiorstw w oparciu o rozwiązania innowacyjne						
W 2.0	Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców	Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego
	Osoby fizyczne prowadzące działalność na 1000 ludności	SzL	SzL	SzL	SzL	plan 2024 rok	Zródło danych/sposób pomiaru	
		681,3	54,5	683	55	683	Dane statystyczne GUS	
W 2.1	Liczba utworzonych miejsc pracy (w tym liczba miejsc pracy utworzonych przez osoby z grup defaworyzowanych)	Wskaźniki rozliczenia dla celów szczegółowych	Wskaźniki rozliczenia dla celów szczegółowych	Wskaźniki rozliczenia dla celów szczegółowych	Wskaźniki rozliczenia dla celów szczegółowych	Wskaźniki rozliczenia dla celów szczegółowych	Wskaźniki rozliczenia dla celów szczegółowych	Wskaźniki rozliczenia dla celów szczegółowych
	Liczba utworzonych miejsc pracy	Jednostka miary	Jednostka miary	Jednostka miary	Jednostka miary	plan 2024 rok	Zródło danych/sposób pomiaru	
		0	0	0	0	42 (17)	Dane przekazane przez beneficjentów, dane własne LGD	
	Liczba osób przeszkolonych z zakresu podstaw prowadzenia działalności gospodarczej (w tym liczba osób z grup defaworyzowanych)	Osoby	Osoby	Osoby	Osoby	100 (30)	Dane własne LGD	
W 2.2	Liczba utworzonych miejsc pracy (w tym liczba miejsc pracy utworzonych dla osób z grup defaworyzowanych)	Osoby	Osoby	Osoby	Osoby	13 (6)	Dane przekazane przez beneficjentów, dane własne LGD	

Liczba utrzymywanych miejsc pracy	Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Pełny etat średnioroczny	Wskaźniki produktu		Dane przekazane przez beneficjentów, dane własne LGD
					Jednostka miary	wartość początkowa 2015 rok	
2.1.1	Wsparcie zakładania działalności gospodarczej na obszarze LGD	Mieszkańcy	Konkurs (794 268,69 euro)	SzL	0	42	Dane przekazane przez beneficjentów, dane własne LGD
2.1.2	Animacja społeczna w zakresie podziału prowadzenia działalności gospodarczej	Mieszkańcy	Animacja (3 307,00 euro)	SzL	0	4	Dane własne LGD
2.2.1	Tworzenie nowych miejsc pracy	Przedsiębiorcy	Konkurs (409 828,73 euro)	SzL	0	9	Dane przekazane przez beneficjentów, dane własne LGD
SUMA 1 207 404,42 euro							
3.0	CEL OGÓLNY 3	Poprawa atrakcyjności turystycznej obszaru LGD					
3.1	CELE SZCZEGÓLNE	Zintegrowanie oferty turystycznej Naszego Rostocza					
W 3.0	Sposunek liczby turystów korzystających z obiektów noclegowych na obszarze LGD do liczby mieszkańców (8684 turystów/6006 mieszkańców 2014)	Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego
		Jednostka miary	Jednostka miary	Jednostka miary	Jednostka miary	plan 2024 rok	Zródło danych/sposób pomiaru
		0,61	0,61	0,61	0,61	0,7	Dane statystyczne GUS (liczba mieszkańców do korzystających z obiektów noclegowych i przeliczenia obiektów)
W 3.1	Liczba osób korzystających z nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Wskaźniki rozliczenia dla celów szczegółowych	Wskaźniki rozliczenia dla celów szczegółowych	Wskaźniki rozliczenia dla celów szczegółowych	Wskaźniki rozliczenia dla celów szczegółowych	Wskaźniki rozliczenia dla celów szczegółowych	Wskaźniki rozliczenia dla celów szczegółowych
		Jednostka miary	Jednostka miary	Jednostka miary	Jednostka miary	plan 2024 rok	Zródło danych/sposób pomiaru
		0	0	0	0	14 700	Dane przekazane przez beneficjentów, dane własne LGD

Liczba osób korzystających z rozbudowanych, przebudowanych, zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej	Liczba partnerstw zaangażowanych w rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych i promocji obszaru LGD	Liczba utworzonych miejsc pracy (w tym liczba miejsc pracy utworzonych przez osoby z grup defaworyzowanych)	Liczba utworzonych miejsc pracy (w tym liczba miejsc pracy utworzonych dla osób z grup defaworyzowanych)	Liczba urządzonych miejsc pracy	Liczba ofert / produktów turystycznych wypracowanych za pośrednictwem aplikacji i publikacji promocyjnych	Liczba ofert / produktów turystycznych wypracowanych poprzez organizację wydarzeń promocyjnych	Liczba projektów wspieranych skierowanych do przedsiębiorców, turystów i mieszkańców obszaru LGD	Liczba projektów, wspieranych wykorzystujących lokalne zasoby przyrodnicze, kulturowe, turystyczne i produkty lokalne	Liczba projektów wspieranych skierowanych do przedsiębiorców i twórców lokalnych z obszaru LGD	Liczba projektów wspieranych wykorzystujących lokalne zasoby przyrodnicze i turystyczne	Osoba	1 000	Dane przekazane przez beneficjentów, dane własne LGD	
													Dane przekazane przez beneficjentów/granibiorców, dane własne LGD	Dane przekazane przez beneficjentów, dane własne LGD
Wskazniki produktu														
Przedsiębiorstwa	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Nazwa	Jednostka miary	Wartość początkowa 2015 rok	Wartość końcowa 2024 rok	Źródło danych/typ pomiaru	Dane przekazane przez beneficjentów, dane własne LGD						
								Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Liczba rozbudowanych, przebudowanych, zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej	SzL	0	20	Dane przekazane przez beneficjentów, dane własne LGD	
3.1.1	Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru LGD	Mieszkańcy, turyści, przedsiębiorcy i st. organizacje pozarządowe	Konkurs (877 272,16 euro)	SzL	0	20	Dane przekazane przez beneficjentów, dane własne LGD							

3.1.2	Poprawa standardu i rozbudowa sieciowej infrastruktury turystycznej obszaru LGD	Mieszkańcy, turyści, przedsiębiorcy i st. organizacje pozarządowe	Projekt grantowy (49 123,01 euro)	Liczba zrealizowanych, rozbudowanych obiektów sieciowej infrastruktury turystycznej	Liczba zrealizowanych projektów w obszarze promocji turystyki w zakresie promocji turystyki rowerowej	Liczba zrealizowanych projektów w obszarze promocji turystyki w zakresie promocji turystyki rowerowej	Liczba zrealizowanych projektów w obszarze promocji turystyki w zakresie promocji turystyki rowerowej	0	SzL	Dane własne LGD
3.1.3	Tworzenie produktów turystycznych i usług dla turystów	Mieszkańcy	Konkurs (194 786,86 euro)	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	0	SzL	Dane przekazane przez beneficjentów, dane własne LGD
3.1.4	Rozwój produktów i usług dla turystów	Przedsiębiorcy	Konkurs (135 775,15 euro)	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	0	SzL	Dane przekazane przez beneficjentów, dane własne LGD
3.1.5	Promocja turystyczna obszaru LGD	Mieszkańcy, turyści, przedsiębiorcy	Projekt grantowy (47 288,91 euro)	Liczba zrealizowanych operacji polegających na promocji turystyki w zakresie promocji turystyki w ramach lokalnych i transgranicznych	Liczba zrealizowanych operacji polegających na promocji turystyki w zakresie promocji turystyki w ramach lokalnych i transgranicznych	Liczba zrealizowanych operacji polegających na promocji turystyki w zakresie promocji turystyki w ramach lokalnych i transgranicznych	Liczba zrealizowanych operacji polegających na promocji turystyki w zakresie promocji turystyki w ramach lokalnych i transgranicznych	0	SzL	Dane przekazane przez granibiorców, dane własne LGD

3.1.6	Wspieranie turystyki aktywnej na obszarze LGD	Mieszkańcy, turyści, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe	Projekty własne LGD (25.000,00 euro)	zakresie promocji turystycznej obszaru LGD	Liczba wydarzeń / imprez	Szt.	0	20	Data LGD
SUMA									
1 520 462,19 euro									

Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru LGD, analizy SWOT oraz celów i wskaźników
 Adekwatność celów i przedsięwzięć oraz wskaźników do diagnozy i analizy SWOT przedstawiono w formie matrycy zawierającej przyporządkowanie zidentyfikowanych w diagnozie problemów i wyzwań obszar określonych jako mocne i słabe strony w analizie SWOT oraz czynników zewnętrznych mających wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników (zasarsie i zapobieżenie z analizy SWOT) do poszczególnych celów i przedsięwzięć, każdy z elementów 1, diagnoza, analiza SWOT oraz cele były szczegółowo konsultowane ze społecznością lokalną i uwzględniały ich potrzeby.

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Osiągnięte	Czynnik zewnętrzny mający wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
Niewystarczający standard oraz wyposażenie świetlic wiejskich i innych obiektów, zbyt mała i mało zróżnicowana oferta kulturalna	1. Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD	1.1. Poprawa warunków dla rozwoju kapitału społecznego obszaru LGD 1.1.1. Remonty i modernizacja obiektów służących wzmocnieniu kapitału społecznego obszaru LGD 1.1.2. Doposażenie obiektów służyć do wzmocnienia kapitału społecznego obszaru LGD 1.1.3. Rozwój infrastruktury na rzecz lokalnej działalności kulturalnej	1.1.1. Remonty i modernizacja obiektów służących wzmocnieniu kapitału społecznego obszaru LGD 1.1.2. Doposażenie obiektów służyć do wzmocnienia kapitału społecznego obszaru LGD 1.1.3. Rozwój infrastruktury na rzecz lokalnej działalności kulturalnej	6 wyremontowanych / zmodernizowanych obiektów 6 doposażonych obiektów 10 wybudowanych, przebudowanych, doposażonych obiektów infrastruktury kultury w tym projekty obejmujące wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	48 inicjatyw zorganizowanych dzięki udzieleniu nowych funkcjonalności obiektów infrastruktury służyć wzmocnieniu kapitału społecznego (w tym 14 grup delawoyzowanych) i 10 parnteków zaangażowanych w działania na rzecz wzmocnienia kapitału społecznego obszaru LGD 1200 osób korzystających z wybudowanych, przebudowanych, doposażonych obiektów infrastruktury kultury	2,45% mieszkańców obszaru LGD będących członkami organizacji pozarządowych 36 organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	Zbyt małe środki budżetowe JST i stowarzyszeń przeznaczane na potrzeby kulturalne i integracyjne mieszkańców wywołujące na marginesach społeczności wiejskiej

Niska świadomość mieszkańców w zakresie oceny środowiska i brak postaw proekologicznych	Nowoczesna i ekologiczna społeczność obszaru LGD	1.2.1. Aktywni i ekologiczni mieszkańcy	12 wspartych inicjatyw mających na celu promocję zdrowego stylu życia i wzrost świadomości ekologicznej	12 wspartych inicjatyw mających na celu promocję zdrowego stylu życia i wzrost świadomości ekologicznej	Wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców oraz nowe wzorce konsumpcji w zakresie zdrowego stylu życia i wypoczynku
Słaby potencjał funkcjonalnych stowarzyszeń związanych z brakiem możliwości zatrudnienia pracowników i operaniem się na wolonariacie	1.2.1. Aktywni i ekologiczni mieszkańcy	12.1. Aktywni i ekologiczni mieszkańcy	12 wspartych inicjatyw mających na celu promocję zdrowego stylu życia i wzrost świadomości ekologicznej	12 wspartych inicjatyw mających na celu promocję zdrowego stylu życia i wzrost świadomości ekologicznej	Wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców oraz nowe wzorce konsumpcji w zakresie zdrowego stylu życia i wypoczynku
Niski stopień zainteresowania młodzieżą pokolenia tradycyjnym dziedzictwem kulturalnym	1.2.2. Wsparcie aktywności kulturalnej mieszkańców obszaru LGD	1.2.2. Wsparcie aktywności kulturalnej mieszkańców obszaru LGD	12 wspartych inicjatyw	12 wspartych inicjatyw	Zbyt małe środki budżetowe JST i stowarzyszeń przeznaczane na potrzeby kulturalne i integracyjne mieszkańców wywołujące na wolonariacie
Brak tradycji i postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców	1.2.3. Nowoczesne organizacje pozarządowe	1.2.3. Nowoczesne organizacje pozarządowe	3 szkolenia	3 szkolenia	Barierą administracyjną i prawne związane z prowadzeniem stowarzyszeń i gospodarczej
Szeroki wpływ wszystkich sfer na problemy na obszarze LGD „Miasze Rotozce”	1.3. Wsparcie wdrażania LSR	1.3.1. Działania animacyjne w zakresie wdrażania LSR 1.3.2. Realizacja planu szkoleń dla pracowników Burza organów LGD	24 spotkania Przygotowania adresowane do mieszkańców	24 spotkania Przygotowania adresowane do mieszkańców	Możliwość przystąpienia do rozwoju przedsiębiorczości oraz poprawę infrastruktury

<p>Data: potrzeby w zakresie poprawy efektywności energetycznej sektora prywatnego, publicznego i mieszkaniowego</p>	<p>3.1.1. Rozwój funkcji rekreacyjnych obszaru LGD</p> <p>3.1.2. Poprawa standardu i rozbudowa sieciowej infrastruktury turystycznej LGD</p> <p>3.1.3. Tworzenie produktów</p>	<p>3.1.1. Rozwój funkcji rekreacyjnych obszaru LGD</p> <p>3.1.2. Poprawa standardu i rozbudowa sieciowej infrastruktury turystycznej LGD</p> <p>3.1.3. Tworzenie produktów</p>	<p>20 nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej</p> <p>2 rozbudowane, przbudowane, modernizowane obiekty infrastruktury rekreacyjnej</p> <p>1 zrealizowany projekt współpracy w zakresie rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i promocji aktywnego wypoczynku</p> <p>1 zrealizowany projekt współpracy międzysektorowej w zakresie promocji turystyki rowerowej</p> <p>6 rozbudowanych, modernizowanych, obiektów sieciowej infrastruktury turystycznej</p> <p>1 zrealizowany projekt współpracy w zakresie rozwoju sieciowej oferty turystycznej obszaru LGD</p> <p>10 zrealizowanych operacji polegających na</p>	<p>14 700 osób korzystających z nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej</p> <p>1 000 osób korzystających z przbudowanych, modernizowanych, zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej</p> <p>zrealizowane w ramach funkcji rekreacyjnej i promocji obszar LGD</p> <p>10 (4) utworzonych miejsc pracy (w tym liczba miejsc pracy utworzonych przez osoby z grup defaworyzowanych)</p> <p>4 (2) utworzonych miejsc pracy (w tym liczba miejsc pracy utworzonych dla osób z grup defaworyzowanych)</p> <p>27 utworzonych miejsc pracy</p> <p>20 ofert / produktów wypromowanych za pośrednictwem aplikacji i platformy internetowej</p> <p>10 ofert / produktów</p>	<p>Rosnące w Polsce i Europie znaczenie rozwoju turystyki na obszarach wiejskich i jej różnych form</p> <p>Współpraca siećowa podmiotów działających w turystyce łączy z partnerami spoza obszaru LGD</p> <p>Słownik liczby turystów korzystających z obiektów rekreacyjnych na obszarze LGD do 2025 r. - 0,7 os. / mieszczanin</p>
<p>Niewystarczająca rozwinięta infrastruktura turystyczna w tym przy szlakach turystycznych (wody, miejsca postojowe, tablice informacyjne)</p> <p>Brak zintegrowania i wspólnego umiłowienia szlaków turystycznych na obszarze LGD</p>	<p>3.1.1. Rozwój funkcji rekreacyjnych obszaru LGD</p> <p>3.1.2. Poprawa standardu i rozbudowa sieciowej infrastruktury turystycznej LGD</p> <p>3.1.3. Tworzenie produktów</p>	<p>20 nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej</p> <p>2 rozbudowane, przbudowane, modernizowane obiekty infrastruktury rekreacyjnej</p> <p>1 zrealizowany projekt współpracy w zakresie rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i promocji aktywnego wypoczynku</p> <p>1 zrealizowany projekt współpracy międzysektorowej w zakresie promocji turystyki rowerowej</p> <p>6 rozbudowanych, modernizowanych, obiektów sieciowej infrastruktury turystycznej</p> <p>1 zrealizowany projekt współpracy w zakresie rozwoju sieciowej oferty turystycznej obszaru LGD</p> <p>10 zrealizowanych operacji polegających na</p>	<p>14 700 osób korzystających z nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej</p> <p>1 000 osób korzystających z przbudowanych, modernizowanych, zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej</p> <p>zrealizowane w ramach funkcji rekreacyjnej i promocji obszar LGD</p> <p>10 (4) utworzonych miejsc pracy (w tym liczba miejsc pracy utworzonych przez osoby z grup defaworyzowanych)</p> <p>4 (2) utworzonych miejsc pracy (w tym liczba miejsc pracy utworzonych dla osób z grup defaworyzowanych)</p> <p>27 utworzonych miejsc pracy</p> <p>20 ofert / produktów wypromowanych za pośrednictwem aplikacji i platformy internetowej</p> <p>10 ofert / produktów</p>	<p>Rosnące w Polsce i Europie znaczenie rozwoju turystyki na obszarach wiejskich i jej różnych form</p> <p>Współpraca siećowa podmiotów działających w turystyce łączy z partnerami spoza obszaru LGD</p> <p>Słownik liczby turystów korzystających z obiektów rekreacyjnych na obszarze LGD do 2025 r. - 0,7 os. / mieszczanin</p>	

<p>2.1.1. Wsparcie zakładania działalności gospodarczej na obszarze LGD</p> <p>2.1.2. Animacja społeczna w zakresie podziału prowadzenia działalności gospodarczej</p> <p>2.2.1. Tworzenie nowych miejsc pracy</p>	<p>130 podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa</p> <p>130 000 obywateli strony internetowej LGD</p> <p>42 zrealizowane operacje polegające na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa</p> <p>4 spotkania / wydarzenia skierowane do mieszczanin</p> <p>9 zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa</p>	<p>50 podmiotów, które otrzymały wsparcie po uzgodnieniu udziału indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczącego w Burze</p> <p>42 (17) utworzone miejsca (w tym liczba miejsc pracy utworzonych przez osoby z grup defaworyzowanych)</p> <p>42 utrzymana miejsca pracy</p> <p>100 (30) osób przeszkolonych z zakresu podziału prowadzenia działalności gospodarczej (w tym liczba osób z grup defaworyzowanych)</p> <p>13 (6) utworzonych dla osób z grup defaworyzowanych</p> <p>50 utrzymanych miejsc pracy</p>	<p>Male zainteresowanie inwestorów zagranicznych</p> <p>Niska przystępność nowoutworzonych przedsiębiorstw</p> <p>Migracja młodych, wykształconych ludzi z terenów wiejskich</p> <p>Migracja młodych, wykształconych ludzi z terenów wiejskich</p> <p>Trudności w pozyskaniu dodatkowej konkurencji</p>	<p>Brak tradycji i posławy przedsiębiorców w rodzinach mieszczanin i niechęć do zarobku</p> <p>Słabo rozwinięty sektor przemysłowy oraz niewielka innowacyjność przedsiębiorstw</p> <p>Niewystarczająca liczba potencjalnych miejsc pracy, szczególnie dla ludzi młodych i po 50 roku życia</p>
---	--	---	---	---

VI. SPOSOB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSOB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU

ROZWIĄZANIA FORMALNO-INSTITUCYJONALNE

Aby zrealizować cele Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LGD „Nasze Roztocze” zaplanowała realizację następujących typów operacji:

- Operacji realizowanych przez indywidualnych wnioskodawców (zw. konkursy),
- Projektów grantowych,
- Operacji własnych LGD,
- Krajowych i międzynarodowego projektu współpracy.

Dla każdego z powyższych typów operacji zaprojektowane zostały odpowiednie uregulowania i procedury wyboru. Wszystkie procedury są zgodne z przepisami obowiązującymi dla RLKS, są przejrzyste i niedyskryminujące. Zostały skonstruowane w taki sposób, aby umożliwiły sprawny i przejrzysty wybór operacji. Ponadto zostały dostosowane do specyfiki obszaru objętego LSR poprzez odpowiedni sposób sformułowania kryteriów. Rozwiązania formalno-prawne przyjęte w procesie oceny i wyboru operacji przez Radę LGD pozwalają uniknąć konfliktu interesów dzięki stosowaniu rozbudowanych Deklaracji bezstronności i prowadzeniu Rejestru interesów członków Rady LGD. Wszystkie procedury wraz z niezbędnymi załącznikami i dokumentami zostaną upublicznione na stronie internetowej Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze” oraz będą dostępne w Biurze LGD. W procedurach szczegółowo opisano:

- Organizację naborów wniosków (tryb ogłaszania naboru, czas jego trwania i miejsce składania wniosków),
- Zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji (sposób dokonywania oceny wniosków, sposób dokumentowania oceny, wzory dokumentów, koniecznych do oceny wniosków, sposób ustalenia przez Radę kwoty wsparcia dla poszczególnych operacji),
- Sposób informowania o wynikach oceny i możliwości wniesienia protestu (warunki, sposób i termin wniesienia protestu).

LGD „Nasze Roztocze” prowadząc Rejestr interesów członków Rady ma możliwość ustalenia powiazań członków Rady z poszczególnymi wnioskodawcami i operacjami. Przed rozpoczęciem oceny operacji Przewodniczący, na podstawie Rejestru interesów członków Rady, dokonuje analizy liczby członków upoważnionych do oceny operacji oraz rozkładu grup interesu członków organu decyzyjnego. Probkół z posiedzenia Rady dotyczący oceny i wyboru operacji zawiera dokładną informację na temat liczby członków wyłączonych z oceny i wyboru operacji wraz ze wskazaniem powodu wyłączenia.

Zaprojektowane procedury przewidują odpowiednie regulacje zapewniające zachowanie parytetu sektorowego, regulują również sytuacje szczególne, m.in. gdy kilka operacji uzyska taką samą liczbę punktów.

Procedura oceny i wyboru grantobiorców szczegółowo opisuje proces wyboru grantobiorców, sposób rozliczania, monitoring i kontrolę realizacji grantów przez grantobiorców.

LGD „Nasze Roztocze” opracowało również przejrzystą procedurę wyboru operacji własnych.

SPOSOB USTANAWIANIA I ZMIANY KRYTERIÓW WYBORU

Zasady i tryb ustalania lub zmiany kryteriów wyboru operacji, realizowanych w ramach wdrażania LSR LGD „Nasze Roztocze” dla poszczególnych typów projektów regulują Procedury ustalania lub zmiany kryteriów oceny operacji, będące załącznikami do Uchwał Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia. Zgodnie ze Statutem Stowarzyszenia LGD „Nasze Roztocze” uchwalenie i zatwierdzenie zmian kryteriów wyboru operacji należy do kompetencji Walnego Zebrania Członków LGD. Uchwalone przez Walne Zebranie Członków LGD Procedury ustalania lub zmiany kryteriów oceny operacji przewidują zaangażowanie społeczności lokalnej poprzez organizację szerokiej konsultacji społecznych.

Zmiana kryteriów wyboru operacji może nastąpić na wniosek 10 członków LGD, co najmniej połowy członków Rady lub Zarządu LSR. Prezentką do zmiany kryteriów jest zmiana dokumentów programowych lub rozporządzeń dotyczących zagadnień objętych LSR, uwagi zgłoszone przez Instytucję Wdrażającą, wnioski wynikające z praktycznego stosowania LSR i przeprowadzonej ewaluacji LSR, wniosek przedstawiony przez Radę, Zarząd lub członków LGD. Wniosek o zmianę kryteriów otrzymany przez Zarząd jest poddawany konsultacjom społecznym z mieszkańcami obszaru LGD.

Kryteria wyboru operacji w ramach niniejszej Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność opracowane zostały w oparciu o diagnozę oraz analizę SWOT będące elementami LSR powstałymi w oparciu o wyniki konsultacji społecznych z przedstawicielami środowisk lokalnych z wszystkich sektorów z szerszym uwzględnieniem przedstawicieli grup defaworyzowanych. Do każdego typu kryteriów przyporządkowana została minimalna liczba punktów kończących do otrzymania w ramach oceny operacji przez Radę LGD. Kryteria posiadają ponadto odpowiednią metodologię wyliczenia, a także szczegółowy opis wyjaśniający sposób oceny i wskazujący wymagania konieczne do spełnienia danego kryterium. Poszczególne kryteria

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023 LGD „Nasze Roztocze”

<p>przebiegającej sezon turystyczny</p> <ul style="list-style-type: none"> Niewystarczająca liczba obiektów noclegowo – gastronomicznych oferujących turystom wysokie standardy usług 	<p>turyzycznych i usług dla turystów</p> <p>3.1.4. Rozwój produktów i usług dla turystów</p>	<p>utworzeniu nowego przedsiębiorstwa</p> <ul style="list-style-type: none"> 3 zrealizowane operacje polegające na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa Zrealizowany projekt promocyjny w zakresie promocji i sprzedaży produktów lokalnych i turystycznych 10 aplikacji / publikacji promocyjnych 1 zrealizowany projekt współpracy międzynarodowej w zakresie promocji turystycznej obszaru LGD 	<p>turyzycznych poprzez organizację wydarzeń promocyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> 2 projekty współpracy skierowane do mieszkańców obszaru LGD 2 projekty współpracy wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze, kulturowe, turystyczne i produkty lokalne 1 projekt współpracy skierowany do przedsiębiorców i twórców lokalnych z obszaru LGD 2 zrealizowane projekty wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze i turystyczne
<p>Miejsce zniekierowane działania poszczególnych omini podmiotów zamających się turystyką</p>	<p>3.1.5. Promocja turystyczna obszaru LGD</p>	<p>20 wydarzeń / imprez</p>	<p>3.1.6. Wspieranie turystyki aktywniej na obszarze LGD</p>

posiadają uzasadnienie wyboru danego kryterium w odniesieniu do diagnozy, analizy SWOT a także w odniesieniu do realizacji poszczególnych celów LSR i wskaźników.

Kryteria zostały podzielone ze względu na typ planowanego do realizacji projektu na grupy tj.:

- Wsparcie zakładania działalności gospodarczej,
- Rozwijanie działalności gospodarczej,
- Rozwijanie ogólnodostępnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej,
- Projekty grantowe,
- Projekty własne.

We wszystkich powyższych grupach powtarzają się kryteria preferujące wnioskodawców, którzy skorzystali z doradztwa biura LGD, projekty gotowe do realizacji oraz przewidujące działania informujące o uzyskaniu pomocy zawierające logo LGD. Powyższe kryteria zapewniają prawidłową realizację założeń LSR, promując działalność i wzrost rozpoznawalności Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze”.

Dla oceny projektów dotyczących zakładania i rozwijania działalności gospodarczej przewidziano kryteria premiujące projekty zakładające utworzenie większej liczby miejsc pracy niż wymagane minimum oraz zgodne z przyjętą w LSR definicją innowacyjności lub projekty integrujące trzy kluczowe branże działalności gospodarczej dla obszaru LGD. Kryteria te odnoszą się do zidentyfikowanych w diagnozie problemów: *słabo rozwinięty sektor przemysłu i niewielka innowacyjność przedsiębiorstw oraz potrzeba utworzenia zintegrowanej oferty turystycznej obszaru*.

Dodatkowo do oceny projektów związanych z podjęciem działalności gospodarczej przewidziano kryteria preferujące zakładanie nowych przedsiębiorstw przez osoby należące do zidentyfikowanych grup defaworyzowanych pod względem dostępu do rynku pracy (osoby do 35 roku życia, osoby 50+, osoby bezrobotne), wnioskodawców z doświadczeniem w planowanej do założenia działalności. Kryteria te bezpośrednio odnoszą się do zdefiniowanego w diagnozie LSR problemu dostępu do rynku pracy osób młodych i starszych oraz krótkiej przeżywalności nowopowstałych przedsiębiorstw związanej z niedostatecznym doświadczeniem i kwalifikacjami przedsiębiorców.

Do oceny projektów związanych z rozwijaniem i rozwijaniem iuż prowadzonej działalności gospodarczej przewidziano kryteria wyboru preferujące projekty tworzące miejsca pracy dla osób należących do grup defaworyzowanych, projekty, w których wkład własny beneficjenta jest wyższy niż minimalny wymagany dla danego typu operacji oraz projekty, w których wnioskowana kwota pomocy jest niższa niż maksymalna dostępna dla danego działania i typu beneficjenta. Powyższe kryteria są związane ze zidentyfikowanymi w analizie SWOT problemami *dużego bezrobocia, szczególnie wśród osób młodych i zbliżających się do wieku emerytalnego oraz niewystarczającej liczby podmiotów gospodarczych generujących nowe miejsca pracy*.

Do oceny projektów z zakresu ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej przewidziano dodatkowe punkty za realizację projektu w miejscowościach zamieszkałych przez mniejszą liczbę ludności, co wynika z *konieczności zapewnienia równoległego rozwoju funkcji turystycznych całego obszaru LGD*. Dodatkowe punkty otrzymują też projekty komplementarne z innymi działaniami realizowanymi w ramach wdrażania Strategii, projekty realizowane w partnerstwie oraz projekty przewidujące zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska.

Dla projektów grantowych, wyznaczono kryteria preferujące projekty realizowane w miejscowościach zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. osób, projekty realizowane przez organizacje pozarządowe, projekty, ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb grup defaworyzowanych, projekty realizowane w partnerstwach powołanych na rzecz wzmocnienia kapitału społecznego lub rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru oraz projekty przyczyniające się do lepszego wykorzystania zasobów lokalnych. Wymienione kryteria pozwalają *wzmocnić potencjał organizacji pozarządowych i wykorzystać dużą aktywność społeczną mieszkańców obszaru, zniwelować słabe strony takie jak: zbyt mała i mało różnicowana oferta kulturalna skierowana do społeczności lokalnych zwłaszcza do seniorów i osób młodych oraz niewystarczający stopień wykorzystania zasobów lokalnych oraz wykorzystać szansę rozwoju obszaru LGD poprzez współpracę sieciową różnych podmiotów działających w dziedzinie turystyki lub na rzecz wzmocnienia kapitału społecznego*.

Zaprotokółowane kryteria wyboru operacji przyczyniają się do osiągnięcia celów i wpływają na osiągnięcie wskaźników produktu i rezultatu LSR. Powiązanie poszczególnych kryteriów z konkretnymi wskaźnikami zostało szczegółowo opisane w załącznikach – Kryteria oceny zgodności projektu ze Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LGD „Nasze Roztocze”.

INNOWACYJNOŚĆ W KRYTERIACH WYBORU OPERACJI

Pojęcie innowacyjności należy rozumieć w szerokim znaczeniu. Może oznaczać wprowadzenie nowego produktu, procesu, organizacji lub rynku. Innowacyjne rozwiązania zaproponowane w niniejszej LSR stanowią dodatkową szansę dla rozwoju obszaru LGD. Znaczną część obszaru LGD „Nasze Roztocze” ze względu na wysokie walory przyrodnicze objęła jest licznymi parkami i rezerwatami przyrody, w tym formami najwyższej ochrony w postaci Roztoczańskiego Parku Narodowego i jego parkami krajoznawczymi. Teren LGD obejmuje również fragment Szczepieszyńskiego Parku Krajoznawczego, Krasnobrodzkiego Parku Krajoznawczego, Parku Krajoznawczego Puszczy Solskiej oraz 5 rezerwatów przyrody. W związku z zagrożeniem utraty unikalnych i wyjątkowych zasobów przyrody przez wstrząsające zanieczyszczenie powietrza (niska emisja) mieszkanicy, przedsiębiorcy i organizacje działające na tym obszarze powinny podejmować działania zmierzające do ochrony cennych zasobów i przeciwdziałania zmianom klimatu.

Innowacyjność została zdefiniowana w LSR jako wprowadzenie w firmach nowego produktu lub procesu, przy tworzeniu którego duże znaczenie będzie miało wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, prac związanych ze zmniejszeniem energochłonności budynków i maszyn, produkcja produktów przyjaznych środowisku (np. biodegradowalnych).

Innowacyjność w LSR uzasadniona jest realizacją procesów inwestycyjnych z uwzględnieniem racjonalnego korzystania z unikatowych zasobów przyrodniczych i ich ochrony przed zmianami środowiska i klimatu, co jest podejściem dotychczas nie stosowanym w dokumentach strategicznych wdrażanych na obszarze LGD.

Do realizacji innowacji, jako jednego z celów przekrojowych PROW, zostały wyznaczone następujące cele szczegółowe i przedsięwzięcia:

Cel szczegółowy 2.1. Rozwój innowacyjnej aktywności gospodarczej mieszkańców LGD

Przedsięwzięcie 2.1.1. Wsparcie zakładania działalności gospodarczej na obszarze LGD,

Cel szczegółowy 2.2. Rozwój potencjału przedsiębiorstw w oparciu o rozwiązania innowacyjne

Przedsięwzięcie 2.2.1. Tworzenie nowych miejsc pracy.

Do powyższych przedsięwzięć zostały wyznaczone odpowiednie wskaźniki produktu, mierzące liczbę projektów ukierunkowanych na innowacje. Ponadto innowacyjność w zakresie wykorzystania OZE i efektywności energetycznej jest elementem premiowanym w kryteriach oceny operacji realizowanych w ramach LSR.

LSR przewiduje realizację następujących operacji innowacyjnych, które będą zmierzały do zachowania i ochrony cennych zasobów przyrodniczych:

- Operacje związane z wykorzystaniem mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii,
- Operacje zawierające nowoczesne i energooszczędne rozwiązania techniczne i technologiczne zmniejszające koszty eksploatacji i wpływ na środowisko (np. wymiana oświetlenia na LED-owe, wymiana źródła ciepła na małe emisyjne, zakup maszyn lub technologii zmniejszających energochłonność procesów produkcyjnych czy termomodernizacja obiektów),
- Budowa nowych obiektów z wykorzystaniem technik architektury bioklimatycznej,
- Operacje związane z produkcją produktów przyjaznych środowisku np. biodegradowalnych.

Wykorzystanie OZE i działania podnoszące efektywność energetyczną przyczynią się do poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców oraz zapewnią zrównoważony rozwój obszaru LGD.

Kryterium innowacyjności uwzględnione w Strategii pozwala na realizację trzech celów przekrojowych PROW 2014-2020, tj. ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz innowacyjność. Ponadto pozwala na osiągnięcie wskaźników przypisanych tym celom.

REALIZACJA PROJEKTÓW GRANTOWYCH I OPERACJI WŁASNYCH

Lokalna Grupa Działania „Nasze Roztocze” zaplanowała realizację 6 projektów grantowych o łącznej wartości planowanego wsparcia 279 706,25 euro, w ramach następujących celów i przedsięwzięć:

Cel ogólny 1. Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD

Cel szczegółowy 1.1. Poprawa warunków dla rozwoju kapitału społecznego obszaru LGD

- Przedsięwzięcie 1.1.1. Remonty i modernizacja obiektów służących wzmocnieniu kapitału społecznego obszaru LGD – 59 632,72 euro
- Przedsięwzięcie 1.1.2. Dopuszczenie obiektów służących wzmocnieniu kapitału społecznego obszaru LGD – 59 748,67 euro

VII. PLAN DZIAŁANIA

Plan działania jest ściśle powiązany z logiką realizacji LSR opisaną w rozdziale V. Cele i wskaźniki. Część przedsięwzięć zostanie realizowana w całości w ramach 1 naboru (dotyczy projektów grantowych i operacji własnych), natomiast pozostałe typy projektów zostaną podzielone na 2 lub 4 nabory. Plan działania zawiera szczegółowy harmonogram osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu dla przedsięwzięć w określonych przedziałach czasowych:

- lata 2016-2018,
- lata 2019-2021,
- lata 2022-2023.

Osiągnięcie wskaźników i realizacja budżetu dla operacji polegających na tworzeniu nowych przedsiębiorstw oraz rozwoju istniejących zaplanowano we wszystkich trzech okresach realizacji LSR. Realizację i osiągnięcie wskaźników operacji związanych z poprawą infrastruktury społecznej przewidziano również na wszystkie okresy realizacji LSR, podobnie operacji ukierunkowanych na rozwój infrastruktury turystycznej. Inicjatywy związane z promocją ekologicznego stylu życia, wsparciem aktywności kulturalnej mieszkańców obszaru oraz promocją turystyczną obszaru LGD i wspieraniem turystyki aktywnej planuje się na drugi i trzeci okres wdrażania LSR.

Dwa projekty współpracy LGD w ramach limitu 2% środków przeznaczonych na konkursy zaplanowano na 1 okres tj. lata 2016-2018. Dodatkowo na kolejne okresy zaplanowano realizację projektów współpracy ponad limit 2% dotyczących aktywizacji społeczności lokalnych w oparciu o dziedzictwa obszaru, rozwoju funkcji turystyczno – rekreacyjnych oraz promocji produktów lokalnych.

Do końca 2018 roku LGD Nasze Roztocze zaplanowało wydatkowanie 37 % środków finansowych przewidzianych w budżecie na wdrażanie LSR. Na utworzenie miejsc pracy LGD w latach 2016-2018 przeznaczono 38 % środków finansowych z puli 1 322 139,22 euro zadeklarowanych w LSR na podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej.

Wśród przedsięwzięć skierowanych bezpośrednio lub pośrednio do przedstawicieli grup defaworyzowanych realizowanych w okresie 2016-2018 będą przedsięwzięcia:

- 2.1.1. Wsparcie zakładania działalności gospodarczej na obszarze LGD,
- 2.2.1. Tworzenie nowych miejsc pracy,
- 3.1.1. Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru LGD,
- 3.1.3. Tworzenie produktów turystycznych i usług dla turystów,
- 3.1.4. Rozwój produktów i usług dla turystów,
- 3.1.5. Promocja turystyczna obszaru LGD.

Pozwoli to na przeznaczenie co najmniej 10% budżetu LSR w pierwszych 3 latach realizacji strategii na niwelowanie problemów tych grup i zaspokojenie ich potrzeb.

Zgodnie z Planem działania każdy ze wskaźników przewidzianych do realizacji w latach 2016-2018 zostanie osiągnięty na poziomie co najmniej 20%.

VIII. BUDŻET LSR

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LGD „Nasze Roztocze” jest strategią jednoludusową, wykorzystującą środki EFRROW. Zakres wsparcia oraz wkład środków publicznych w jej realizację na poszczególnie działania PROW przedstawia budżet, stanowiący załącznik nr 4 do LSR.

Wysokość poszczególnych kosztów określono zgodnie z przepisami unijnymi i krajowymi, mianowicie, że wkład EFRROW stanowi 63,63%, a udział środków krajowych 36,37%, w tym środki pochodzące z sektora finansów publicznych.

Wielkość budżetu uzależniona jest od liczby mieszkańców zamieszkujących obszar LGD na dzień 31.12.2013r. wg danych Głównego Urzędu Statystycznego. Lokalna Grupa Działania „Nasze Roztocze” na wdrażanie LSR (Poddziałanie 19.2) stara się o całą kwotę jaka jej przysługuje w związku z liczbą mieszkańców, a więc 2 mln euro (8 mln zł). W kwocie tej zawiera się wkład krajowy środków publicznych.

Oprócz środków przeznaczonych na wdrażanie LSR, Strategia zakłada również środki przyznane na poddziałanie **Współpraca** (19.3) w wysokości 230 000,00 euro. Środki te zostaną przeznaczone na realizację 6 projektów współpracy dotyczących: promocji turystyki kajakowej na rzece Wreprez, promocji turystycznej i gospodarczej obszaru LGD, aktywizacji mieszkańców w oparciu o dziedzictwo obszaru, promocji produktów lokalnych oraz rozwijania potencjału turystycznego obszaru LGD.

Ponadto w ramach poddziałania **Koszty bieżące i aktywizacja** (19.4) zaplanowano środki w wysokości 505 375,00 euro. W ramach poddziałania 19.4 na aktywizację planuje się przeznaczyć środki w wysokości: 32 000,00 euro. Pozostała część

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023 LGD „Nasze Roztocze”

50

Cel szczegółowy 1.2. Nowoczesna i ekologiczna społeczność obszaru LGD

- Przedsięwzięcie 1.2.1. Aktywni i ekologiczni mieszkańcy – 37 995,54 euro
- Przedsięwzięcie 1.2.2. Wsparcie aktywności kulturalnej mieszkańców obszaru LGD – 25 931,40 euro

Cel ogólny 3. Poprawa atrakcyjności turystycznej obszaru LGD

- Przedsięwzięcie 3.1.2. Zintegrowanie oferty turystycznej Naszego Roztocza 49 129,01 euro
- Przedsięwzięcie 3.1.5. Promocja turystyczna obszaru LGD – 47 269,91 euro

Planowane projekty grantowe przyczynią się do poprawy stanu i dostępności do infrastruktury służącej wzmocnieniu kapitału społecznego, wzrostu świadomości ekologicznej i integracji mieszkańców poprzez udział w różnorodnych wydarzeniach oraz poprawy infrastruktury turystycznej i promocji turystycznej obszaru LGD.

Efektom zaplanowanych projektów grantowych będzie liczba inicjatyw zorganizowanych dzięki udostępnieniu nowych funkcjonalności obiektów infrastruktury służącej wzmocnieniu kapitału społecznego (w tym inicjatyw skierowanych do grup defaworyzowanych), liczba partnerstw zaangażowanych w działania na rzecz wzmocnienia kapitału społecznego obszaru LGD, liczba osób objętych inicjatywami w sferze kultury, ekologii i zdrowego trybu życia (w tym liczba osób z grup defaworyzowanych), liczba partnerstw zaangażowanych w rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych i promocji obszaru LGD, liczba ofert/produktów turystycznych wypracowanych za pośrednictwem aplikacji i publikacji promocyjnych.

Dla przejrzystości stosowanych procedur LGD stworzyła niezależny zestaw kryteriów wyboru projektów grantowych.

Na podstawie przeprowadzonych konsultacji z mieszkańcami obszaru LGD oraz organizacjami pozarządowymi ustalono maksymalną wysokość dofinansowania na realizację grantów przez grantobiorców będących organizacjami pozarządowymi na poziomie do 95% kosztów kwalifikowanych grantu. W przypadku jednostek sektora finansów publicznych poziom dofinansowania określono na poziomie 90% wartości kosztów kwalifikowanych grantu.

Ponadto, jeżeli nie będzie zainteresowania potencjalnych wnioskodawców złożeniem wniosku, LGD planuje realizację dwóch operacji własnych w ramach Przedsięwzięcia 3.1.6. Wspieranie turystyki aktywnej na obszarze LGD, na które zaplanowała łączne wsparcie w wysokości 25 000,00 euro. Projekty własne mają na celu promocję ofert/produktów turystycznych poprzez organizację wydarzeń promocyjnych.

W ramach realizacji projektu własnego LGD przewidziano większy udział środków własnych, niż wynikający z programu. Dofinansowanie dla operacji własnych ustalono na poziomie 95% kosztów kwalifikowanych operacji.

WYSOKOŚĆ WSPARCIA NA ROZPOCZYNIANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Na podstawie przeprowadzonych konsultacji z mieszkańcami oraz opracowanej diagnozy i analizy SWOT ustalono, że największa liczba nowych przedsiębiorstw będzie zakładana w branży turystycznej oraz z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań na obszarze LGD. Wsparcie na zakładanie nowego przedsiębiorstwa przyznawane będzie w ramach przedsięwzięcia 2.1.1. Wsparcie zakładania działalności gospodarczej na obszarze LGD oraz 3.1.3. Tworzenie produktów turystycznych i usług dla turystów.

Wysokość wsparcia na rozpoczęcie działalności gospodarczej ustalono na poziomie 80 tys. zł. Niniejszą kwotę określono na podstawie składanych podczas opracowania LSR *Afkuszy pomysłów* oraz wniosków z przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych a także na podstawie analizy średniej wysokości wsparcia na zakładanie działalności gospodarczej w ramach LSR na lata 2009-2015. W trakcie wdrażania Strategii pojawiły się głosy dotyczące rozważenia możliwości zwiększenia wysokości premii dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą. Wiąże się to ze wzrostem cen i kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. W wyniku konsultacji społecznych związanych ze zwiększeniem budżetu Strategii, przeprowadzonych na początku 2020r., zdecydowano o zwiększeniu wysokości wsparcia na rozpoczęcie działalności gospodarczej do kwoty 85 tys. zł. Wartość ta obowiązuje dla naborów ogłaszanych począwszy od 2020 roku. Kwota przyznawana na rozpoczęcie działalności gospodarczej jest kwotą stałą. Opracowany przez wnioskodawcę biznesplan musi być uzasadniony ekonomicznie tj. planowane inwestycje muszą uzasadniać wnioskowaną kwotę.

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023 LGD „Nasze Roztocze”

49

środków z podziałania 19,4 tj. 473 375,00 euro zostanie przeznaczona na koszty bieżące zgodnie z art. 35 pkt. 1 lit. d Ustawy o RLKS. Środki te zostaną przeznaczone na pokrycie kosztów związanych z zarządzaniem wdrażaniem LSR, obejmujących koszty funkcjonowania Biura LGD (wynajem lokalu, zakup niezbędnego wyposażenia i oprogramowania, materiałów biurowych i eksploatacyjnych, zakup usług telekomunikacyjnych i zapewnienie dostępu do internetu, koszty związane z zatrudnieniem pracowników, prowadzeniem monitoringu i ewaluacji LSR, a także koszty związane ze świadczeniem doradztwa przez pracowników Biura LGD).

Budżet LSR został zaplanowany z ukiernikowaniem na rozwiązywanie najważniejszych problemów na obszarze LGD „Nasze Roztocze” - 53,44% kwoty wsparcia tj. 1 534 639,53 euro zostało przeznaczone na operacje związane z tworzeniem nowych miejsc pracy poprzez tworzenie nowych i rozwijanie istniejących przedsiębiorstw.

Poniżej zaprezentowano powiązanie budżetu z celami ogólnymi i szczegółowymi LSR:

Obszar operacyjny		Opis przedsięwzięcia		Wykazanie kosztów	
1. Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD					
1.1. Poprawa warunków dla rozwoju kapitału społecznego obszaru LGD	Dla poprawy jakości życia mieszkańców zamieszkujących obszar LGD odpowiednia kwota została przeznaczona na remont i doposażenie infrastruktury społecznej służącej integracji społeczności lokalnej.		274 263,45 euro		
1.2. Nowoczesna i ekologiczna społeczność obszaru LGD	Przewidziano również wsparcie na organizację inicjatyw mających na celu wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz na projekt własny LGD, ukierunkowany na pomoc organizacjom pozarządowym funkcjonującym na obszarze „Naszego Roztocza”.		115 176,94 euro		
1.3. Wsparcie wdrażania LSR	Realizacja celu 1.3. zawierającego działania związane z funkcjonowaniem biura LGD i działaniami animacyjnymi jest konieczna do prawidłowej realizacji całej LSR, w związku z tym zaplanowano na ten cel odpowiednią kwotę.		489 568,00 euro		
2. Wspieranie lokalnej gospodarki Naszego Roztocza					
2.1. Rozwój innowacyjnej aktywności gospodarczej mieszkańców LGD	Znaczna kwota wsparcia została przeznaczona na realizację celu ukierunkowanego na tworzenie nowych przedsiębiorstw wykorzystujących innowacyjne rozwiązania, co jest konieczne ze względu na ochronę cennych walorów przyrodniczych „Naszego Roztocza”.		797 575,69 euro		
2.2. Rozwój potencjału przedsiębiorstw w oparciu o rozwiązania innowacyjne	Odpowiedni budżet został przeznaczony na rozwój innowacyjnej przedsiębiorczości na obszarze LGD tj. wykorzystanie ekologicznych rozwiązań w już istniejących przedsiębiorstwach.		409 828,73 euro		
3. Poprawa atrakcyjności turystycznej obszaru LGD					
3.1. Zintegrowanie oferty turystycznej Naszego Roztocza	Na realizację celu szczegółowego 3.1. została przeznaczona największa kwota wsparcia ze względu na ogromny potencjał przyrodniczy i kulturowy obszaru „Naszego Roztocza” do rozwoju operacji polegające na rozbudowie infrastruktury turystycznej, tworzeniu nowych przedsiębiorstw funkcjonujących w branży turystycznej oraz rozwijaniu istniejących, a także promocji turystycznej obszaru LGD.		1 520 462,19 euro		

W kryteriach wyboru operacji LGD „Nasze Roztocze” wyznaczyła kryteria premiujące projekty, w których wkład własny beneficjenta jest wyższy niż minimalny wymagany dla danego typu operacji i beneficjenta.

W ramach realizacji projektu własnego LGD przewidziano większy udział środków własnych, niż wynikający z programu.

IX. PLAN KOMUNIKACJI

Zaprojektowany przez LGD „Nasze Roztocze” plan komunikacji, stanowiący załącznik nr 5 do LSR, opracowany został na podstawie wniosków z konsultacji społecznych przeprowadzonych w piątym etapie partycypacji społecznej. Ponadto wykorzystano wyniki ankiety ewaluacyjnej poprzedniej strategii.

Głównym celem Planu Komunikacji jest **Wspieranie efektywnego wdrażania LSR**. Cel główny zostanie zrealizowany poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Informowanie o założeniach LSR, zasadach ubiegania się o pomoc w ramach LSR.
2. Angażowanie grup defaworyzowanych określonych w LSR do korzystania ze wsparcia w ramach LSR.
3. Budowanie wizerunku LGD jako instytucji wspierającej rozwój lokalny.

Zakłada się, że realizacja Planu Komunikacji przyczyni się do zwiększenia zaangażowania społeczności lokalnej w działalność LGD, a tym samym pozytywnie wpłynie na jakość zgłaszanych operacji i wniosków. Zaproponowany Plan Komunikacji ma za zadanie zlikwidowanie dotychczasowych problemów komunikacyjnych oraz zagwarantowanie dwustronności przekazu poprzez umożliwienie pozyskiwania informacji zwrotnej od mieszkańców.

Plan komunikacji skierowany jest do grup kluczowych z punktu widzenia realizacji LSR: mieszkańców obszaru LGD, potencjalnych beneficjentów, przedstawicieli grup defaworyzowanych, przedsiębiorców, jednostek samorządu terytorialnego, członków Rady LGD, przedstawicieli organizacji pozarządowych. Dla poszczególnych grup docelowych określono odpowiednie środki przekazu gwarantujące powołanie w komunikacji z daną grupą. Wśród grup docelowych planu komunikacji wyodrębniono grupy defaworyzowane, zidentyfikowane na obszarze LGD: osoby młode do 35 roku życia, osoby starsze (50+) i osoby bezrobotne.

W Planie komunikacji zaplanowano różnorodne działania komunikacyjne dostosowane do potrzeb odpowiednich grup docelowych. Działania realizują poszczególne cele Planu komunikacji. Do działań komunikacyjnych przypisano adekwatne wskaźniki:

- Publikacja artykułów i ogłoszeń w Internecie – 1 prowadzona strona internetowa., 1 prowadzony profil na Facebooku,
- Publikacja artykułów i ogłoszeń o planowanych naborach wniosków oraz o efektach wdrażania Strategii w prasie o zasięgu lokalnym obejmującym obszar LGD lub w biuletynach informacyjnych wydawanych przez gminy członkowskie LGD – 20 artykułów / ogłoszeń,
- Spotkania / wydarzenia adresowane do mieszkańców – 24 spotkania / wydarzenia,
- Opracowanie broszury z informacjami o założeniach LSR, możliwościach realizacji projektów i zasadach ubiegania się o dofinansowanie – wydanie nakładu 2000 szt. broszury obejmującej ok. 16-20 stron,
- Wsparcie doradcze – 120 podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa,
- Spotkania / wydarzenia adresowane do mieszkańców dotyczące podziału działalności gospodarczej – 4 spotkania / wydarzenia,
- Organizacja Mobilnego Punktu Konsultacyjnego LGD podczas imprez plenernych organizowanych przez gminy członkowskie LGD – 6 imprez plenernych, w których będzie uczestniczyła LGD,
- Promocja efektów realizacji LSR poprzez zamieszczanie relacji ze zrealizowanych projektów na stronie internetowej i portalu społecznościowym prowadzonym przez LGD – 60 relacji ze zrealizowanych projektów,
- Opracowanie ulotki prezentującej projekty realizowane w ramach LSR – wydanie nakładu 3000 szt. ulotki,
- Organizacja konferencji podsumowującej efekty wdrażania LSR – 1 zorganizowana konferencja,
- Ankietyzacja społeczności lokalnej, beneficjentów i uczestników działań animacyjnych i doradztwa realizowanego przez LGD – zebranie min. 500 ankiet,
- Prezentacja wyników przeprowadzonej ewaluacji – 2 zamieszczone Raporty ewaluacyjne.

X. ZINTEGROWANIE

ZGODNOŚĆ I KOMPLEMENTARNOŚĆ INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI I STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwoju Kierowanego przez Społeczność LGD „Nasze Roztocze” wyznacza do realizacji działania, przyczyniające się do:

- wzrostu kapitału społecznego poprzez rozwój infrastruktury oraz wsparcie inicjatyw służących poprawie jakości życia mieszkańców obszaru LGD,
- rozwój przedsiębiorczości poprzez wsparcie dla zakładania nowych działalności gospodarczych i tworzenia nowych miejsc pracy,
- zwiększenia atrakcyjności turystycznej poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i usług turystycznych,
- promocji turystycznej obszaru oraz propagowania turystyki aktywnej,
- przeciwdziałania zmianom klimatu i ochrony środowiska naturalnego.

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność jest spójna pod względem planowanych do realizacji przedsięwzięć z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 oraz wyznaczonymi w niej celami. W horyzoncie 2020r. strategiczne cele rozwoju regionu lubelskiego, których realizacja będą służyły działaniu samorządu województwa, są określone następująco:

- Wzmocnienie urbanizacji regionu.
- Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich,
- Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu,
- Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

LSR przyczynia się do osiągnięcia zamierzeń w poszczególnych celach strategicznych Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.):

- Cel 1.1 Poprawa warunków dla rozwoju kapitału społecznego obszaru LGD oraz cel 1.2 Nowoczesna i ekologiczna społeczność obszaru LGD są spójne z celem operacyjnym 4.2. Wspieranie włączenia społecznego, gdyż przyczynią się do integracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, i ich rozwoju osobistego.
- Cel 2.1. Rozwój innowacyjnej aktywności gospodarczej mieszkańców LGD oraz cel 2.2 Rozwój potencjału przedsiębiorstw w oparciu o rozwiązania innowacyjne są spójne z celem operacyjnym 2.4. Wspieranie przedsiębiorczości na wsi i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich ponieważ zawiera działania związane z rozwojem przedsiębiorczości i tworzeniem nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich,
- Cel 3.1 Zintegrowanie oferty turystycznej Naszego Roztocza jest spójny z celem operacyjnym 1.2. Wspieranie ponadlokalnych funkcji miast, ponieważ jego realizacja przyczyni się do rozwoju funkcji turystycznych miast na obszarze LGD „Nasze Roztocze” (Józefów, Krasnobród, Szczepanów i Zwierzyniec) oraz dynamizacji rozwoju tych miast,

Dodatkowo zdefiniowana w LSR innowacyjność na poziomie realizacji celów szczegółowych 2.1. Rozwój innowacyjnej aktywności gospodarczej mieszkańców LGD oraz 2.2 Rozwój potencjału przedsiębiorstw w oparciu o rozwiązania innowacyjne bezpośrednio nawiązuje do celu 4.5 Racjonalne i efektywne wykorzystywanie zasobów przyrody dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjnych, przy zachowaniu i ochronie walorów środowiska przyrodniczego Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.

Powiązania pomiędzy poszczególnymi priorytetami strategii przedstawione zostały w poniżej zamieszczonej tabeli.
Tabela. Zestawienie powiązań pomiędzy celami ogólnymi LSR LGD „Nasze Roztocze” a Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategiczne cele rozwoju regionu lubelskiego	Cel ogólny 1. Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD	Cel ogólny 2. Wspieranie lokalnej gospodarki Naszego Roztocza	Cel ogólny 3. Poprawa atrakcyjności turystycznej obszaru LGD
Cel strategiczny 1: Wzmocnienie urbanizacji regionu			X
Cel strategiczny 2: Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich		X	
Cel strategiczny 4: Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu	X	X	

Źródło: opracowanie własne

Obszar Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze” w całości wpisuje się w wyznaczony w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego Obszar Strategicznej Interwencji gospodarczego wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych – Obszar funkcjonalny Roztoczańsko-puszczański. Jest to obszar o bardzo wysokich walorach przyrodniczych, zdrowotnych i krajoznawczo-kulturowych o uznanej randze krajowej i międzynarodowej. Interwencja na tym obszarze powinna obejmować działania zmierzające do wykorzystania potencjału przyrodniczego i kulturowego dla tworzenia warunków rozwoju społecznego gospodarczego oraz określenia charakteru i należącej funkcji turystycznej, aby nie powodowała ona dewaluacji lub zniszczenia walorów i zasobów przyrodniczych, które na tym terenie są podstawą jej wykształcenia. Ponadto, interwencja powinna obejmować także działania jak: aktywna ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrody, rozwój infrastruktury transportowej, poprawa dostępu do usług społecznych, poprawa warunków fitosanitarnych, przywrócenie miastom funkcji społecznych i gospodarczych z jednoczesnym wsparciem zasobów ludzkich i przedsiębiorczości.

Strategia Rozwoju lokalnego Kierowanego przez Społeczność jest również spójna i wpisuje się w dokument: **Koncepcja Programowo-Przestrzenna Rozwoju Turystyki i Rekreacji w Województwie Lubelskim**. Obszar LGD „Nasze Roztocze” posiada bardzo duży potencjał do rozwoju turystyki, ze względu na wyjątkowe walory przyrodnicze i kulturowe, w związku z czym w Strategii wyznaczony został cel ogólny 3. **Poprawa atrakcyjności turystycznej obszaru LGD**, który wpisuje się w następujące priorytety w Koncepcji:

- Tworzenie i rozwój markowych produktów turystycznych – podnoszenie konkurencyjności istniejących i kreowanie nowych produktów turystycznych,
- Kształtowanie walorów turystycznych województwa – ochrona zasobów kulturowych i przyrodniczych,
- Rozwój infrastruktury turystycznej i usług turystycznych – podniesienie jakości istniejącej i tworzenie nowej infrastruktury turystycznej,
- Zapewnienie dostępności walorów i produktów turystycznych,
- Rozwój instytucjonalny obsługi turystyki – promocja walorów turystycznych, kształtowanie kadri.

Dokumentem definiującym regionalne inteligentne specjalizacje w województwie lubelskim, których rozwój przyczyni się do wzrostu gospodarczego w regionie jest Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego 2020. Dokument wyznacza następujące priorytety, które konstytuują ramy interwencji RSI WL:

- Priorytet 1. Zwiększenie zdolności podmiotów gospodarczych do tworzenia i absorpcji wiedzy oraz wdrażania innowacji, zwłaszcza w regionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji,
- Priorytet 2. Wzrost zdolności podmiotów sektora naukowo-badawczego do tworzenia i komercjalizacji wiedzy w regionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji regionu,
- Priorytet 3. Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu i otwartej na innowacje administracji publicznej.

Cel ogólny 2. **Wspieranie lokalnej gospodarki Naszego Roztocza** i zidentyfikowane przedsięwzięcia wpisuje się w szczególności w następujące kierunki działania:

1.1. **Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza przedsiębiorczości technologicznej**, ponieważ rozwój przedsiębiorczości i technologii na badanym obszarze spowoduje polepszenie warunków życia i przyczyni się do wzrostu gospodarczego.

3.3. **Promocja przedsiębiorczości i innowacyjności.**

Kolejnym dokumentem na szczeblu regionalnym, z którym spójne są cele LSR jest Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego. Cel ogólny 2. **Wspieranie lokalnej gospodarki Naszego Roztocza** i zidentyfikowane przedsięwzięcia realizują innowacyjne podejście strategii wpisujące się w następujące cele szczegółowe programu:

1. **Zwiększenie bezpieczeństwa i zaspokojenie potrzeb energetycznych mieszkańców.**
2. **Wzrost znaczenia sektora energetycznego regionu poprzez specjalizację gospodarki w produkcji energii ze źródeł odnawialnych.**

Poza dokumentami regionalnymi LSR jest spójna z dokumentami strategicznymi na szczeblu powiatowym. Cele i przedsięwzięcia wpisują się w dwa cele strategiczne Strategii Rozwoju Powiatu Zamojskiego na lata 2007-2020:

■ **Cel ogólny 2. Wspieranie lokalnej gospodarki Naszego Roztocza** wpisuje się w cel strategiczny 2. **Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie warunków dla pozyskania inwestycji.**
■ **Cel ogólny 1. Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD** jest spójny z celem 3. **Rozwój infrastruktury lokalnej.**

LSR jest również spójna ze Strategią Rozwoju Powiatu Bilgorajskiego na lata 2007-2015:

■ **Cel ogólny 1. Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD** wpisuje się w cel strategiczny 1. **Rozwój i wykorzystanie zasobów ludzkich.**
■ **Cel ogólny 2. Wspieranie lokalnej gospodarki Naszego Roztocza** wpisuje się w cel strategiczny 2. **Rozwój ekonomiczno-gospodarczy.**

Cele Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LGD „Nasze Roztocze” są również komplementarne z celami strategii rozwoju poszczególnych gmin należących do LGD:

■ **Strategia Rozwoju Gminy Adamów na lata 2016-2020 (z perspektywą do 2022 r.):**

Cel strategiczny 1. **Rozwój infrastruktury poprawiającej jakość życia mieszkańców.**

Cel strategiczny 2. **Pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości.**

Cel strategiczny 3. **Poprawa stanu środowiska przyrodniczego.**

Cel strategiczny 4. **Wzmocnienie rozwoju siły społecznej.**

■ **Strategia Rozwoju Gminy Józefów na lata 2015-2030:**

Domena I Zrównoważony rozwój gospodarczy:

Cel strategiczny 1. **Poprawa atrakcyjności społecznej i gospodarczej obszaru gminy poprzez właściwe kształtowanie ładu przestrzennego oraz ochronę środowiska naturalnego i przyrody.**

Cel strategiczny 3. **Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i działalności rolniczej oraz podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru gminy.**

Cel strategiczny 4. **Rozwój turystyki i poprawa atrakcyjności turystycznej Gminy poprzez efektywne wykorzystanie potencjału i dziedzictwa kulturowego.**

Cel strategiczny 5. **Poprawa i rozwój działań promocyjnych gminy.**

Domena II Rozwój społeczny:

Cel strategiczny 4. **Poprawa i rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.**

Cel strategiczny 5. **Rozwój oferty spędzania wolnego czasu dla społeczności lokalnej.**

Cel strategiczny 7. **Zwiększenie aktywności społecznej oraz wykorzystanie potencjału lokalnej społeczności.**

■ **Strategia Rozwoju Gminy Krasnobród do 2020 r. – priorytetowe kierunki wsparcia:**

1. **Wspomaganie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, w tym firm obsługi turystyki;**

2. **Wzrost atrakcyjności turystycznej i uzdrowiskowej oraz umacnianie walorów środowiska przyrodniczego;**

3. **Rozwój nowoczesnej społeczności lokalnej, opartej na wiedzy;**

6. **Budowanie systemu marketingu gminnego.**

■ **Strategia Rozwoju Gminy Szczubrzyszyn na lata 2016-2022:**

Priorytet 1. **Gmina Szczubrzyszyn atrakcyjna dla turystów** oraz przyjazna środowisku naturalnemu.

Priorytet 2. **Gmina Szczubrzyszyn z efektywną gospodarką** oraz nowoczesnym rolnictwem.

Priorytet 3. **Gmina Szczubrzyszyn atrakcyjnym i komfortowym miejscem zamieszkania i pobytu.**

■ **Strategia Rozwoju Gminy Zamość na lata 2015-2025:**

Cel strategiczny I: **Wyższa atrakcyjność inwestycyjna i dostępność komunikacyjna gminy;**

Cel strategiczny III: **Wzmocnienie kapitału społecznego oraz integracja społeczna.**

■ **Strategia Rozwoju Gminy Zwierzyniec na lata 2014-2022:**

Cel strategiczny 1. **Poprawa standardu i jakości życia mieszkańców,**

Cel strategiczny 4. **Zachowane i wyeksponowane dziedzictwo kulturowe i naturalne.**

Cel strategiczny 5. **Gmina przyjazna środowisku naturalnemu,**

Cel strategiczny 6. **Zdrowi i aktywni mieszkańcy Gminy.**

Cel strategiczny 7. **Poprawa stanu rozwoju siły gospodarczej gminy.**

ZINTEGROWANIE SEKTORÓW, PARTNERÓW, ZASOBÓW I BRANŻ

Zintegrowany charakter Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LGD „Nasze Roztocze” przejawia się w spójności i kompleksowości przedsięwzięć wyznaczonych w ramach realizacji celu szczegółowego 3.1. **Zintegrowanie oferty turystycznej Naszego Roztocza**, którego wdrożenie przyczyni się do utworzenia spójnej i kompleksowej oferty turystycznej, integrującej różne branże i sektory oraz angażującej różnych partnerów i metody z zachowaniem odpowiedniej sekwencji.

W ramach celu szczegółowego 3.1. zaplanowano do realizacji przedsięwzięcia:

■ 3.1.1. **Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru LGD,**

■ 3.1.2. **Poprawa standardu i rozbudowa sieciowej infrastruktury turystycznej obszaru LGD,**

■ 3.1.3. **Tworzenie produktów turystycznych i usług dla turystów,**

■ 3.1.4. **Rozwój produktów i usług dla turystów,**

■ 3.1.5. **Promocja turystyczna obszaru LGD,**

■ 3.1.6. **Wspieranie turystyki aktywnej na obszarze LGD**

Realizacja celu szczegółowego i zaplanowanych w jego ramach przedsięwzięć będzie możliwa dzięki wykorzystaniu różnych metod realizacji tj. poprzez projekty konkursowe, grantowe i projekty współpracy. Ponadto zaplanowane przedsięwzięcia mają charakter infrastrukturalny i nieinfrastrukturalny.

Realizacja przedsięwzięć w ramach celu 3.1. zakłada współdziałanie podmiotów z różnych sektorów – publicznego, społecznego i gospodarczego. Zakłada się, że realizatorami działań będą różne podmioty tj. przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, a także Lokalna Grupa Działania. Dodatkowo w ramach kryteriów wyboru przewidziano dodatkowe punkty za realizację projektów w ramach partnerstw międzysektorowych.

Przewidziane do realizacji przedsięwzięcia 3.1.3. i 3.1.4. zapewnią zintegrowanie 3 branż działalności gospodarczej wpływając na integrację gospodarczą obszaru LGD, w zakresie przygotowania zintegrowanej oferty dla turystów odpoczywających na Roztoczu w oparciu o kluczowe dla rozwoju obszaru branże działalności gospodarczej:

■ **kultura, rozrywka i rekreacja (sekcja R),**

■ **zakwaterowanie i gastronomia (sekcja I),**

■ **pozostała działalność usługowa (sekcja S).**

Zintegrowane podejście prezentowane w celu szczegółowym pozwala na osiągnięcie zamierzonego efektu zintegrowania oferty turystycznej Naszego Roztocza w sposób kompleksowy i spójny przy zachowaniu odpowiedniej sekwencji działań z użyciem różnych metod i zaangażowaniem podmiotów z różnych sektorów. W ramach realizacji celu w pierwszej kolejności będzie rozwijana infrastruktura turystyczno – rekreacyjna. Jest to działanie będące głównie w kompetencji samorządów i organizacji pozarządowych (Przedsięwzięcie 3.1.1. i 3.1.2.). Równolegle przedsiębiorcy i mieszkańcy obszaru będą realizowali operacje związane z tworzeniem produktów i usług dla turystów (Przedsięwzięcia 3.1.3. i 3.1.4.). Ostatnią sekwencją będzie opracowanie publikacji promocyjnych i organizacja wydarzeń promujących turystykę aktywną (Przedsięwzięcia 3.1.5. i 3.1.6.), w tym m.in. infrastrukturę i produkty turystyczne wsparte w ramach wdrażania LSR. Takie działania pozwoliły na ograniczenie

zidentyfikowane) w analizie SWOT słabej strony obszaru, jaką jest małe zintegrowanie działań poszczególnych gmin i podmiotów zajmujących się turystyką.

Cele szczegółowe oraz przedsięwzięcia zawarte w LSR LGD „Nasze Roztocze” na lata 2016-2023 są zintegrowane z celami programowymi PROW na lata 2014-2020:

- **Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu** – cel szczegółowy 1.2. Nowoczesna i ekologiczna społeczność obszar LGD (głównie przedsięwzięcie 1.2.1. Aktywni i ekologiczni mieszkańcy, które mierzy wskaźnik produktu: Liczba wspartych inicjatyw mających na celu promocję zdrowego stylu życia i wzrost świadomości ekologicznej).
- **Innowacyjność** – cel szczegółowy 2.1. Rozwój innowacyjnej aktywności gospodarczej mieszkańców LGD (w szczególności przedsięwzięcie 2.1.1. Wsparcie zakładania działalności gospodarczej na obszarze LGD, mierzone przy pomocy wskaźników produktu: Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa (w tym liczba projektów ukierunkowanych na innowacje) oraz cel szczegółowy 2.2. Rozwój potencjału przedsiębiorstw w oparciu o rozwiązania innowacyjne (przedsięwzięcie 2.2.1. Tworzenie nowych miejsc pracy, mierzone wskaźnikiem produktu Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa (w tym liczba projektów ukierunkowanych na innowacje).

Wśród kryteriów wyboru operacji pozwalających realizować niniejszą Strategię zgodnie z założonymi celami i zidentyfikowanymi w diagnozie obszar potrzebami mieszkańców wyznaczono **Kryterium Innowacyjny charakter projektu** pozwalające na realizację celów przekrojowych PROW 2014-2020 oraz na osiągnięcie wskaźników przypisanych tym celom.

XI. MONITORING I EWALUACJA

Gwarancją skutecznego wdrażania przedsięwzięć służących osiągnięciu celów zawartych w Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność jest dysponowanie wiedzą na temat osiągniętych postępów w zakresie wdrażanych operacji oraz zdolność do prawidłowego reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami, a uzyskiwanymi efektami ich realizacji.

Monitoring jest procesem ciągłym, polegającym na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji ilościowych i jakościowych na temat funkcjonowania LGD oraz stanu wdrażania strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym, jakościowym i ilościowym.

Ewaluacja to badanie społeczno-ekonomiczne realizowane w celu oceny jakości i efektów prowadzonych działań. Ocena taka dokonywana jest w oparciu o odpowiednie kryteria. Najczęściej stosowanymi kryteriami w procesie ewaluacji są: skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość i trafność. W celu przeprowadzenia oceny, ewaluacja posługuje się odpowiednio dobranymi metodami badań społecznych i ekonomicznych. Istotną cechą ewaluacji jest jej użyteczny charakter. Głównym celem badania ewaluacyjnego nie jest bowiem jedynie zwiększanie zasobu wiedzy teoretycznej, ale przede wszystkim poprawianie jakości wdrażanych interwencji.

Zasady i procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu zostały opracowane przy udziale i zaangażowaniu społeczności lokalnej w ramach czwartego etapu opracowania Strategii. Podczas spotkań oraz dzięki badaniu ankietowemu zidentyfikowano następujące elementy podlegające monitoringowi:

- Stopień realizacji wskaźników produktu i, rezultatu ze szczególnym uwzględnieniem wskaźników związanych z utworzeniem miejsc pracy i realizacją operacji detykowanych grupom defaworyzowanym,
- Poziom wykorzystania budżetu, w tym w szczególności środków finansowych na utworzenie miejsc pracy i operacje detykowane w LSR grupom defaworyzowanym,
- Realizacja Harmonogramu naboru wniosków,
- Realizacja Planu Komunikacji,
- Zadania związane z udzieleniem doradztwa,
- Zadania związane z animacją lokalną i współpracą,
- Realizacja Planu szkoleń dla pracowników Bura i członków Rady LGD,
- Poziom partycypacji społecznej na etapie wdrażania LSR.

Elementy podlegające ewaluacji zostały podzielone na 3 grupy:

1. Ewaluacja rzeczowej i finansowej realizacji LSR (Wskaźniki i cele realizacji LSR, Kryteria i procedury wyboru operacji, Poziom wykorzystania budżetu i harmonogram naboru wniosków, Plan komunikacji).

2. Ewaluacja bieżącej pracy biura LGD i aktywizacji (Zadania związane z udzieleniem doradztwa przez pracowników Biura, Zadania związane z animacją lokalną i współpracą przedzielone pracownikom biura),

3. Ewaluacja oddziaływania realizacji LSR na obszarze LGD (Zmiany na obszarze LGD jakie zainicjowały w wyniku realizowanych operacji w ramach LSR, Poziom partycypacji społecznej na etapie wdrażania LSR, Cele realizacji LSR, Poziom wykorzystania budżetu).

Każdy z elementów podlegających ewaluacji został przyporządkowany do odpowiedniego kryterium ewaluacyjnego i zostały mu przypisane pytania badawcze. Odpowiedzi na poszczególne pytania będą stanowiły element raportów ewaluacyjnych.

Proces monitoringu będzie prowadzony przez pracowników Biura LGD. Ewaluacja będzie dokonywana przez pracowników Biura LGD (ewaluacja wewnętrzna) jednak w wyjątkowych sytuacjach proces ewaluacji może zostać powierzony ekspertowi (ewaluacja zewnętrzna).

XII. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt strategii, jako dokumentów, których realizacja może potencjalnie znacząco wpływać na środowisko, mogą wymagać, na etapie projektowania, poddania ich treści strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.) uzależniają konieczność przeprowadzenia takiej oceny od indywidualnej zawartości dokumentu oraz zewnętrznych uwarunkowań jego realizacji.

W związku z powyższym Lokalna Grupa Działania „Nasze Roztocze” dnia 7 grudnia 2015 r. zwróciła się do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Zamościu z prośbą o wydanie opinii w sprawie uzgodnienia braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze” na lata 2016-2023. Prośbę swą LGD uargumentowało następująco:

- Lokalna Strategia Rozwoju będzie stanowiła instrument realizacji założeń Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego, która została poddana procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- LSR będzie stanowił instrument wdrażania działania PROW na lata 2014-2020 „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER”, dla którego wykazano brak oddziaływania na środowisko
- Opracowując LSR Lokalna Grupa Działania nie posiada wiedzy na temat konkretnych projektów, które będą realizowane w ramach jej wdrażania, ponieważ informacje te będą określone po zakończeniu przyjmowania i oceny wniosków
- Wnioskodawcy projektów inwestycyjnych będą zobowiązani do posiadania kompletnej dokumentacji, w tym dotyczącej przeprowadzonych procedur badania oddziaływania inwestycji na środowisko.

Do wniosku LGD dołączyła dwa załączniki:

- Projekt Strategii Rozwoju Kierowanego przez Społeczność LGD „Nasze Roztocze” na lata 2016-2023, zawierający opis i planowane do realizacji przedsięwzięcia,
- Projekt Kryteriów wyboru projektów w ramach Strategii Rozwoju Kierowanego przez Społeczność LGD „Nasze Roztocze” na lata 2016-2023.

W odpowiedzi na przedstawiony wniosek Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Zamościu w piśmie z dnia 9 grudnia 2015 roku stwierdził brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Kierowanego przez Społeczność LGD „Nasze Roztocze” na lata 2016-2023. Odpowiedź swą RDOŚ w Lublinie uargumentował tym, iż pomimo braku możliwości wykluczenia wyznaczenia ram dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko można wykluczyć prawdopodobieństwo negatywnego znaczącego oddziaływania na środowisko planowanych działań inwestycyjnych, ponieważ projekt dokumentu wyznacza ramy środowiskowe naboru wniosków.

1. CEL PROCEDURY:

Celem procedury jest dostosowanie zapisów Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność do wymogów prawnych, aktualizacja danych dotyczących obszaru oraz korekta zapisów wynikająca z ewaluacji wdrażania LSR. Procedura zapewnia szeroki udział przedstawicieli społeczności lokalnej obszaru LGD.

2. ZAKRES PROCEDURY:

Procedura obejmuje czynności i schemat działań związanych ze zgłaszaniem, analizowaniem i w końcu przyjmowaniem przez odpowiedni organ zmian w zapisach LSR.

3. POWODY AKTUALIZACJI

Proces aktualizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność będzie przeprowadzony w oparciu o:

- analizę uwarunkowań wewnętrznych obszaru LGD;
- analizę uwarunkowań zewnętrznych;
- analizę wcześniej niezdefiniowanych lub nowopowstałych potrzeb społeczności lokalnej;
- analizę wyników procesu ewaluacji.

4. ZAŁOŻENIA OGÓLNE:

- Proces wdrażania i aktualizacji LSR odbywa się z jak najszerszym udziałem społeczności lokalnej obejmującej co organizację spółkarzy konsultacyjnych na obszarze gmin członkowskich LGD oraz publikację projektu zmian z ich uzasadnieniem na stronie internetowej LGD wraz z formularzem zgłaszania uwag do projektu zmian;
- LGD analizuje efekty wdrażania LSR w oparciu o procedurę monitoringu i ewaluacji;
- Zakres kompetencji pomiędzy organami LGD uczestniczącymi w procesie aktualizacji LSR określa statut LGD
- Opracowaniem zakresu aktualizacji Strategii zajmują się pracownicy Biura oraz członkowie Zarządu LGD.

5. SPOSOB AKTUALIZACJI

Aktualizacja Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność może być prowadzona w sposób:

- Zwyczajny – zmiany spowodowane wynikiem przeprowadzonego procesu ewaluacji dwa razy w okresie wdrażania LSR,
- Nadzwyczajny - zmiana spowodowana wstąpieniem zasadniczych zmian w uwarunkowaniach zewnętrznych wdrażania strategii lub w sposobach jej wdrażania.

6. ROZPOCZĘCIE PROCESU AKTUALIZACJI

Rozpoczęcie procesu aktualizacji strategii wymaga uchwały Zarządu o podjęciu aktualizacji LSR w oparciu o:

- Dane pozyskane w procesie monitoringu wdrażania LSR i ich ocena w procesie ewaluacji;
 - Zmiany prawne niezależne od LGD oraz inne zmiany zewnętrzne wpływające na sposób i zakres realizowanej Strategii;
- W sytuacji wystąpienia zmian mających istotny wpływ na cele i przedsięwzięcia oraz wskaźniki Zarząd LGD podejmuje decyzje o rozpoczęciu procesu aktualizacji Strategii.

7. PROCES AKTUALIZACJI

Propozycje korekty zapisów Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność wraz z uzasadnieniem ich wprowadzenia (np. na podstawie danych ewaluacyjnych) opracowane zostaną przez pracowników Biura i zatwierdzone przez Zarząd LGD.

Proces aktualizacji podobnie jak proces tworzenia Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność będzie oparty w dużym stopniu na partycypacji społecznej:

- 1) Na stronie internetowej LGD zostanie umieszczona informacja o potrzebie dokonania zmian w LSR, ich planowanym zakresie wraz z podaniem powodu ich wprowadzenia. Dodatkowo na stronie zamieszczony zostanie Formularz proponowanych zmian w LSR. Długość konsultacji to nie mniej niż 7 dni kalendarzowych.
- 2) Zebrane podczas konsultacji propozycje zmian przedstawione zostaną podczas otwartych spotkań konsultacyjnych dla mieszkańców LGD.
- 3) Po podsumowaniu procesu konsultacji zmian LSR zaktualizowany dokument podlega zatwierdzeniu przez stosowny organ LGD, w zależności od zakresu wprowadzanych zmian.

WYKAZ WYKORZYSTANEJ LITERATURY

1. Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014-2020.
2. Ewaluacja Poradnik dla pracowników administracji publicznej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
3. Słoniewski E., 2011, Inwentaryzacja zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego obszaru LGD Nasze Roztocze na potrzeby rozwoju turystyki i promocji Roztocza.
4. Ewaluacja Lokalnej Strategii Rozwoju dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Nasze Roztocze”, gminy: Adamów, Józefów, Krasnobród, Zamość, Zwierzyniec, stan na 31.10.2015r.
5. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
6. Bank Danych Lokalnych GUS.
7. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.).
8. Koncepcja Programowo-Przestrzenna Rozwoju Turystyki i Rekreacji w Województwie Lubelskim.
9. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego 2020.
10. Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego.
11. Strategia Rozwoju Powiatu Zamojskiego na lata 2007-2020.
12. Strategia Rozwoju Powiatu Biłgorajskiego na lata 2007-2015.
13. Strategia Rozwoju Gminy Adamów na lata 2016-2020 (z perspektywą do 2022 r.).
14. Strategia Rozwoju Gminy Józefów na lata 2015-2030.
15. Strategia Rozwoju Gminy Krasnobród do 2020 r.,
16. Strategia Rozwoju Gminy Krasnobród na lata 2016-2022.
17. Strategia Rozwoju Gminy Zamość na lata 2015-2025.
18. Strategia Rozwoju Gminy Zwierzyniec na lata 2014-2022.

ZAŁĄCZNIKI DO LSR

- Załącznik nr 1. Procedura aktualizacji LSR
- Załącznik nr 2. Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu
- Załącznik nr 3. Plan działania
- Załącznik nr 4. Budżet LSR
- Załącznik nr 5. Plan komunikacji

Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów LSR, jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiągniętych w zakresie wdrażanych kierunków interwencji oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań. LSR jest dokumentem opracowanym z aktywnym udziałem społeczności lokalnej. Warunkiem niezbędnym dla prawidłowej realizacji Strategii jest zapewnienie aktywnego udziału mieszkańców w tym przedstawicieli grup defaworyzowanych w procesie oceny postępów jej wdrażania, a także działań prowadzonych przez Biuro LGD.

1. SŁOWNICZEK

Monitoringu to proces systematycznego zbierania i analizowania informacji ilościowych i jakościowych na temat funkcjonowania LGD oraz stanu realizacji strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym, którego celem jest uzyskanie informacji zwrotnych na temat skuteczności i wydajności wdrażanej strategii, a także ocena zgodności realizacji operacji z wcześniejszymi założeniami i celami.

Ewaluacja to badanie społeczno-ekonomiczne realizowane w celu oceny jakości i efektów prowadzonych działań. Ocena taka dokonywana jest w oparciu o odpowiednie kryteria. Najczęściej stosowanymi kryteriami w procesie ewaluacji są: skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość i trafność. W celu przeprowadzenia oceny ewaluacja posługuje się odpowiednio dobranymi metodami badań społecznych i ekonomicznych. Istotną cechą ewaluacji jest jej uciążliwy charakter. Głównym celem badania ewaluacyjnego nie jest bowiem jedynie zwiększanie zasobu wiedzy teoretycznej, ale przede wszystkim poprawianie jakości wdrażanych interwencji.³

Ewaluacja dzieli się na 3 rodzaje:

- ewaluacja *ex-ante* (przed rozpoczęciem realizacji interwencji) – głównym jej zadaniem jest ocena przyjętej w ramach programu logiki interwencji,
- ewaluacja *on-going* (w trakcie wdrażania interwencji) – celem jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów w świetle wcześniejszej przeprowadzonej ewaluacji wstępnej, zwłaszcza pod względem dostarczonych produktów i osiągniętych rezultatów oraz określenie trafności zamierzeń w stosunku do aktualnych trendów społeczno-gospodarczych,
- ewaluacja *ex-post* (po zakończeniu realizacji interwencji) – celem jest określenie jego długoterminowych efektów, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy.

2. REALIZACJA PROCESU MONITORINGU**Podmiot wykonujący**

Proces monitoringu prowadzony jest przez pracowników Biura LGD (monitoring wewnętrzny).

Czas i okres zbierania danych w ramach monitoringu

- 1) Proces monitoringu jest prowadzony na bieżąco przez pracowników Biura LGD.
- 2) Okres pomiaru to cały okres realizacji strategii 2016-2023.
- 3) Raport monitoringowy (w formie zestawienia danych zebranych w procesie monitoringu) powstaje nie rzadziej niż raz w roku w terminie do końca pierwszego kwartału danego roku za rok poprzedni.

Elementy poddane monitoringu, sposób pozyskania danych

Monitoringu poddane są elementy dotyczące: rzeczowej i finansowej realizacji LSR oraz bieżącej pracy biura LGD i aktywizacji (elementy funkcjonowania LGD)

Elementy poddane monitoringu	Wykonawca badania	Źródła pozyskiwania danych	Czas i okres dokonywania pomiarów	Analiza i ocena danych
Stopień realizacji wskaźników produktu i rezultatu ze szczególnym uwzględnieniem wskaźników związanych z utworzeniem miejsc pracy i realizacją operacji detykowanych grupom defaworyzowanym	Biuro LGD	- rejestr danych LGD - dane pozyskane z Urzędu Marszałkowskiego / ARIMR, - ankiety monitorujące wypełniane przez beneficjentów LGD	Na bieżąco w całym okresie wdrażania LSR	Analiza danych pozwoli na określenie stopnia realizacji oraz zgodności osiągniętych wskaźników z założeniami Planem działania
Poziom wykorzystania budżetu, w tym w szczególności środków finansowych na utworzenie miejsc pracy i operacje wykonywane w LSR grupom defaworyzowanym	Biuro LGD	- rejestr danych LGD, - dane pozyskane z Urzędu Marszałkowskiego / ARIMR, - ankiety monitorujące wypełniane przez beneficjentów LGD	Na bieżąco w całym okresie wdrażania LSR	Analiza danych pozwoli na określenie stopnia wykorzystania środków finansowych w stosunku do założeń Planu działania oraz do wartości umów zawartych w ramach wdrażania LSR
Realizacja Harmonogramu naboru wniosków	Biuro LGD	- rejestr przeprowadzonych naborów - zestawienie ogłoszeń o naborach wniosków	Na bieżąco w całym okresie wdrażania LSR	Analiza danych pozwoli na określenie zgodności ogłaszanych konkursów z założonym Harmonogramem
Realizacja Planu komunikacji	Biuro LGD	- dane LGD - rejestr przeprowadzonych działań komunikacyjnych	Na bieżąco w całym okresie wdrażania LSR	Analiza danych pozwoli na określenie stopnia realizacji zadań oraz stopnia osiągania wskaźników zaplanowanych w Planie komunikacji
Zadania związane z udzieleniem doradztwa	Biuro LGD	- rejestry udzielanego przez Biuro LGD doradztwa - ankiety jakości udzielanego doradztwa	Na bieżąco w całym okresie wdrażania LSR	Analiza danych pozwoli na monitorowanie jakości i skuteczności udzielanego doradztwa
Zadania związane z animacją lokalną i współpracą	Biuro LGD	- dane LGD - ankiety wypełniane przez uczestników działań animacyjnych	Na bieżąco w całym okresie wdrażania LSR	Analiza danych pozwoli na kontrolę efektywności działań animacyjnych realizowanych przez LGD
Realizacja Planu szkoleń dla pracowników Biura i członków Rady LGD	Biuro LGD	- dane LGD - rejestr przeprowadzonych szkoleń	Na bieżąco w całym okresie wdrażania LSR	Analiza danych pozwoli na określenie stopnia realizacji działań zaplanowanych w Planie szkoleń
Poziom partycypacji społecznej na etapie wdrażania LSR	Biuro LGD	- dane LGD, - zainteresowanie działaniami realizowanymi przez LGD (statystyki/dane od	Na bieżąco w całym okresie wdrażania LSR	Analiza danych pozwoli na określenie stopnia zaangażowania społeczności lokalnej w

³ Ewaluacja Poradnik dla pracowników administracji publicznej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012

proces wdrażania LSR oraz na ocenę efektywności działań prowadzonych przez LGD	administratora strony internetowej, listy obecności podczas działań organizowanych przez LGD,
--	---

Analiza danych monitoringowych

- 1) Pracownik Biura LGD sporządzając raport monitoringowy za rok poprzedni ma za zadanie dokonać wyliczenia poziomu wydatkowanych środków finansowych dedykowanych grupom defaworyzowanym oraz środków finansowych przeznaczonych na utworzenie miejsc pracy, poziomu osiągniętych wskaźników w stosunku do wartości zakładanych na dany rok a także sporządzić zestawienie udzielonego doradztwa i innych działań realizowanych przez Biuro LGD.
- 2) Wstępna ocena danych z raportu monitoringowego w wymienionych aspektach może spowodować przyspieszenie decyzji o podjęciu procesu ewaluacji w sytuacji odchyłu uzyskanych wartości od planowanych o ponad 20%.

Sposób wykorzystania wyników analizy danych monitoringowych

Pozyskane dane monitoringowe wykorzystywane zostaną w procesie ewaluacji. Niski poziom wykorzystanego budżetu i osiągniętych wskaźników wpłynie na potrzebę modyfikacji Harmonogramu naborów wniosków i zwiększenia częstości ogłaszanych konkursów i zainteresowania organizowanymi naborami. Niedostateczne wyniki świadczonego doradztwa oraz jakości realizowanych działań komunikacyjnych i animacyjnych będą skutkowały zmianą metod lub rozszerzeniem działań komunikacyjnych i animacyjnych, podjęciem działań zmierzających do zwiększenia efektywności świadczonego doradztwa oraz większego zaangażowania mieszkańców obszaru w proces wdrażania LSR.

3. REALIZACJA PROCESU EWALUACJI

Podmiot wykonujący

- 1) Proces ewaluacji prowadzony jest przez pracowników Biura LGD (ewaluacja wewnętrzna)
- 2) W wyjątkowych sytuacjach proces ewaluacji lub poszczególne jego elementy mogą zostać powierzone ekspertowi (ewaluacja zewnętrzna)

Czas, sposób i okres przeprowadzenia oceny w ramach ewaluacji

- 1) Ewaluacja w zależności od celu i zaplanowanego zakresu danych poddanych procesowi ewaluacji dotyczy okresu – po zakończeniu 3 roku wdrażania LSR obejmująca dane za pierwsze trzy lata wdrażania LSR (ewaluacja on-going), po zakończeniu wdrażania LSR w 2023r. obejmująca dane za cały okres wdrażania LSR (ewaluacja ex-post).
- 2) Ewaluacja będzie prowadzona na podstawie danych zebranych przez LGD (raporty monitoringowe, zestawienia z przeprowadzonych naborów, dane dotyczące podpisanych umów i rozliczonych projektów pozyskane z Urzędu Marszałkowskiego, listy obecności, sprawozdania i ankiety wypełniane przez beneficjentów LGD), wyników badań ankietowych prowadzonych przez LGD, opinii mieszkańców zebranych podczas organizowanych przez LGD spotkań i wywiadów indywidualnych a także na podstawie analizy danych statystycznych.
- 3) Wyniki przeprowadzonej ewaluacji prezentowane będą w formie Raportu i publikowane na stronie internetowej LGD.

Elementy poddane ewaluacji oraz kryteria ewaluacyjne

Ocena jakości założonych w LSR celów i procedur oraz ocena pracy Biura LGD i wpływu wdrażania LSR na rozwój lokalny i zmieniający się w wyniku działalności LGD krajobraz obszarów wiejskich. Odzwierciedleniem tego są wyznaczone elementy poddane ewaluacji w okresie 2016-2023, są to:

- rzeczowa i finansowa realizacja LSR – element pozwalający na ocenę trafności i skuteczności założonych w LSR działań;
- bieżąca praca Biura LGD i aktywizacja – element pozwalający na ocenę trafności, skuteczności i trwałości pracy wykonywanej przez pracowników biura LGD i ich wpływ na aktywizację obszaru
- oddziaływanie realizacji LSR na obszar działania LGD – element pozwalający na ocenę skuteczności i trwałości efektów realizacji LSR oraz działań prowadzonych przez LGD.

Każdy element uszczegóławia katalog kryteriów wskazanych w ramach partycypacyjnego przygotowania LSR jako najważniejszych dla zbadania efektów realizacji Strategii wraz z planowanymi pytaniami badawczymi:

Kryterium ewaluacyjne	Elementy poddane ewaluacji / Pytanie badawcze
	Ewaluacja rzeczowej i finansowej realizacji LSR
Wskaźniki i cele realizacji LSR	<ul style="list-style-type: none"> ■ Czy wskaźniki monitorujące realizację LSR są adekwatne do zakładanych celów i przedsięwzięć? (ewaluacja on-going)
Trafność – stopień w jakim elementy podlegające ewaluacji	<ul style="list-style-type: none"> ■ Czy kryteria i procedury wyboru operacji sformułowane przez LGD zostały odpowiednio dobrane i pozwalają na obiektywną ocenę i wybór projektów realizujących założenia LSR? (ewaluacja on-going)
odpowiadają zidentyfikowanym problemom i potrzebom ludności	<ul style="list-style-type: none"> ■ Czy wielkość zaplanowanych środków na poszczególne przedsięwzięcia odpowiada realnym potrzebom (w tym grup defaworyzowanych)? (ewaluacja on-going) ■ Czy harmonogram naboru wniosków jest adekwatny do zakładanego budżetu i wielkości wskaźników zaplanowanych w Planie działania do 2023? (ewaluacja on-going)
Plan komunikacji	<ul style="list-style-type: none"> ■ Czy działania komunikacyjne są adekwatne do grup docelowych LSR, w tym do grup defaworyzowanych? (ewaluacja on-going)
Wskaźniki i cele realizacji LSR	<ul style="list-style-type: none"> ■ Czy na danym etapie realizacji LSR osiągnięte zostały zakładane wskaźniki realizacji? (ewaluacja on-going) (ewaluacja ex-post)
Kryteria i procedury wyboru operacji	<ul style="list-style-type: none"> ■ Jak kryteria wyboru operacji przyczynią się do realizacji 3 celów przekrojowych PROW 2014-2020 (Innowacyjność, ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu)? (ewaluacja on-going)
Skuteczność – ocena stopnia osiągnięcia zakładanych celów	<ul style="list-style-type: none"> ■ Czy zakładany na dany okres budżet został wykorzystany? (ewaluacja on-going) (ewaluacja ex-post)
Plan komunikacji	<ul style="list-style-type: none"> ■ Czy realizowane działania komunikacyjne skutecznie informują społeczność lokalną w zakresie działalności LGD? (ewaluacja on-going) (ewaluacja ex-post)
Ewaluacja bieżącej pracy Biura LGD i aktywizacji	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zadania związane z udzieleniem doradztwa przez pracowników Biura ■ Czy udzielane doradztwo jest adekwatne do potrzeb potencjalnych beneficjentów? (ewaluacja on-going) ■ Czy wielkość zatrudnienia w biurze LGD odpowiada potrzebom w zakresie udzielanego doradztwa? (ewaluacja on-going)
Trafność – stopień w jakim elementy podlegające ewaluacji	<ul style="list-style-type: none"> ■ Czy zaplanowane zadania związane z animacją lokalną i współpracą z pracownikami Biura społeczności zamieszkującej obszar LGD „Nasze Roztocze”? (ewaluacja on-going)
odpowiadają zidentyfikowanym problemom i potrzebom ludności	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zadania związane z animacją lokalną i współpracą z pracownikami Biura ■ Czy udzielane doradztwo przyczyniło się do większej skuteczności w pozyskaniu środków unijnych w ramach LSR, a tym samym do realizacji celów? (ewaluacja on-going) (ewaluacja ex-post) ■ Zadania związane z animacją lokalną i współpracą ■ Czy zadania związane z animacją lokalną i współpracą zaplanowane na dany okres zostały zrealizowane? (ewaluacja on-going) (ewaluacja ex-post)
Skuteczność – ocena stopnia osiągnięcia zakładanych celów	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zadania związane z udzieleniem doradztwa ■ Czy zdobyta przez beneficjentów wiedza w wyniku udzielonego doradztwa będzie wykorzystywana przez nich w przyszłości? (ewaluacja ex-post)
Trwałość – ocena faktu czy efekty projektu są możliwe do utrzymania w dłuższym okresie czasu	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zadania związane z animacją lokalną i współpracą ■ Czy zaplanowane zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy przyczynią się do długookresowej

	integracji społeczności lokalnej zamieszkującej LGD „Nasze Roztocze”? (ewaluacja ex -post)
	Ewaluacja oddziaływania realizacji LSR na obszarze LGD
	Zmiany na obszarze LGD jakie zaistniały w wyniku realizowanych operacji w ramach LSR
	<ul style="list-style-type: none"> Czy realizowane operacje przyczyniają się do zminimalizowania problemów grup defaworyzowanych? (ewaluacja on-going) (ewaluacja ex -post)
	Poziom partycypacji społecznej na etapie wdrażania LSR
	<ul style="list-style-type: none"> Czy zastosowane metody partycypacji przyczyniają się do lepszego wdrażania LSR? (ewaluacja on-going) Czy zastosowane metody partycypacji społecznej przyczyniają się do zaktywizowania grup docelowych określonych w LSR, w tym grup defaworyzowanych? (ewaluacja on-going) (ewaluacja ex -post)
	Cele realizacji LSR
	<ul style="list-style-type: none"> Czy zrealizowane cele LSR będą pozytywnie oddziaływać na obszar LGD w dłuższej perspektywie czasowej? (ewaluacja ex -post)
	Poziom wykorzystania budżetu
	<ul style="list-style-type: none"> Czy efekty powstałe w wyniku wydatkowania budżetu LSR są widoczne po zakończeniu wdrażania LSR? (ewaluacja ex -post)
Skuteczność – ocena stopnia osiągnięcia zakładanych celów	
Trwałość – ocena faktu czy efekty projektu są możliwe do utrzymania w dłuższym okresie czasu	

Sposób wykorzystania wyników ewaluacji

Wyniki ewaluacji stanowią przesłanki do aktualizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023. Załączone do raportu ewaluacyjnego rekomendacje wskazywać będą elementy wymagające pilnych zmian lub modyfikacji w Strategii lub sposobie funkcjonowania i pracy Biura LGD. Istotna jest analiza rekomendacji zawartych w raportach ewaluacyjnych głównie pod kątem:

- aktualizacji planu komunikacji w zakresie efektywności i skuteczności, trafności zadań komunikacyjnych i środków przekazu;
- efektywności i skuteczności kryteriów i procedur wyboru;
- efektywności zaplanowanego budżetu i stopnia jego wykorzystania;
- skuteczności i efektywności udzielanego doradztwa do potrzeb potencjalnych beneficjentów;
- adekwatności i skuteczności zaplanowanych zadań animacji lokalnej i współpracy do potrzeb społeczności zamieszkującej obszar LGD;
- adekwatności doboru sposobów i efektywności zastosowanych metod partycypacji społecznej;
- wykreowania dobrych praktyk w zakresie działań komunikacyjnych, środków przekazu i metod partycypacji społecznej i zaproponowanie dobrych praktyk na przyszłość (na nowy okres realizacji strategii);
- analizy rekomendacji pod kątem nabytych doświadczeń i zaproponowanie dobrych praktyk w zakresie wyznaczenia kryteriów i procedur wyboru operacji w strategii na przyszłość (na nowy okres realizacji strategii);
- analizy rekomendacji pod kątem nabytych doświadczeń i zaproponowanie dobrych praktyk w zakresie wykorzystania dostępnego budżetu w strategii na przyszłość (na nowy okres realizacji strategii).

Załącznik nr 3 do Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016 - 2023

Plan działania

Cel ogólny nr 1.0. Wzrost kapitału społecznego obszaru LGD	Lata	2016-2018		2019-2021		2022-2024		RAZEM 2016-2024		Podziałani Programu	Podziałani Programu
		Wzrost z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następnego	Wzrost z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następnego	Wzrost z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następnego	Planowane wsparcie w euro	Planowane wsparcie w euro		
Cel szczegółowy 1.1. Poprawa warunków dla rozwoju kapitału społecznego obszaru LGD											
Przedsięwzięcie 1.1.1. Remonty i modernizacje obiektów służących wzmocnieniu kapitału społecznego obszaru LGD		6 szt.	100%	0	100%	0	100%	0,00	0,00	6	59 632,72
Przedsięwzięcie 1.1.2. Doposażenie obiektów służących wzmocnieniu kapitału społecznego obszaru LGD		0	0	6 szt.	100%	0	100%	59 748,67	59 748,67	6	59 748,67
Przedsięwzięcie 1.1.3. Rozwój infrastruktury na rzecz białej działalności kulturalnej		0	0	0	0	0	100%	0	10 szt.	10	154 882,06
Razem cel szczegółowy 1.1			59 632,72				154 882,06	59 748,67			274 263,45

Przedsięwzięcie 2.2.1. Tworzenie nowych miejsc pracy	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	2016-2018		2019-2021		2022-2024		100%	100 000,00	408 828,73	PROW	Reakcja LSR / konkurs	
		Wzrost z perspektywy miesiąca	Wzrost z perspektywy roku	Wzrost z perspektywą jednostki miesiąca	Wzrost z perspektywą roku	Wzrost z perspektywą miesiąca	Wzrost z perspektywą roku						
5 szt.	56,55%	222 440,60	222 440,60	2 szt.	71,77%	87 388,13	87 388,13	2 szt.	100 000,00	408 828,73	PROW	Reakcja LSR / konkurs	
Razem cel szczegółowy 2.2		222 440,60	222 440,60			87 388,13	87 388,13		100 000,00	408 828,73			
Razem cel ogólny 2.0		338 331,64	338 331,64			452 322,78	452 322,78		418 750,00	1 207 404,42			
ROZCIĄG 2016-2024													
Cel ogólny 3.0. Poprawa atrakcyjności terytorium i obszaru LGD		2016-2018		2019-2021		2022-2024		100%		PROW		Reakcja LSR / konkurs	
Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa		Wzrost z perspektywą miesiąca		Wzrost z perspektywą jednostki miesiąca		Wzrost z perspektywą miesiąca		Wzrost z perspektywą roku		Razem planowane wartości wskazników w euro		Razem planowane wartości wskazników w euro	
Nazwa wskaźnika		% realizacji wskaznika nastającego		% realizacji wskaznika nastającego		% realizacji wskaznika nastającego		% realizacji wskaznika nastającego		Planowane wzrosty w euro		Razem planowane wartości wskazników w euro	
Cel szczegółowy 3.1. Zintegrowanie oferty turystycznej Naszego Roztocza													
Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej		9 szt.		4 szt.		7 szt.		100%		249 821,34		710 019,86	
Liczba zmodernizowanych, przebudowanych, rehabilitowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej		0 szt.		0 szt.		2 szt.		100%		167 252,30		167 252,30	
Przedsięwzięcie 3.1.1. Rozwój funkcji rekreacyjno- turystycznej obszaru LGD		9 szt.		4 szt.		7 szt.		100%		249 821,34		710 019,86	
Liczba zmodernizowanych, przebudowanych, rehabilitowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej		0 szt.		0 szt.		2 szt.		100%		167 252,30		167 252,30	

Przedsięwzięcie 3.1.2. Poprawa standardu i turystyczny obszar LGD	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w zakresie rozwoju infrastruktury rekreacyjno- turystycznej	2016-2018		2019-2021		2022-2024		100%	76 250,00	76 250,00	PROW	Reakcja LSR / konkurs	
		Wzrost z perspektywą miesiąca	Wzrost z perspektywą roku	Wzrost z perspektywą miesiąca	Wzrost z perspektywą roku	Wzrost z perspektywą miesiąca	Wzrost z perspektywą roku						
0 szt.	0	0,00	0	0 szt.	0,00	0	0,00	1 szt.	76 250,00	76 250,00	PROW	Reakcja LSR / konkurs	
Razem cel ogólny 3.0.		0	0,00	0	0,00	0	0,00	1 szt.	76 250,00	76 250,00	PROW	Reakcja LSR / konkurs	
ROZCIĄG 2016-2024													
Cel ogólny 3.1. Zintegrowanie oferty turystycznej Naszego Roztocza		2016-2018		2019-2021		2022-2024		100%		PROW		Reakcja LSR / konkurs	
Liczba zmodernizowanych, przebudowanych, rehabilitowanych obiektów infrastruktury turystycznej		Wzrost z perspektywą miesiąca		Wzrost z perspektywą jednostki miesiąca		Wzrost z perspektywą miesiąca		Wzrost z perspektywą roku		Razem planowane wartości wskazników w euro		Razem planowane wartości wskazników w euro	
Nazwa wskaźnika		% realizacji wskaznika nastającego		% realizacji wskaznika nastającego		% realizacji wskaznika nastającego		% realizacji wskaznika nastającego		Planowane wzrosty w euro		Razem planowane wartości wskazników w euro	
Przedsięwzięcie 3.1.2. Poprawa standardu i turystyczny obszar LGD		0 szt.		0 szt.		6 szt.		100%		49 129,01		49 129,01	
Liczba zmodernizowanych, przebudowanych, rehabilitowanych obiektów infrastruktury turystycznej		0		0		6 szt.		100%		49 129,01		49 129,01	
Liczba zrealizowanych projektów współpracy w zakresie rozwoju sieciowej oferty turystycznej obszaru LGD		1 szt.		100%		0		100%		0,00		0,00	
Liczba zrealizowanych projektów współpracy w zakresie rozwoju sieciowej oferty turystycznej obszaru LGD		100%		100%		0		100%		0,00		0,00	
Przedsięwzięcie 3.1.3. Tworzenie produktów turystycznych i usług dla turystów		4 szt.		40%		6 szt.		100%		119 072,52		119 072,52	
Liczba zrealizowanych operacji polegających na ułożeniu nowego przedsiębiorstwa		4 szt.		40%		6 szt.		100%		119 072,52		119 072,52	
Liczba zrealizowanych operacji polegających na ułożeniu nowego przedsiębiorstwa		4 szt.		40%		6 szt.		100%		119 072,52		119 072,52	

Przedsięwzięcie	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	2 szl.	66,67%	92 618,56	1 szl.	100%	43 156,59	0	100%	0,00	3	135 775,15	PROW	Realizacja LSR / konkurs
Przedsięwzięcie 3.1.5. Promocja turystyczna obszaru LGD	Liczba aplikacji / publikacji promocyjnych	0	0	0,00	10 szl.	100%	47 268,91	0	100%	0,00	10	47 268,91	PROW	Realizacja LSR / konkurs
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy międzynarodowej w zakresie promocji turystycznej obszaru LGD	1 szl.	100%	8 040,00	0	100%	0,00	0	100%	0,00	1	8 040,00	PROW	Projekt współpracy
Przedsięwzięcie 3.1.6. Wspieranie turystyki aktywnej na obszarze LGD	Liczba wydarzeń / imprez	0	0	0,00	0	0	0,00	20 szl.	100%	25 000,00	20	25 000,00	PROW	Projekt własne LGD
	Razem cel szczegółowy 3.1			500 772,49			428 656,06			591 033,64		1 520 462,19		
	Razem cel ogólny 3.0.			500 772,49			428 656,06			591 033,64		1 520 462,19		
	Razem LSR			1 061 711,85			1 210 497,45			1 334 065,70		3 686 875,00		

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023 LGD „Nasze Rotocze”

71

Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW		% budżetu poddziałania Realizacja LSR
		53,44 %
	1 534 639,53	

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023 LGD „Nasze Rotocze”

72

Budżet LSR

Wysokość wsparcia finansowego EFSI w ramach poszczególnych poddziałań:

Zakres wsparcia	Wysokość wsparcia (euro)	
	PROW	Recovery EFSI
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	2 871 500,00	2 871 500,00
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	230 000,00	230 000,00
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	473 375,00	473 375,00
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	32 000,00	32 000,00
Razem	3 606 875,00	3 606 875,00

Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2. PROW 2014-2020 w euro:

	Wartość EFSI/PROW	Budżet ogólny	Wartość wkładu wkładów publicznych z budżetów publicznych	Razem
Beneficjenci inni niż JST	1 429 447,95	817 052,05	0,00	2 246 500,00
Beneficjenci będący JST	397 687,50	817 052,05	227 312,50	625 000,00
Razem	1 827 135,45	817 052,05	227 312,50	2 871 500,00

Plan komunikacji

Główne cele i przesłanki powstania Planu Komunikacji Podsumowując efekty wdrażania Strategii na lata 2009-2015, w maju 2015 r. LGD „Nasze Roztocze” przeprowadziło badanie ewaluacyjne. Badanie to było prowadzone m.in. w formie ankiety ewaluacyjnej, która obejmowała m.in. pytania dotyczące źródeł pozyskania informacji o działalności LGD. Respondenci wskazywali Internet, jako główne źródło informacji, dlatego w nowym okresie programowania LGD opiera swoje działania komunikacyjne na wykorzystaniu tego środka przekazu. Ponadto mieszkańcy wskazywali również informacje pozyskane w Biurze LGD, z materiałów informacyjno-promocyjnych oraz podczas uczestniczenia w wydarzeniach, które organizowała lub w których uczestniczyła LGD. Na pytanie jaki był powód niezłożenia wniosku o dofinansowanie w naborach ogłaszanych przez LGD aż 12,6% wskazało niewiedzę o organizowanych naborach. W związku z powyższym LGD w nowym okresie programowania większy nacisk położą na informowanie o organizowanych naborach i zasadach ubiegania się o dofinansowanie w ramach wdrażania LSR.

LGD opracowując niniejszą Strategię przeprowadziła konsultacje społeczne, badania ankietowe, sondaż telefoniczny oraz zorganizowała Mobilny Punkt Konsultacyjny w celu pozyskania informacji i uświadomienia działań komunikacyjnych w przyszłym okresie programowania. Dokonano oceny dotychczasowych metod komunikacji oraz preferencji mieszkańców, w tym przedstawicieli grup defaworyzowanych, w zakresie oczekiwanych sposobów komunikacji z otoczeniem. W związku podjętymi wnioskami z powyżej opisanych działań LGD określiła, że głównym celem Planu Komunikacji dotyczącego Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LGD na lata 2016-2023 jest

Wsparcie efektywnego wdrażania LSR:

Cel ogólny zostanie zrealizowany poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Informowanie o założeniach LSR, zasadach ubiegania się o pomoc w ramach LSR.
2. Angażowanie grup defaworyzowanych określonych w LSR do korzystania ze wsparcia w ramach LSR.
3. Budowanie wizerunku LGD jako instytucji wspierającej rozwój lokalny.

Opis planowanych działań komunikacyjnych służących realizacji poszczególnych celów Planu komunikacji Zgodnie z założeniami w Planie Komunikacji zaprezentowanym w załączniku do LSR przedstawione zostały: działania komunikacyjne, grupy docelowe działań w tym grupy defaworyzowane, środki przekazu dla poszczególnych działań, zakładane wskaźniki realizacji i rezultaty wraz z budżetem.

Analiza efektywności działań komunikacyjnych oraz zastosowanych środków przekazu odbywać się będzie poprzez okresowe (nie rzadziej niż raz w roku) monitorowanie osiągnięcia wskaźników realizacji działań komunikacyjnych. Monitoring oparty będzie o zbierane na bieżąco raporty administratora strony internetowej LGD, listy obecności, liczby złożonych projektów, ilości godzin udzielonego doradztwa itd., stosownie do charakteru danego wskaźnika.

Opis sposobu wykorzystania w procesie realizacji LSR wniosków/opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych:

Wnioski i opinie zebrane podczas realizacji działań komunikacyjnych zostaną wzięte pod uwagę jako sposób pozyskania danych w ramach monitoringu LSR i będą stanowiły jeden ze sposobów dokonania pomiaru w ewaluacji LSR. Ewaluacja dotyczyć będzie oceny trafności dobranych działań komunikacyjnych i środków przekazu w stosunku do grup docelowych oraz założonych efektów Planu Komunikacji. Ewaluacja będzie miała charakter śródkresowy i końcowy. Rekomendacje wskazane w procesie ewaluacji posłużą aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju oraz ocenie funkcjonowania organów i Biura LGD.

Działania komunikacyjne podejmowane w przypadku problemów z realizacją LSR oraz niskim zaangażowaniem społecznym w działania realizowane przez LGD

Wnioski i opinie splotujące z oczenia zewnętrznego LGD, dotyczące skuteczności Planu będą analizowane przez Zarząd i w przypadku zasadności i racjonalności proponowanych ulepszeń, popartych wynikami ewaluacji i monitoringu, niezwłocznie będą wprowadzane do Planu Komunikacji. W przypadku problemów z realizacją LSR działania komunikacyjne zostaną rozszerzone o środki przekazu o szerszym zasięgu oddziaływania:

1. Planne informacja w prasie o zasięgu lokalnym lub regionalnym dotycząca organizowanych naborów wniosków, informacji o możliwym zakresie wsparcia, katalogu beneficjentów i źródłach pozyskania dodatkowych informacji.
2. Informacje w regionalnych rozgłoszeniach radiowych w czasie antenowym o największej słuchalności.
3. Nowe działania komunikacyjne połączone z warsztatami i spotkaniami aktywizującymi społeczność lokalną w innym zakresie niż działania już prowadzone.

Termin	Opis działania komunikacyjnego	Realizacja celów / Plan komunikacji	Grupa docelowa	Środki przekazu	Efekty działań komunikacyjnych i wskaźniki realizacji	Budżet działania
Przez cały okres wdrażania LSR	Publikacja artykułów i ogłoszeń w Internecie: - na stronie internetowej LGD - na profilu społecznościowym prowadzonym przez LGD. W celu informowania o założeniach LSR, naborach wniosków, zasadach ubiegania się o pomoc w ramach LSR	Cel szczegółowy 1, 2 i 3	Mieszkańcy obszaru LGD, potencjalni beneficjenci, przedstawiciele grup defaworyzowanych	- strona internetowa LGD - profil na portalu społecznościowym, - broszura informacyjno-promocyjna	Wskaznik realizacji: Liczba prowadzonych profili na Facebooku - 1 szt. Liczba prowadzonych profili na Instagramie - 1 szt.	W ramach Kosztów bieżących Bura LGD
Przez cały okres wdrażania LSR	Publikacja artykułów / ogłoszeń w prasie o zasięgu lokalnym obejmującym obszar LGD lub w biuletynach informacyjnych wydawanych przez gminy członkowskie LGD o planowanych naborach wniosków lub o elekciech wdrażania Strategii	Cel szczegółowy 1, 2 i 3	Mieszkańcy obszaru LGD, potencjalni beneficjenci, przedstawiciele grup defaworyzowanych	- prasa lokalna o zasięgu obejmującym obszar LGD - biuletyn informacyjny wydawane przez gminy członkowskie LGD	Wskaznik realizacji: Liczba wniosków / elekciech wdrażania Strategii do czytelników prasy lokalnej i biuletynów informacyjnych Liczba artykułów / ogłoszeń - 20 szt.	4 500,00 euro
Przez cały okres wdrażania LSR	Spotkania / wydziazenia adresowane do mieszkańców	Cel szczegółowy 1, 2 i 3	Mieszkańcy obszaru LGD, potencjalni beneficjenci, przedstawiciele grup defaworyzowanych	- ogłoszenia o spotkaniach na stronie internetowej, na Facebooku, - wysyłanie wiadomości e-mail do osób i podmiotów z listy kontaktowej LGD, - prezentacja multimedialna, materiały informacyjne - ankieta oceniająca jakość przeprowadzonych spotkań	Wskaznik realizacji: Liczba osób uczestniczących w spotkaniach / wydziazeniach adresowanych do grup defaworyzowanych Liczba spotkań / wydziazeń - 24 szt.	16 193,00 euro
Zgodnie z Planem działania LSR	Opracowanie broszury z informacjami o założeniach LSR, modyfikacja realizacji projektów i zasadach ubiegania się o dofinansowanie	Cel szczegółowy 1 i 2	Potencjalni beneficjenci, przedstawiciele grup defaworyzowanych, mieszkańcy obszaru LGD	- broszura informacyjno-promocyjna	Wskaznik realizacji: Liczba broszur o objętości ok. 16 - 20 stron	250,00 euro

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023 LGD „Nasze Roztocze”

75

Termin	Opis działania	Realizacja celów / Plan komunikacji	Grupa docelowa	Środki przekazu	Wskazniki realizacji	Budżet działania
Przez cały okres wdrażania LSR	Wspieranie doradczą	Cel szczegółowy 1 i 2	Potencjalni beneficjenci, przedstawiciele grup defaworyzowanych	Doradztwo w zakresie przygotowania wniosku o przyznanie pomocy w ramach LSR, - ogłoszenia o spotkaniach na stronie internetowej, na Facebooku, - wysyłanie wiadomości e-mail do osób i podmiotów z listy kontaktowej LGD, - prezentacja multimedialna, materiały informacyjne - ankieta oceniająca jakość przeprowadzonych spotkań	Wskaznik realizacji: Liczba wniosków / elekciech wdrażania Strategii do czytelników prasy lokalnej i biuletynów informacyjnych Liczba artykułów / ogłoszeń - 20 szt.	3 307,00 euro
Zgodnie z Planem działania LSR	Spotkania / wydziazenia adresowane do mieszkańców / wydziazenia adresowane do mieszkańców / wydziazenia adresowane do mieszkańców	Cel szczegółowy 1 i 2	Mieszkańcy obszaru LGD, potencjalni beneficjenci, przedstawiciele grup defaworyzowanych	- ogłoszenia o spotkaniach na stronie internetowej, na Facebooku, - wysyłanie wiadomości e-mail do osób i podmiotów z listy kontaktowej LGD, - prezentacja multimedialna, materiały informacyjne - ankieta oceniająca jakość przeprowadzonych spotkań	Wskaznik realizacji: Liczba wniosków / elekciech wdrażania Strategii do czytelników prasy lokalnej i biuletynów informacyjnych Liczba artykułów / ogłoszeń - 20 szt.	3 307,00 euro
Zgodnie z Planem działania LSR	Organizacja Mobilnego Punktu Konsultacyjnego LGD podczas imprez obywatelskich organizowanych przez gminy członkowskie LGD	Cel szczegółowy 1, 2 i 3	Mieszkańcy obszaru LGD, potencjalni beneficjenci, przedstawiciele grup defaworyzowanych	- ogłoszenia o spotkaniach na stronie internetowej, na Facebooku, - wysyłanie wiadomości e-mail do osób i podmiotów z listy kontaktowej LGD, - prezentacja multimedialna, materiały informacyjne - ankieta oceniająca jakość przeprowadzonych spotkań	Wskaznik realizacji: Liczba wniosków / elekciech wdrażania Strategii do czytelników prasy lokalnej i biuletynów informacyjnych Liczba artykułów / ogłoszeń - 20 szt.	3 307,00 euro
Zgodnie z Planem działania LSR	Promocja efektów realizacji LSR poprzez zamieszczanie fotorelacji na stronie internetowej / portalu społecznościowym prowadzonym przez LGD	Cel szczegółowy 3	Mieszkańcy obszaru LGD, potencjalni beneficjenci, przedstawiciele grup defaworyzowanych	- ogłoszenia o spotkaniach na stronie internetowej, na Facebooku, - wysyłanie wiadomości e-mail do osób i podmiotów z listy kontaktowej LGD, - prezentacja multimedialna, materiały informacyjne - ankieta oceniająca jakość przeprowadzonych spotkań	Wskaznik realizacji: Liczba wniosków / elekciech wdrażania Strategii do czytelników prasy lokalnej i biuletynów informacyjnych Liczba artykułów / ogłoszeń - 20 szt.	3 307,00 euro
Zgodnie z Planem działania LSR	Opracowanie ulotki prezentującej projekty zrealizowane w ramach LSR	Cel szczegółowy 3	Mieszkańcy obszaru LGD, potencjalni beneficjenci, przedstawiciele grup defaworyzowanych	- ogłoszenia o spotkaniach na stronie internetowej, na Facebooku, - wysyłanie wiadomości e-mail do osób i podmiotów z listy kontaktowej LGD, - prezentacja multimedialna, materiały informacyjne - ankieta oceniająca jakość przeprowadzonych spotkań	Wskaznik realizacji: Liczba wniosków / elekciech wdrażania Strategii do czytelników prasy lokalnej i biuletynów informacyjnych Liczba artykułów / ogłoszeń - 20 szt.	3 307,00 euro

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023 LGD „Nasze Roztocze”

76

II kwartał 2023r. LSR	Organizacja konferencji podsumowującej efekty wdrażania LSR	Cel szczegółowy 3	Mieszkańcy obszaru, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy	- przepięcia multimedialna - materiały informacyjne - prezentacja doświadczeń praktyk w realizacji projektów przez beneficjentów LGD	Rezultat: Liczba uczestników konferencji – 80 osób Wskaźnik realizacji: Liczba zorganizowanych konferencji – 1 szt.	1 000,00 euro
Przez cały okres wdrażania LSR	Ankietyzacja społeczności lokalnej, beneficjentów i uczestników działań animacyjnych i doradztwa realizowanego przez LGD	Cel szczegółowy 3	Mieszkańcy obszaru LGD, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy, przedstawiciele grup deklaryzowanych, potencjalni beneficjenci	- badanie ankietowe	Rezultat: Liczba osób i podmiotów zadowolonych z doradztwa i działań animacyjnych realizowanych przez LGD 400 osób Wskaźnik realizacji: Zebranie min. 500 ankiet	W ramach kosztów bieżących Biura LGD
I kwartał 2019r. II kwartał 2023r. LSR	Prezentacja wyników przeprowadzonej ewaluacji	Cel szczegółowy 1, 2 i 3	Mieszkańcy obszaru LGD, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy, przedstawiciele grup deklaryzowanych, potencjalni beneficjenci	- strona internetowa LGD - profil na portalu społecznościowym, społecznościowym,	Rezultat: Dolarcie z informacją do osób korzystających z internetu, posiadających profile społecznościowe Wskaźnik realizacji: Liczba zamieszczonych Raportów ewaluacyjnych - 2 szt.	W ramach kosztów bieżących Biura LGD

